

APSTIPRINĀTS

ar LU Padomes 25.09.2023

lēmumu Nr. 1-48/26

Latvijas Universitātes

Finanšu vadības un grāmatvedības politika

1	SAĪSINĀJUMI UN TO PASKAIDROJUMI	3
2	IEVADS	4
3	FINANŠU VADĪBAS POLITIKA.....	5
3.1	IZMANTOTĀS DEFINĪCIJAS / JĒDZIENI	5
3.2	LU DARBĪBAS GALVENIE VIRZIENI.....	8
3.2.1	LU PAMATDARBĪBA	9
3.2.2	LU CITA DARBĪBA.....	11
3.3	IEROBEŽOJOŠIE KRITĒRIJI	12
3.4	LU FINANŠU VADĪBAS SISTĒMAS APRAKSTS	12
3.5	IZMAKSU UZSKAITES PAMATPRINCIPI.....	13
3.6	IEŅĒMUMU UN IZMAKSU KONTROLES SISTĒMA.....	15
3.6.1	IEŅĒMUMU UN IZMAKSU KONTROLES SISTĒMA ES FINANSĒTĀJOS PROJEKTOS.....	16
3.6.2	VALSTS ATBALSTA KONTROLES SISTĒMA	17
3.7	CENAS NOTEIKŠANA	19
3.7.1	VISPĀRĪGIE CENU NOTEIKŠANAS PRINCIPI	20
3.7.2	CENAS NOTEIKŠANA LĪGUMPĒTĪJUMIEM, PĒTĪJUMU UN CITIEM MAKSAS PAKALPOJUMIEM	21
3.7.3	CENAS NOTEIKŠANA INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀM ZINĀŠANU UN TEHNOLOĢIJU PĀRNESES GADĪJUMOS	21
3.7.4	CENAS NOTEIKŠANAS BRĪDIS PĒTNIECĪBAS PROJEKTIEM, LĪGUMPĒTĪJUMIEM UN INTELEKTUĀLAJAM ĪPAŠUMAM ...	22
3.7.5	CENU NOTEIKŠANA SADARBĪBAS PARTNERIEM MĒRĶSADARBĪBAS PASĀKUMU IETVAROS.....	23
3.8	DAŽĀDI JAUTĀJUMI	24
3.8.1	SPIN-OFF UZŅĒMUMI	24
3.8.2	IZMAIŅU VEIKŠANA FINANŠU VADĪBAS UN GRĀMATVEDĪBAS POLITIKĀ	Kļūda! Grāmatzīme nav definēta.
4	GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA	25
4.1	VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI.....	Kļūda! Grāmatzīme nav definēta.
4.1.1	SISTĒMU LIETOŠANA	27
4.1.2	DARĪJUMI AR SKAIDRU NAUDU	27
4.1.3	INVENTARIZĀCIJAS	27
4.1.4	VEIDLAPU LIETOŠANA	28
4.1.5	PIEVIENTĀ VĒRTĪBAS NODOKĻA UZSKAITE UN ATGŪSTAMĀ PVN METODIKA	28
4.2	GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITE UN GRĀMATOJUMI.....	28
4.2.1	ĪLGTERMIŅA IEGULDĪJUMA UZSKAITE.....	28
4.2.2	PAMATLĪDZEKĻU UZSKAITE.....	33
4.2.3	NEMATERIĀLO IEGULDĪJUMU UZSKAITE	40
4.2.4	ĪLGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMU UZSKAITE	47
4.2.5	IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMI.....	49
4.2.6	APGROZĀMO LĪDZEKĻU UZSKAITE.....	51
4.2.7	PAŠU KAPITĀLA UZSKAITE.....	63
4.2.8	UZKRĀJUMU, IESPĒJAMO SAISTĪBU UN IESPĒJAMO AKTĪVU UZSKAITE	64
4.2.9	SAISTĪBU (KREDITORU) UZSKAITE	64
4.2.10	SAŅEMTO AVANSU UN NĀKAMO PERIODU IEŅĒMUMU UZSKAITE.....	70
4.2.11	IEŅĒMUMU UZSKAITE	73
4.2.12	DĀVINĀJUMU, ZIEDOJUMU UN BEZATLĪDZĪBAS UZSKAITE	75
4.2.13	IZDEVUMU UZSKAITE	75
4.2.14	DAŽĀDU IEŅĒMUMU UN IZDEVUMU UZSKAITE	76
4.2.15	ĀRVALSTU FINANŠU PALĪDZĪBAS UZSKAITE	766
4.2.16	ZEMBILANCES UZSKAITE	77
4.2.17	VIRSGRĀMATAS KONTU SLĒGŠANA UN FINANŠU PĀRSKATU SAGATAVOŠANA	788
4.2.18	GRĀMATVEDĪBAS KONTROLES SISTĒMA	799
4.2.19	KONSOLIDĀCIJAS PRINCIPI	799
4.3	DOKUMENTU GLABĀŠANAS, ARHIVĒŠANAS UN IZNĪCINĀŠANAS KĀRTĪBA	799
4.4	NOSLĒGUMA JAUTĀJUMS.....	799

1 Saīsinājumi un to paskaidrojumi

Saīsinājumi un to paskaidrojumi:

Saīsinājums	Paskaidrojums
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
LU	Latvijas Universitāte
LUIS	Latvijas Universitātes Informācijas sistēma
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
PO	Pētniecības organizācija

2 Ievads

LU Finanšu vadības un grāmatvedības politika izstrādāta, ņemot vērā saistošo finanšu un grāmatvedības uzskaites regulējumu un normatīvos aktus valsts atbalsta saderīguma ar iekšējo tirgu nodrošināšanai.

LU Finanšu vadības un grāmatvedības politika sagatavota, izvērtējot šādu (bet ne tikai) normatīvo regulējumu:

- ▶ MK noteikumi Nr. 877 “Grāmatvedības kārtības noteikumi” (21.12.2021.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 1031 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” (27.12.2005.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 1032 “Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju” (27.12.2005.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 652 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (28.09.2021.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” (13.02.2018.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 729 “Noteikumi par darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.3. apakšaktivitāti “Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība” ieviešanu” (17.01.2015.);
- ▶ MK noteikumi Nr. 740 “De minimis atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtība un uzskaites veidlapu paraugi” (18.12.2014.);
- ▶ Latvijas Republikas likums “Grāmatvedības likums” (10.06.2021.);
- ▶ Latvijas Republikas likums “Publiskas personas mantas atsavināšanas likums” (03.12.2002.);
- ▶ Latvijas Republikas likums “Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums” (16.08.1995.);
- ▶ EK REGULA Nr. 651/2014 (17.06.2014.), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu;
- ▶ EK REGULA Nr. 1303/2013 (17.12.2013.), ar ko paredz kopīgus noteikumus par ERAF, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par ERAF, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006;
- ▶ EK REGULA Nr. 1083/2006 (11.07.2006.), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par ERAF, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999;
- ▶ EK REGULA Nr. 1407/2013 (18.12.2013.) par Līguma par ES darbību 107. un 108. panta piemērošanu de minimis atbalstam;
- ▶ EK REGULA Nr. 1998/2006 (15.12.2006.) par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu de minimis atbalstam;
- ▶ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01.

3 Finanšu vadības politika

3.1 Izmantotās definīcijas / jēdzieni

Cita darbība – izglītības un zinātniskās institūcijas, kas atbilst pētniecības organizācijas (turpmāk – PO) statusam, darbība, kas nav pamatdarbība.

Efektīva sadarbība – sadarbība vismaz divu neatkarīgu pušu starpā, lai apmainītos ar zināšanām un tehnoloģiju vai lai sasniegtu kopēju mērķi, kura pamatā ir darba dalīšana, kad puses kopīgi nosaka sadarbības projekta darbības jomu, piedalās tā īstenošanā un sadala tā riskus, kā arī rezultātus. Viena vai vairākas puses var uzņemties projekta pilnas izmaksas un tādējādi atbrīvot pārējās puses no projekta finanšu riskiem. Līgumpētījumi un pētniecības pakalpojumu sniegšana netiek uzskatīti par sadarbības formām.

Ekskluzīvā izstrāde – pētniecības un izstrādes pakalpojumu, no kuriem visi ieguvumi nonāk vienīgi līgumslēdzēja Universitātes vai līgumslēdzēja īpašumā un kurus tā var izmantot savu darbību veikšanai ar nosacījumu, ka tā pilnībā atlīdzina pakalpojumu sniedzējiem, publiski iepirkums.

Eksperimentālā izstrāde – pētniecības kategorija, kas ietver esošo zinātnisko atziņu, tehnoloģisko, darījumdarbības un citu attiecīgu zināšanu un prasmju apgūšanu, kombinēšanu, modelēšanu un izmantošanu, lai tieši izstrādātu jaunus vai uzlabotus produktus, procesus vai pakalpojumus. Tajā var ietilpt arī, piemēram, darbības, kuru mērķis ir jaunu produktu, procesu vai pakalpojumu konceptuāla definēšana, plānošana un dokumentēšana. Eksperimentālā izstrāde var ietvert prototipu izgatavošanu, demonstrēšanu, izmēģinājuma projektus, jaunu vai uzlabotu produktu, procesu vai pakalpojumu testēšanu un apstiprināšanu vidē, kas atspoguļo reālus darbības apstākļus, ja galvenais mērķis ir veikt papildu tehniskos uzlabojumus produktiem, procesiem vai pakalpojumiem, kuri vēl nav pietiekami nostabilizējušies. Tā var ietvert tāda komerciāli izmantojama prototipa izgatavošanu vai izmēģinājuma projekta izstrādi, kas ir gala komercprodukts un kura ražošana ir pārāk dārga, lai to izmantotu vienīgi demonstrēšanas un apstiprināšanas nolūkos. Eksperimentālā izstrāde neietver ierastās vai regulāras izmaiņas, kas skar esošos produktus, ražošanas līnijas, ražošanas procesus, pakalpojumus un citas notiekošās darbības, pat ja minētās izmaiņas ir pielīdzināmas uzlabojumiem.

Fundamentālie pētījumi – eksperimentālais vai teorētiskais darbs, ko galvenokārt veic, lai iegūtu jaunas zināšanas par lietām un parādībām, neparedzot nekādu tiešu komerciālu pielietojumu vai izmantošanu.

Ierobežotas jomas darbība – PO saimnieciskā pamatdarbība vai pētniecības infrastruktūras darbība, kura atbilst šādiem kritērijiem:

- tā ir tieši saistīta ar PO vai pētniecības infrastruktūras darbību un izmantošanu ar saimniecisku darbību nesaistītā jomā;
- tai tiek patērēti tādi paši resursi (piemēram, materiāli, aprīkojums, darbaspēks un pamatkapitāls) kā ar saimniecisku darbību nesaistītām pamatdarbībām;
- tai katru gadu piešķirtā kapacitāte nepārsniedz 20 procentus no kopējās gada jaudas.

Intelektuālais īpašums – sistematizēts noteiktas informācijas kopums (zināšanas), ko vienlaikus var izmantot neierobežota skaita materiālo objektu izveidei dažādās pasaules vietās, dažādi nemateriāli labumi, zināšanas, pieredze un citi līdzīgi objekti, kurus raksturo to nemateriālā daba un fakts, ka tos var izteikt un novērtēt naudā vai citos mantiska rakstura ekvivalentos.

Intelektuālā īpašuma tiesības – tiesības uz autortiesību objektu, blakus tiesību objektu, datubāzēm *sui generis* (Autortiesību likuma IX nodaļa), neizpauzamu informāciju (tai skaitā komercnoslēpumu un zinātību (*know-how*)), dizainu (dizainparaugu), patentu, augu šķirni un citiem intelektuālā īpašuma tiesību objektiem saskaņā ar Latvijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem vai nacionālajām tiesību normām.

Izglītības un PO pamatdarbība – izglītības (studiju) darbība, zinātniskā darbība un šo darbību rezultātu izplatīšana izglītības, publikāciju vai tehnoloģiju nodošanas veidā ar nolūku panākt cilvēkresursu kvalifikācijas pieaugumu, sadarbība ar sabiedrību valstisku, sociāli aktuālu problēmu risināšanā, kultūras un latviešu valodas attīstībā. Zinātniskās darbības rezultātu izplatīšana notiek zināšanu un tehnoloģiju pārnēsēšanas veidā.

Lietišķie pētījumi – rūpnieciskie pētījumi, eksperimentālā izstrāde vai to abu kombinācija.

LU saimnieciskā pamatdarbība – pamatdarbības daļa, kurā LU piedāvā preces un/ vai pakalpojumus attiecīgajā tirgū, tajā skaitā ekskluzīva izstrāde, līgumpētījumi fizisku un juridisku personu uzdevumā.

Mērķsadarbības pasākumi – sadarbības partneru darbība, kas ietver vienu vai vairākus šādus partnerības veidus: zināšanu partnerība, partnerība kopīgu mērķu īstenošanai, resursu partnerība.

Nesaimnieciska darbība jeb darbība, kurai nav saimnieciska rakstura – PO pamatdarbība, kas neietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā noteiktajā darbības jomā un kuras izpaušmes veidi ir šādi:

- izglītības pasākumi, lai panāktu personāla skaita un kvalifikācijas pieaugumu; publiskā izglītība, kas tiek nodrošināta valsts izglītības sistēmas ietvaros un kas galvenokārt vai pilnībā ir valsts finansēta un uzraudzīta, tiek uzskatīta par darbību, kam nav saimnieciska rakstura;
- neatkarīga pētniecība un izstrāde, lai iegūtu vairāk zināšanu un labāku izpratni, tostarp kopīga pētniecība un izstrāde, PO iesaistoties efektīvā sadarbībā;
- pētniecības rezultātu izplatīšana, piemēram, izmantojot mācību procesu, brīvas piekļuves datubāzes, atklātās publikācijas vai atklātā pirmkoda programmatūru;
- zināšanu pārnese darbības, ja tās veic PO vai pētniecības infrastruktūra (tostarp to nodaļas vai meitasuzņēmumi), vai kopīgi ar citām šādām struktūrām, vai to uzdevumā un ja visa peļņa no šādām darbībām tiek atkal ieguldīta PO vai pētniecības infrastruktūras pamatdarbībās. Šo darbību nesaimniecisko raksturu neskar tas, ja atbilstošo pakalpojumu sniegšana tiek pasūtīta trešajām personām, izmantojot atklātus konkursus.

Partnerība – sadarbība vismaz divu pušu, tajā skaitā pētniecības organizāciju, starpā, lai apmainītos ar zināšanām vai tehnoloģiju, nodrošinātu piekļuvi pētniecības infrastruktūrai vai sasniegtu kopēju mērķi, kura pamatā ir darba dalīšana, kad puses kopīgi nosaka sadarbības projekta darbības jomu, piedalās tā īstenošanā un sadala riskus, kā arī rezultātus.

Pilnīga piešķiršana – PO, pētniecības infrastruktūra vai publiskā iepirkuma veicējs gūst visas ekonomiskās priekšrocības no intelektuālā īpašuma tiesībām, paturot tiesības tās neierobežoti izmantot, sevišķi īpašumtiesības un licencēšanas tiesības. Tas var būt arī gadījums, kad PO vai pētniecības infrastruktūra (publiskā iepirkuma veicējs) nolemj noslēgt vēl citus līgumus, kas skar šīs tiesības, tostarp to licencēšanu sadarbības partnerim (uzņēmumiem).

Pētniecība – var iedalīt gan saimnieciskā PO pamatdarbībā, gan nesaimnieciskā PO pamatdarbībā – veidos, kuri ietver šādas pētniecības kategorijas: tehniskā priekšizpēte, fundamentālie pētījumi, rūpnieciskie pētījumi un eksperimentālā izstrāde.¹ Fundamentālajiem pētījumiem parasti nav saimnieciska rakstura, kaut arī saimniecisks raksturs šiem pētījumiem ir iespējams. Savukārt rūpnieciskajiem pētījumiem un eksperimentālajai izstrādei, kas ir pētniecības organizāciju pamatdarbība, var piemist saimnieciskās darbības raksturs (it īpaši tajos gadījumos, kad pētījumi pārklājas ar ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, t.i., pārējo saimniecisko pamatdarbību).

Pētniecības infrastruktūra – telpas un iekārtas, resursi un saistītie pakalpojumi, ko zinātnieki izmanto, lai veiktu pētniecību attiecīgajās jomās, un tā ietver zinātniskās iekārtas un instrumentu komplektus, uz zināšanām balstītus resursus, piemēram, kolekcijas, arhīvus vai strukturētu zinātnisku informāciju, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas infrastruktūru, piemēram, GRID tipa tīmekli, datortehniku, programmatūru un sakaru tehniku vai ikvienu citu līdzekli, kas ir būtisks pētniecības veikšanai. Šī infrastruktūra var būt izvietota vienkopus vai izkliedēta (organizēts resursu tīkls) saskaņā ar 2. panta a) punktu Padomes 2009. gada 25. jūnija Regulā (EK) Nr. 723/2009 par Kopienas tiesisko regulējumu, ko piemēro Eiropas pētniecības infrastruktūras konsorcijs (ERIC).²

Pētniecības projekts – darbība, kura ietver darbības, kas aptver vienu vai vairākas pētniecības kategorijas, un ir paredzēta, lai izpildītu precīzu ekonomiska, zinātniska vai tehniska rakstura nedalāmu uzdevumu ar iepriekš skaidri noteiktiem mērķiem. Pētniecības un izstrādes projektu var veidot vairākas darbu paketes, un tas ietver skaidrus mērķus, veicamās darbības, lai sasniegtu šos mērķus (tostarp to paredzamās izmaksas), kā arī konkrētus rezultātus, lai noteiktu šo darbību iznākumu un salīdzinātu tos ar attiecīgajiem mērķiem. Ja divi vai vairāki pētniecības un izstrādes projekti nav skaidri nošķirami viens no otra un jo īpaši ja tiem nav tehnoloģisku panākumu patstāvīgas varbūtības, tos uzskata par vienu projektu.

Pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācija vai pētniecības organizācija (PO) – subjekts (piemēram, universitātes vai pētniecības institūti, tehnoloģiju pārnese aģentūras, inovācijas starpnieki, uz pētniecību orientēti fiziskas vai virtuālas sadarbības subjekti) neatkarīgi no tā juridiskā statusa (publisko vai privāto tiesību subjekts) vai finansējuma veida, kura galvenais mērķis ir neatkarīgi veikt fundamentālos pētījumus, rūpnieciskos pētījumus, tehnisko priekšizpēti vai

¹ EK REGULA (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu;

² EK REGULA (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu;

eksperimentālo izstrādi vai plaši izplatīt šādu darbību rezultātus mācību, publikāciju vai zināšanu un tehnoloģiju pārneses veidā. Ja šāds subjekts arī veic saimniecisko darbību, šīs saimnieciskās darbības finansējums, izmaksas un ieņēmumi ir jāuzskaita atsevišķi. Uzņēmumiem, kas var izšķiroši ietekmēt šādu subjektu, piemēram, būdami tā akcionāri vai dalībnieki, nedrīkst būt piekļuves priekšrocības tā radītajiem pētniecības rezultātiem.

Robežizmaksas – ražošanas izmaksu palielinājums, ražošanas apjomam pieaugot par vienu produkcijas vienību.³

Rūpnieciskie pētījumi – pētniecības kategorija, kas ietver plānveida pētījumus vai nozīmīgus izpētes darbus ar mērķi iegūt jaunas zināšanas un prasmes jaunas produkcijas, procesu vai pakalpojumu izstrādei vai jau esošās produkcijas, procesu vai pakalpojumu būtiskai uzlabošanai. Tie ietver sarežģītu sistēmu komplektējošo daļu radīšanu un var ietvert prototipu veidošanu laboratorijas vidē vai vidē ar pastāvošu sistēmu simulētām saskarnēm, kā arī izmēģinājuma līniju radīšanu, kad tas nepieciešams rūpnieciskajiem pētījumiem un jo īpaši nepatentētu tehnoloģiju apstiprināšanai.

Saimnieciska darbība – jebkura darbība, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu tirgū, tai skaitā pētniecības infrastruktūras iznomāšana, komersantu uzdevumā īstenoti pakalpojumi vai līgumpētījumi.⁴

Sadarbība ar sabiedrību – darbība, kuras galvenie uzdevumi ir sekmēt Latvijas valsts kultūras, sociālo un ekonomisko izaugsmi, sniedzot zinātnietilpīgus pakalpojumus sabiedrībai un sociālajiem partneriem, popularizējot zinātnes sasniegumus un veicinot izglītības sistēmas pieejamību un attīstību. Šī darbība ietver arī LU realizētās atbalsta aktivitātes studiju un zinātnes darbību nodrošināšanai.

Sadarbības partneri – universitātes, augstskolas, zinātniskie institūti, darba devēji (komersanti, valsts pārvaldes un pašvaldības Universitātes u.c.), kuri īsteno mērķsadarbības veidus un pasākumus.

Studiju darbība – izglītības darbība, kas nodrošina iespēju iegūt akadēmisko un profesionālo augstāko izglītību, kā arī atbilstošas tālākizglītības un interešu izglītības organizēšana, veicinot kvalifikācijas pieaugumu.⁵

Ar saimniecisku darbību nesaistīts projekts – projekts:

- kas neatkarīgi no tā juridiskā statusa (publisko tiesību subjekts vai privāto tiesību subjekts) vai finansēšanas veida atbilstoši tā darbību reglamentējošajiem dokumentiem (statūtiem, nolikumam vai Satversmei) ietilpst LU pamatdarbībā. Ieņēmumus, kas iegūti, īstenojot pamatdarbību, atkārtoti investē pamatdarbībās. Komersantiem, kuri var ietekmēt zinātnisko institūciju kā tās akcionāri vai dalībnieki, nav priekšrocību uz zinātniskās institūcijas pētījumu kapacitāti vai tās radītajiem rezultātiem;
- kurā īstenojamās darbības atbilst nesaimnieciskās darbības jeb darbības, kurai nav saimnieciska rakstura, definīcijai.

Ar saimniecisku darbību saistīts projekts – projekts, kas atbilst vienam vai vairākiem šādiem kritērijiem:

- projektu īsteno zinātniskā institūcija, kas neatbilst PO definīcijai;
- projekta ietvaros īsteno darbības, kurām ir saimniecisks raksturs.

Tirgus cena – vidējā cena, par kādu preces tiek pārdotas tirgū.⁶ Ja PO vai pētniecības infrastruktūra konkrēta uzņēmuma uzdevumā sniedz īpašu pētniecības pakalpojumu vai veic līgumpētījumus pirmo reizi, izmēģinājuma kārtā un skaidri ierobežotā laikposmā, Komisija parasti uzskatīs, ka pieprasītā cena ir tirgus cena, ja minētais pētniecības pakalpojums vai līgumpētījums ir unikāls un ir iespējams pierādīt, ka tam nav tirgus.⁷

Tehniskā priekšizpēte – projekta potenciāla novērtējums un analīze, kuras mērķis ir atbalstīt lēmumu pieņemšanas procesu, objektīvi un racionāli atklājot tā stiprās un vājās puses, iespējas un apdraudējumus, kā arī nosakot resursus, kas nepieciešami, lai projektu īstenotu, un projekta panākumu izredzes.

³ Akadēmiskā terminu datubāze;

⁴ MK 2014. gada 25. novembra noteikumi Nr. 729 "Noteikumi par darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.1.3.3. apakšaktivitāti "Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība" ieviešanu";

⁵ LU Satversme;

⁶ Akadēmiskā terminu datubāze;

⁷ EK paziņojums "Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai", 2014/C 198/01;

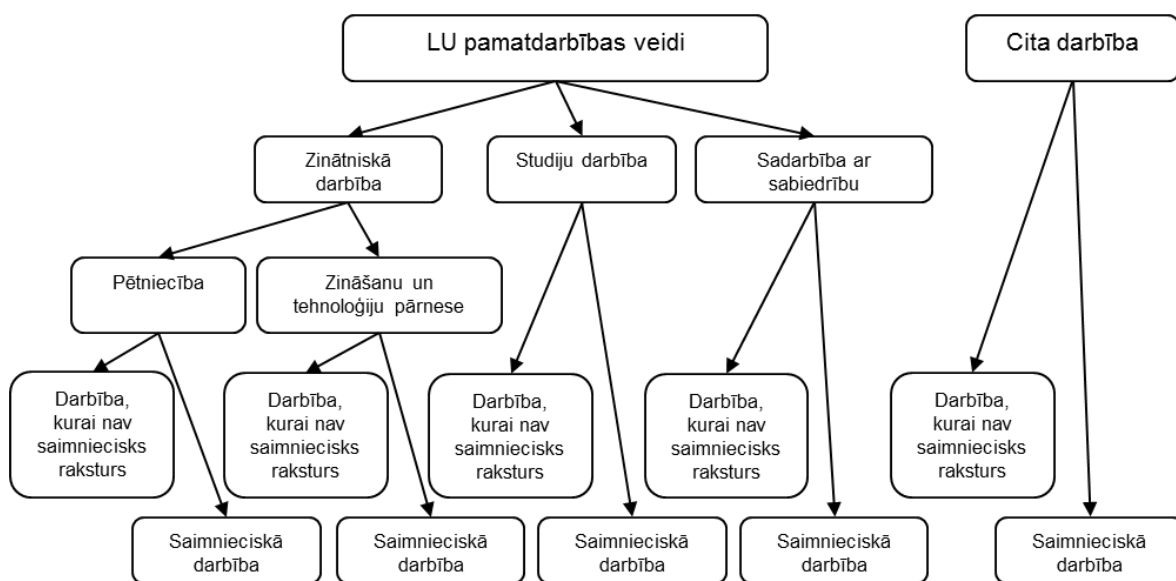
Tehnoloģiju tiesības – zinātība un citas tiesības vai to kombinācija, tostarp minēto tiesību pieteikumi vai reģistrācijas pieteikumi šādās kategorijās: patenti, funkcionālie modeļi, dizainparauga tiesības, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijas, papildu aizsardzības sertifikāti medicīnas produktiem vai citiem produktiem, attiecībā uz kuriem iespējams saņemt šādus papildu aizsardzības sertifikātus, augu selekcionāru sertifikāti un programmatūras autortiesības.⁸

Tehnoloģiju tiesību komercializācija – zināšanu un tehnoloģiju pārnese darbībā, ja pētniecības organizācija kā tehnoloģiju tiesību īpašnieks slēdz līgumu ar sadarbības partneri, pētniecības organizācijas meitas uzņēmumu, jaunuzņēmumu vai trešo pusi par tehnoloģiju tiesību izmantošanu vai atsavināšanu (intelektuālā īpašuma licences vai nodošanas līgums).

Zināšanu un tehnoloģiju pārnese – jebkurš process, kura mērķis ir iegūt, apkopot un izplatīt skaidras un vārdos neizteiktas zināšanas, tostarp prasmes un kompetenci gan saimnieciskās darbībās, gan ar tām nesaistītās darbībās, piemēram, pētniecības sadarbībā, konsultācijās, licencēšanā, jaunu uzņēmumu veidošanā, publikācijās un pētnieku un citu darbinieku, kas iesaistīti šajās darbībās, mobilitātē.⁹ PO zināšanu un tehnoloģiju pārnese darbībām (licencēšana, uzlabojumi vai citi PO radīto zināšanu pārvaldības veidi) nepiemīt saimnieciskais raksturs, ja tās ir iekšējas darbības un visus ienākumus no šīm darbībām atkārtoti iegulda PO pamatdarbībā.

3.2 LU darbības galvenie virzieni

LU ir Latvijas Republikas akadēmiskās un profesionālās augstākās izglītības un zinātnes institūcija, kas atbilst PO definīcijai un kurā ir apvienots un tiek attīstīts valsts galvenais studiju un zinātniskās pētniecības potenciāls dabas, tehnisko, humanitāro un sociālo zinātņu jomā. LU nodrošina mūsdienīgu līmenim atbilstošas studijas un pētniecību, balstoties uz augstākās izglītības un zinātnes vienotību. LU aktīvi piedalās aktuālu valsts un sabiedrības problēmu risināšanā.¹⁰ LU darbības veidu vizuāls attēlojums ir parādīts 3.1. attēlā.

3.1. attēls. LU pamatdarbības un citas darbības

LU pamatdarbības mērķis un uzdevumi:

- LU sekmīga darbība ir garants Latvijas attīstībai. LU apvieno daudzveidīgu pētniecību, studijas un inovatīvu darbību, lai sniegtu starptautiski atzītu augstāko izglītību, attīstītu zinātni, koptu latviešu valodu un kultūru, stiprinātu dažādu kultūru sakaru tradīcijas.
- LU uzdevums ir nodrošināt iespēju iegūt akadēmisko un profesionālo augstāko izglītību, veikt fundamentālus un lietiskus pētījumus humanitārajās, dabas, tehniskajās un sociālajās zinātnēs, kā arī organizēt atbilstošu tālākizglītību un interešu izglītību.

⁸ Šīs kategorijas atbilst EK 2014. gada 21. marta Regulas Nr. 316/2014 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu tehnoloģiju nodošanas nolīgumu kategorijām (turpmāk – Komisijas Regula Nr. 316/2014) 1. panta “b” apakšpunktā noteiktajai definīcijai;

⁹ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01;

¹⁰ LU Satversme, 1.1. pants;

- LU rūpējas par jauno zinātnieku sagatavošanu, nodrošinot viņiem iespējas studēt doktorantūrā, iekļauties pasaules akadēmiskajos procesos, veic zinātnieku promociju un habilitāciju.
- LU darbojas, lai izkoptu, pētītu, saglabātu un nodotu nākamajām paaudzēm visu to īpašo, ko pasaules kultūrai un zinātnēi ir devusi un var dot latviešu tauta – nacionālo kultūru, mākslu, valodu, literatūru, folkloru, tradīcijas – ar tās ģeogrāfiskās un vēsturiskās vides specifiku.¹¹

3.2.1 LU pamatdarbība

LU darbību klasifikācija tiek noteikta saskaņā ar LU 21.12.2011. rīkojumu Nr.1/343 “Par LU darbības klasifikāciju”.

Atbilstību saimnieciskajām vai nesaimnieciskajām darbībām pieņem, balstoties uz atbilstošo struktūrvienību, kuras vadās no ES izstrādātajām nostādnēm un LR un LU normatīvajiem aktiem, ierosinājumiem. Visi LU īstenotie projekti tiek reģistrēti un klasificēti LUIS¹². LU projektu klasifikācijas kritērijus un kārtību¹³ regulāri aktualizē.

LU pamatdarbībai lielākoties nav saimnieciska rakstura, bet atsevišķiem pamatdarbības veidiem var būt arī saimniecisks raksturs. Atbilstoši EK paziņojumā “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai” (2014/C 198/01) noteiktajam „ja pētniecības organizācijas vai pētniecības infrastruktūras tiek izmantotas saimniecisku darbību veikšanai, piemēram, aprīkojuma vai laboratoriju iznomāšanai uzņēmumiem, pakalpojumu sniegšanai uzņēmumiem vai līgumpētījumu veikšanai, šo saimniecisko darbību publiskais finansējums parasti tiks uzskatīts par valsts atbalstu.”¹⁴ Līdz ar to aprīkojuma vai laboratoriju iznomāšana uzņēmumiem, pakalpojumu sniegšana uzņēmumiem vai līgumpētījumu veikšana ir darbība, kurai ir saimniecisks raksturs.

Atbilstoši ES normatīvo aktu prasībām, lai nodrošinātu pārskatāmību, ka netiek sniegts nelikumīgs komercdarbības atbalsts, jebkura LU darbība tiek klasificēta kā attiecināma uz pamatdarbību, kurai nav saimnieciska rakstura, vai uz saimniecisko pamatdarbību, kura var būt ierobežotas jomas darbība.

Saskaņā ar EK paziņojumu¹⁵, ja viens un tas pats subjekts veic gan saimnieciskas darbības, gan darbības, kam nav saimnieciska rakstura, tad darbību bez saimnieciska rakstura finansēšana no publiskiem līdzekļiem neietilps Līguma 107. panta 1. punkta darbības jomā, ja abus darbību veidus un to izmaksas, finansējumu un ieņēmumus var skaidri nodalīt tā, lai efektīvi tiktu novērsta saimnieciskās darbības šķērssubsidēšana. Ievērojot minēto, LU nodala darbību veidus, ievērojot to raksturu un to izmaksas, finansējumu un ieņēmumus tā, lai efektīvi novērstu saimnieciskās darbības šķērssubsidēšanu.

LU pamatdarbība, kurai nav saimnieciska rakstura

1. LU pamatdarbības daļa, kuras mērķis nav saimnieciskā darbība. Tā ir tehniskās priekšizpētes, fundamentālo pētījumu, rūpniecisko pētījumu un eksperimentālās izstrādes, tai skaitā sadarbības projektu ietvaros, veikšana un to rezultātu izplatīšana izglītības, publikāciju vai tehnoloģiju nodošanas veidā.
2. Studijas, akreditētu studiju programmu (tai skaitā doktoru un rezidentu) un licencētu tālākizglītības kursu, programmu īstenošana, studiju procesa maksas pakalpojumi un citi nesaimnieciskie pakalpojumi.
3. Sadarbība ar sabiedrību, sekmējot Latvijas valsts un tās sabiedrības kultūras, sociālo un ekonomisko izaugsmi.
4. Sadarbības projekti, ja izpildīti šādi nosacījumi:
 - 4.1. sadarbība, lai apmainītos ar zināšanām vai tehnoloģiju vai sasniegtu kopīgu mērķi, pamatojoties uz darba dalīšanu, un
 - 4.2. iesaistītās puses kopīgi nosaka sadarbības projekta tvērumu, dod ieguldījumu tā īstenošanā un dala projekta riskus un rezultātus. Viena vai vairākas puses var segt pilnībā visas projekta izmaksas un tādējādi atbrīvot pārējās puses no projekta finanšu riskiem. Līgumpētījumus un pētniecības pakalpojumu sniegšanu neuzskata par sadarbības veidiem. Ar saimniecisku darbību nesaistīts sadarbības projekts atbilst šādiem kritērijiem:
 - sadarbības partneris projekta īstenošanā var iesaistīties ar tā valdījumā vai īpašumā esošu mantu, intelektuālo īpašumu, finansējumu vai cilvēkresursiem. Veicot šādus ieguldījumus, vadošajam partnerim ar sadarbības partneri nedrīkst rasties tādas tiesiskās attiecības, kas atbilst publiska iepirkuma līguma pazīmēm atbilstoši normatīvajiem aktiem par publisko iepirkumu vai iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām;
 - sadarbības projekta ietvaros katrs sadarbības partneris gūst intelektuālā īpašuma tiesības un ekonomiskās priekšrocības, kas izriet no konkrētā sadarbības partnera projekta daļas ietvaros veiktās darbības;

¹¹ LU Sarversme, 2. daļa;

¹² LU 17.03.2010. rīkojums Nr. 1/64 “Par projektu reģistrācijas un uzskaites pilnveidošanu LUIS”;

¹³ LU 28.04.2010. rīkojums Nr.1/114 “Par zinātnisko projektu kritērijiem un projektu reģistrēšanas kārtību”;

¹⁴ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01;

¹⁵ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01;

- sadarbības projekta ietvaros īsteno darbības, kurām nav saimnieciska rakstura, tai skaitā zināšanu un tehnoloģiju pārneses darbības;
- komersanta un LU sadarbības projekta ietvaros izpilda vienu no šādiem nosacījumiem:
 - 4.2.1. izpētes rezultāti, kas nerada intelektuālā īpašuma tiesības, var tikt plaši izplatīti, un jebkādas intelektuālā īpašuma tiesības attiecībā uz pētniecības rezultātiem, kas izriet no PO darbības, tiek pilnībā piešķirtas PO;
 - 4.2.2. LU saņem no komersanta tādu atlīdzību (kompensāciju), kas ir līdzvērtīga tirgus cenai par intelektuālā īpašuma tiesībām, kuras izriet no darbības, ko LU veica projektā, un kuras nodotas sadarbības partnerim (komersantam). Ja intelektuālā īpašuma tiesības uz LU projekta daļā radīto intelektuālo īpašumu atsavina vai piešķir izņēmuma, izmantošanas vai lietošanas tiesības sadarbības partnerim (komersantam), intelektuālā īpašuma tirgus cenu samazina par mantisko, intelektuālā īpašuma vai cilvēkresursu ieguldījuma vērtību, kuru, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām (izņemot peļņas daļu), sadarbības partneris (komersants) ir ieguldījis LU projekta daļas īstenošanā, radot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

LU pamatdarbībai nav saimnieciska rakstura, jo īpaši:¹⁶

- ▶ izglītībai nolūkā panākt personāla daudzuma un kvalifikācijas pieaugumu;
- ▶ neatkarīgai pētniecībai un izstrādei, lai gūtu vairāk zināšanu un labāku izpratni, tostarp kopīgai pētniecībai un izstrādei, kad LU vai LU pētniecības infrastruktūra iesaistās efektīvā sadarbībā;
- ▶ pētniecības rezultātu plašai izplatīšanai bez ekskluzivitātes un diskriminēšanas;
- ▶ zināšanu un tehnoloģiju pārneses darbības, ja zināšanu un tehnoloģiju pārneses darbības veic:
 - o LU funkcionālā vienība vai LU meitasuzņēmums (tāda komercsabiedrība, kurā mātesuzņēmuma līdzdalības daļa pārsniedz 50 procentus vai kurā mātesuzņēmumam ir balsu vairākums un kura atbilst šo PO definīcijai);
 - o LU kopīgi ar citām PO vai;
 - o LU ar trešajām pusēm, slēdzot līgumus par noteiktiem pakalpojumiem atklātā konkursā;
 - o visa peļņa no šādas darbības tiek atkal ieguldīta LU pamatdarbībās.

LU pamatdarbības aktivitātes sadala šādi:

1. Zinātniskā darbība

1.1. Pamatdarbība, kurai nav saimnieciska rakstura, jeb nesaimnieciskā pamatdarbība:

- ▶ tehniskās priekšizpētes, fundamentālo pētījumu, rūpniecisko pētījumu vai eksperimentālās izstrādes veikšana un to rezultātu izplatīšana mācību, publikāciju vai tehnoloģiju nodošanas veidā valsts, ES un citu organizāciju finansēto projektu un dotāciju ietvaros;
- ▶ neatkarīgu pētniecības un attīstības aktivitāšu veikšana, lai gūtu vairāk zināšanu un labāku sapratni;
- ▶ pētījumu pakalpojumu veikšana citai PO, kura šos pakalpojumus izmanto nesaimnieciskajā pamatdarbībā;
- ▶ pētījumu pakalpojumu veikšana publisko tiesību juridiskajām personām ar nosacījumu, ka līgums ir piešķirts atklātā konkursā un tiek maksāta pilna tirgus cena (gadījumos, kad nav iespējams noteikt pilnu tirgus cenu, pakalpojuma cenai ir jāietver visas izmaksas, kā arī saprātīgs uzcenojums);
- ▶ pētījumu rezultātu izplatīšana, tai skaitā žurnālu izdošana, kas izplata pētījumu rezultātus un nodrošina zināšanu pārnesi;
- ▶ LU radīto zināšanu un tehnoloģiju pārnese (licencēšana, uzlabojumi vai citi LU radīto zināšanu pārvaldības veidi);
- ▶ sadarbības projekti (kuriem nav saimnieciska rakstura).

1.2. Saimnieciskā darbība

- ▶ pētniecības projekti, kuru ietvaros vienai no projekta fāzēm ir saimniecisks raksturs (piemēram, LU pētniecības rezultātus izmanto ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā vai slēdz ekskluzīvu intelektuālā īpašuma licences līgumu);
- ▶ komersantu vai citu saimnieciskās darbības veicēju (turpmāk – līgumpētījuma pasūtītājs) uzdevumā īstenoti līgumpētījumi (tehniskās izpētes, fundamentālo pētījumu, rūpniecisko pētījumu un eksperimentālās izstrādes īstenošana), ko raksturo šādi kritēriji:

¹⁶ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01;

- o līgumpētījuma pasūtītājam pieder projekta rezultāti, un uz līgumpētījuma pasūtītāju attiecas neizdošanās risks;
- o intelektuālā īpašuma tiesības, kas izriet no LU projekta ietvaros veiktās darbības, pilnībā piešķir līgumpētījuma pasūtītājam, kurš gūst visas ekonomiskās priekšrocības no šīm tiesībām, paturot tās pilnībā savā rīcībā, tai skaitā intelektuālā īpašuma licencēšanas tiesības;
- o līgumpētījuma pasūtītājs nosaka šā pakalpojuma noteikumus un nosacījumus, kas attiecināmi uz projekta rezultātu publicitāti un komercializāciju;

- komerciāla (ekskluzīva) zināšanu un tehnoloģiju pārnese.

2. Studiju darbība

2.1. Darbība, kurai nav saimnieciska rakstura, jeb nesaimnieciskā darbība:

- akreditēto studiju programmu īstenošana un studiju procesa maksas pakalpojumi, izglītība ar nolūku panākt personāla un tā kvalifikācijas pieaugumu;
- studējošo reģistrācijas un lietvedības pakalpojumi;
- tālākizglītības programmas, kursi, semināri un citi apmācības veidi, kuri ir akreditēto studiju programmu atvasinājumi un kuru apgūšanas rezultātā tiek izdoti atbilstoši izglītības dokumenti;
- interešu izglītības organizēšana un īstenošana ar nolūku panākt cilvēkresursu daudzuma un kvalifikācijas pieaugumu;
- LU mācību materiālu izdošana un izplatīšana;
- citi ar sabiedrības izglītošanu saistīti nesaimnieciskie pakalpojumi, tajā skaitā neklātienes skolu, karjeras centru un citu izglītojošu pakalpojumu veikšana.

2.2. Saimnieciskā pamatdarbība:

- citi izglītības veicināšanas saimnieciskie pakalpojumi.

3. Sadarbība ar sabiedrību

3.1. Darbība, kurai nav saimnieciska rakstura, jeb nesaimnieciskā darbība:

- bibliotēku pakalpojumi, tai skaitā nesaimnieciskie maksas pakalpojumi bibliotēkas darbības nodrošināšanai;
- muzeja apmeklējumi un citi muzeja nesaimnieciskie maksas pakalpojumi;
- botāniskā dārza apmeklējumi un citi botāniskā dārza nesaimnieciskie maksas pakalpojumi;
- nekustamā īpašuma attīstīšana nesaimniecisko darbības veidu vajadzībām savām vajadzībām (mācību telpas un telpas pētniecības vajadzībām);
- dalības maksa sportā;
- citi nesaimnieciskie pakalpojumi.

3.2. Saimnieciskā darbība:

- dienesta viesnīcu pakalpojumi;
- mikroorganismu identifikācija, glabāšana, izsniegšana;
- citi saimnieciskie pakalpojumi.

3.2.2 LU cita darbība

LU citas darbības aktivitātēs tiek ietvertas tādas darbības, kuras nav pamatdarbības.

Darbība, kurai nav saimnieciska rakstura, jeb nesaimnieciskā darbība:

- citi pakalpojumi, kuri nav saistīti ar pamatdarbību, tomēr to pieejamība būtiski pilnveido pamatdarbības rezultātā radīto pakalpojumu kvalitāti un kuru radītie ieņēmumi nosedz pakalpojuma pašizmaksu (piemēram, kopēšanas pakalpojumi LU studentiem un zinātniekiem).

Saimnieciskā darbība:

- iekārtu, platību un pētījumu infrastruktūras iznomāšana;
- izdevējdarbība un citi LU Apgāda pakalpojumi, ja tie nav saistīti ar LU zināšanu un pētījumu rezultātu izplatīšanu;
- ekspertīžu un analīžu veikšana;

- ▶ stādu un augu tirdzniecība;¹⁷
- ▶ reklāmas materiālu, grāmatu tirdzniecība.

3.3 Ierobežojošie kritēriji

Reinvestējot ieņēmumus, LU ievēro šādus ierobežojumu kritērijus:

1. Saimnieciskajā darbībā gūtos ieņēmumus novirza pamatdarbības (gan saimnieciskās, gan nesaimnieciskās) finansēšanai.
2. Nesaimnieciskajā pamatdarbībā gūtos ieņēmumus izmantot saimnieciskās darbības finansēšanā ir aizliegts. LU tās pamatdarbības rezultātā gūto peļņu reinvestē pamatdarbībā, lai sasniegtu tās primāros mērķus.

Nodrošinot piekļuvi infrastruktūrai, LU ievēro šādus ierobežojumus:

1. Uz visiem projektiem, kuru finansēšanā ir izmantoti publiskie līdzekļi, tai skaitā uz ERAF projektu aktivitāti par Valsts nozīmes pētniecības centru (VNPC) izveidi, attiecas MK 2010. gada 19. oktobra noteikumu Nr. 987 "Noteikumi par darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.1.1.3.1. apakšaktivitātes "Zinātnes infrastruktūras attīstība" pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu" 7.4. punkts, kurš nosaka, ka VNPC veidojošo zinātnisko institūciju sadarbības stratēģijā ir jāiekļauj informācija par zinātniskajām institūcijām, kurām tiks nodrošināta piekļuve VNPC infrastruktūrai, un minētās piekļuves raksturojums.
2. LU dara pieejamu nesaimniecisko pamatdarbību veikšanai izveidoto un/vai iegādāto infrastruktūru citām zinātniskajām institūcijām tikai ar nosacījumu, ja ar šādu zinātnisko institūciju ir noslēgta rakstveida vienošanās, kurā ir atrunāti šādas infrastruktūras izmantošanas atbildības nosacījumi un kas nodrošina, ka zinātniskā institūcija ir uzņēmusies pilnu atbildību par izveidotās un/vai iegādātās infrastruktūras izmantošanu veidā, kas nepārkāpj valsts atbalsta nosacījumus kopumā¹⁸, kā arī minētā infrastruktūra attiecīgajā brīdī nav nepieciešama LU.

3.4 LU finanšu vadības sistēmas apraksts

LU organizē uzskaiti tā, lai varētu iegūt datus no savām uzskaites sistēmām par katras finanšu plūsmas aktīviem (piemēram, pamatlīdzekļiem, debitoriem un naudu), saistībām (pašu kapitālu, uzkrājumiem un kreditoru parādiem), ieņēmumiem un izdevumiem (tai skaitā nākamo periodu). Finanšu plūsmu nodalīšana kalpo kā pamata pierādījums, ka netiek sniegts nelikumīgs komercdarbības atbalsts nedz tieši, nedz netieši (šķērssubsīdiju veidā).

LU finanšu uzskaitē tiek kārtota ar Resursu vadības sistēmas "Horizon" palīdzību. LU finanšu uzskaites sistēma nodrošina ieņēmumu un tiešo izmaksu nodalīšanu pa līdzekļu veidiem, struktūrvienībām, projektiem, atsevišķiem pakalpojumiem un aktivitātēm, papildu grāmatvedības kontiem un ekonomiskās klasifikācijas kodiem, izmantojot finansējumu, struktūrvienību, darbības veidu, darbības raksturu un projektu kontu dimensijas. "Projekts" ir mazākā vienība, uz kuru tiek attiecinātas un apkopotas izmaksas aktivitāšu¹⁹ līmenī, ko veic LU. Projektu dimensija var tikt lietota jebkurai aktivitātei, jo RVS "Horizon" jēdziens "projekts" tiek lietots paplašināti. Ar to tiek apzīmēti ne tikai ES struktūrfondu un citi atbalsta projekti, piemēram, granti, līgumdarbi un citi projekti, bet arī LU pakalpojumi vai pasākumi, uz kuriem izmaksas attiecinā kā uz atsevišķu vienību.

Lai izpildītu EK²⁰ prasības un lai efektīvi tiktu novērsta saimnieciskās darbības šķērssubsidēšana, LU nodala saimniecisko un nesaimniecisko darbību, to izmaksas un finansējumus.

LU finanšu uzskaites mērķis ir nodrošināt ieņēmumu un izmaksu nodalīšanu pa pamatdarbības veidiem un citām darbībām, nošķirot saimnieciskās aktivitātes no nesaimnieciskajām, tā panākot, ka LU saimnieciskā darbība tiek veikta saskaņā ar parastiem tirgus nosacījumiem un netiek papildus finansēta no valsts, ES vai citiem izglītībai vai zinātnei paredzētajiem līdzekļiem, kā arī noteikt sniegto pakalpojumu, projektu vai citu aktivitāšu pilno pašizmaksu un tirgus cenas.

Uzskaites prasības:

- ▶ LU veic savu pamatdarbību klasifikāciju;
- ▶ LU veic finanšu uzskaiti atbilstoši pamatdarbību sadalījumam;
- ▶ nodrošina LU aktivitāšu pašizmaksas aprēķinam nepieciešamo datu uzskaiti LUIS;
- ▶ sadarbībā ar SIA "Visma Enterprise" uztur LU aktivitāšu pilnās pašizmaksas aprēķina sistēmu programmā "MicroStrategy".

¹⁷ Iespējams arī nesaimniecisks raksturs augu selekcionāru sertifikāta esamības gadījumā.

¹⁸ Projektus, kuriem ir ticis piešķirts publiskais finansējums, regulē MK 2010. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 987 "Noteikumi par darbības programmas "Uzņēmējdarbība uz inovācijas" papildinājuma 2.1.1.3.1. apakšaktivitātes "Zinātnes infrastruktūras attīstība" pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu";

¹⁹ Aktivitāte – pakalpojums, projekts, publiskais pasākums vai cita aktivitāte;

²⁰ EK paziņojums "Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai", 2014/C 198/01;

Uzskaites nodrošināšanai RVS "Horizon" grāmatvedības kontiem izveidotas papildu dimensijas, kas dod iespēju atšķirt un atlasīt grāmatvedības datus, kas attēloti 3.1. tabulā.

3.1. tabula. RVS "Horizon" izmantoto dimensiju kodu un darbības veidu, rakstura atbilstība

Darbības veids	RVS "Horizon" dimensijas kods
1. Zinātniskā darbība	Z
1.1. Pētniecība	P
1.1.1. Fundamentālie pētījumi	ZF
1.1.2. Rūpnieciskie pētījumi	ZR
1.1.3. Eksperimentālās izstrādes	ZE
1.1.4. Tehniskā priekšizpēte	TP
1.2. Zināšanu un tehnoloģiju pārnese	ZP
2. Studiju darbība	ST
3. Sadarbība ar sabiedrību	SA
4. Cita darbība	CD

Darbības raksturs	RVS "Horizon" dimensijas kods
Darbība, kurai nav saimnieciska rakstura, jeb nesaimnieciska darbība	N
Darbība, kurai ir saimniecisks raksturs, jeb saimnieciska darbība	S

3.5 Izmaksu uzskaites pamatprincipi

Lai efektīvi tiktu novērsta saimnieciskās darbības šķērssubsidēšana no līdzekļiem, kas ir piešķirti pamatdarbības nodrošināšanai, nesaimnieciskās un saimnieciskās darbības²¹ un to izmaksas, finansējumu un ieņēmumus skaidri nodala.

LU finanšu uzskaitē nodrošina caurskatāmu un konsekventu projektu pilnās pašizmaksas uzskaites sistēmu, kas kalpo kā izejas dati projektu īstenošanas pilnās pašizmaksas noteikšanai. Tādēļ visas izmaksas sadala tiešajās, tieši attiecināmajās un netiešajās (pieskaitāmajās) izmaksās. Tiešās izmaksas un tieši attiecināmās izmaksas attiecinā uz konkrēto aktivitāti, netiešās izmaksas pārdala starp aktivitātēm vadības grāmatvedības līmenī.

Ievērojot iepriekš aprakstītās prasības finanšu plūsmu un izmaksu uzskaitē, LU pamatdarbības un saimnieciskās darbības ietvaros identificē visas aktivitāšu tiešās, tieši attiecināmās un netiešās izmaksas,²² lai:

1. Nodrošinātu ieņēmumu un izdevumu caurskatāmību;
2. Noteiktu aktivitātes pašizmaksu;
3. Noteiktu pakalpojuma cenu gadījumos, kad tirgus cena nosakāma, pamatojoties uz uzkrātajām izmaksām, pievienojot saprātīgu uzcenojumu.

Tiešās izmaksas ir tādas izmaksas, kuras tiek identificētas un attiecinātas uz konkrēto aktivitāti un/vai izmaksu vienību un kuras pastāv tikai saistībā ar šo aktivitāti. Ja aktivitātes nav, tad nav arī izmaksu. Aktivitātes tiešās izmaksas ir:

²¹ T.sk. nepieciešams noteikt, vai pētniecības infrastruktūra primāri ir paredzēta saimnieciskajām darbībām, primāri nesaimnieciskajām darbībām vai arī jau sākotnēji plānota jauktā izmantošana.

²² Izmaksu attiecināmība cita starpā atkarīga no konkrētai darbībai vai projektam piemērojamā valsts atbalsta regulējuma un ES fondu vai citu finanšu instrumentu piemērošanu reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajiem izmaksu attiecināmības nosacījumiem.

1. Pētnieku, tehniskā un cita atbalsta personāla atlīdzības un komandējumu izmaksas tādā apjomā, kādā tās attiecas uz noteikta projekta vai citas aktivitātes izpildi;
2. Aktivitātes īstenošanai nepieciešamo un tās ietvaros izlietojamo instrumentu un iekārtu izmaksas;
3. Aktivitātes īstenošanai nepieciešamo un tās ietvaros izlietojamo materiālu izmaksas;
4. Pirktie pakalpojumi, kas tieši attiecas uz aktivitāti, tai skaitā ekspertu un konsultāciju pakalpojumi, līgumpētījumu izmaksas, tehniskās zināšanas un patenti.

Tieši attiecināmās izmaksas ir tādas izmaksas, kuras tiek izmantotas aktivitātes īstenošanai, bet kuras pastāv LU arī neatkarīgi no aktivitātes un kuru lietojuma novērtējums ir iespējams, organizējot papildu uzskaiti un izmaksu sadalīšanu, piemēram:

1. Telpu izmaksas, tai skaitā komunālie pakalpojumi, apkalpojošā personāla izmaksas, nodokļi, kā arī telpu nolietojums proporcionāli to izmantošanai aktivitātes ietvaros;
2. Ilgtermiņā (arī ārpus aktivitātes) lietojamo iekārtu nolietojums proporcionāli to izmantošanai.

Netiešās izmaksas ir tādas izmaksas, kuras ir saistītas ar aktivitāti, bet kuras nevar uz to tieši attiecināt. Šādas izmaksas pastāv arī tad, ja noteikta aktivitāte netiek veikta, tomēr bez to izmantošanas aktivitāti īstenot nebūtu iespējams. Netiešās jeb pieskaitāmās izmaksas ir, piemēram:

1. Personāla izmaksas, kuras nevar attiecināt tieši uz projektu, piemēram, administratīvās;
2. Administratīvā personāla lietojamo telpu un iekārtu izmaksas;
3. Citas kopējās izmaksas.

Netiešo izmaksu aprēķinam LU izmanto ABC metodi (*Activity Based Costing*), saskaņā ar kuru izmaksas tiek attiecinātas uz noteiktu produktu atbilstoši resursu faktiskajam patēriņam un ar to saistītajām aktivitātēm, izmantojot izmaksu nesējus.

LU finanšu uzskaites sistēmā aktivitāšu tiešās izmaksas tiek cik vien iespējams sadalītas pa attiecīgajām aktivitātēm, bet visu tieši attiecināmo un netiešo izmaksu summa tiek uzkrāta. Izmaksu nošķiršanas (sadales) pa projektiem nolūkiem LU ir izveidota vadības uzskaites sistēma, kas pastāv ārpus finanšu grāmatvedības uzskaites sistēmas. Pamatdatus vadības uzskaitē iegūst no finanšu uzskaites sistēmas un no LUIS. Vadības uzskaites modelī LU veic tieši attiecināmo un netiešo izmaksu pārdali un apkopo informāciju par katras aktivitātes pilno pašizmaksu: tiešās izmaksas plus tieši attiecināmās un netiešās izmaksas. Tieši attiecināmo un netiešo izmaksu pārdale tiek veikta vadības uzskaites sistēmā SIA "Visma Enterprise" izstrādātajā risinājuma programmā "MicroStrategy" atbilstoši "MicroStrategy" prasību specifikācijai (PPS) (1. pielikums)²³.

Lai nodrošinātu tieši attiecināmo izmaksu un netiešo izmaksu nodalīšanu pa aktivitātēm, kā arī nodalītu saimniecisko darbību un darbību, kurām nav saimnieciska rakstura, uzskaiti, LU veic šādas darbības:

1. Veic pamatdarbību aktivitāšu sadalīšanu pa darbības veidiem, nošķirot saimnieciskās aktivitātes no nesaimnieciskajām;
2. Veic ēku, telpu izdevumu uzskaiti, aprēķinot viena kvadrātmetra izmaksas pa ēkām un struktūrvienībām un nodrošinot iespēju nodalīt telpu izmaksas pa aktivitātēm;
3. Veic iekārtu darba laika uzskaiti, kas nodrošina iespēju aprēķināt un attiecināt uz katru aktivitāti noteiktas iekārtas izmaksas;
4. Veic personāla darba laika stundu uzskaiti pa aktivitātēm²⁴;
5. Veic finanšu uzskaiti atbilstoši dimensiju kodu sistēmai RVS "Horizon";
6. Sadarbojas ar SIA "Visma Enterprise" tieši attiecināmo un netiešo izmaksu pārdales mehānismu un pilnās pašizmaksas aprēķināšanas sistēmas uzturēšanā.

Saistībā ar sadarbības projektiem un to izdevumu/ieņēmumu kontroli līgumpētījumi un pētniecības pakalpojumu sniegšana netiek uzskatīti par sadarbības formām.²⁵ Lai izvairītos no riska, ka zem sadarbības projekta var tikt slēpti līgumpētījumi, LU pievērš uzmanību tam, vai sadarbības projekta gadījumā LU izveido un īsteno savu projekta daļu neatkarīgi no sadarbības partnera un vai ir iespējams noteikt, ka projekta ietvaros ir notikusi efektīva sadarbība, t.i., ja vismaz divas neatkarīgas puses cenšas panākt kopīgu mērķi, kura pamatā ir darba dalīšana, un kopīgi definē projekta darbības jomu, piedalās tā izstrādē, dod savu ieguldījumu tā īstenošanā un dala tā finanšu, tehnoloģiskos, zinātniskos un citus riskus, kā arī tā rezultātus. Tāpēc LU šādu projektu izmaksas nodala un uzkrāj atsevišķi, lai nepieciešamības gadījumā varētu demonstrēt, ka sadarbības partneri ir uzņēmušies katrs savas finansiālās izmaksas un riskus. Papildus LU arī norāda, ka viens vai vairāki sadarbības partneri var uzņemt projekta pilnas izmaksas un tādējādi atbrīvot pārējās puses no projekta finanšu riskiem.

²³ Projektu pašizmaksas aprēķina risinājuma ieviešanas LU detalizēts apraksts ir iekļauts "MicroStrategy" prasību specifikācijā (PPS), (SIA FMS, 2018).

²⁴ LU darba laika uzskaiti veic atbilstoši LU 20.01.2011. rīkojumam Nr.1/21 "Par darba laika uzskaites nodrošināšanu atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem";

²⁵ EK paziņojums "Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai", 2014/C 198/01;

Visi sadarbības projekta noteikumi, īpaši attiecībā uz ieguldījumu tā izmaksās, risku un rezultātu sadali, rezultātu izplatīšanu, piekļuvi intelektuālā īpašuma tiesībām un noteikumiem par šo tiesību piešķiršanu, ir jāparedz pirms projekta uzsākšanas.²⁶

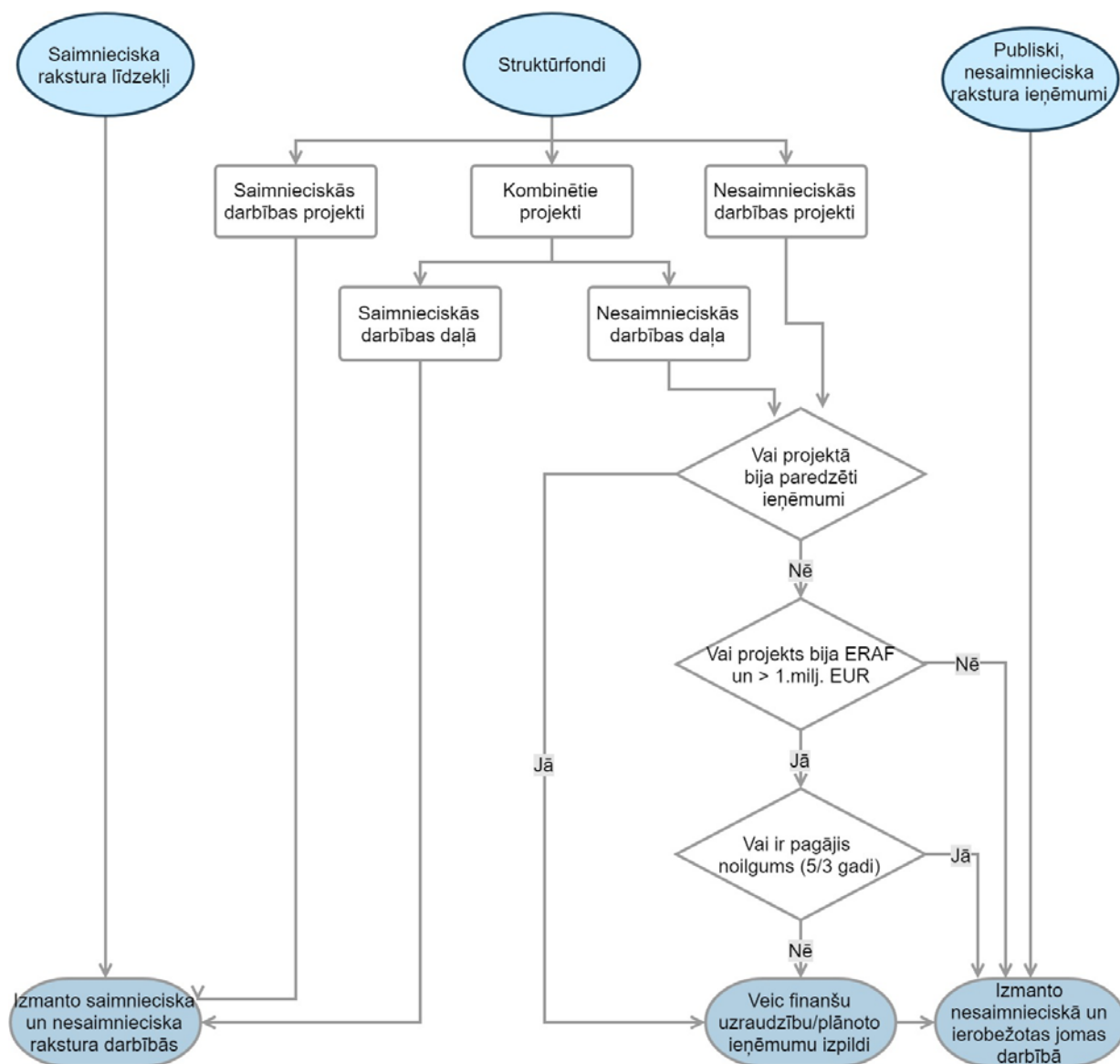
Izmaksu kopsummas kontroles mehānisms, veicot tieši attiecināmo un netiešo izmaksu pārdali ar datorizētas pilnās pašizmaksas aprēķina sistēmas palīdzību, tiek nodrošināts, tajā paredzot izmaksu pārdales kontroles mehānismam, lai uzskaites datus par noteikto laika periodu izpildītos šāds nosacījums:

Visu aktivitāšu tiešās izmaksas + tieši attiecināmās izmaksas + netiešās izmaksas = visu aktivitāšu pilno pašizmaksu kopsumma.

3.6 Ieņēmumu un izmaksu kontroles sistēma

Izstrādājot ieņēmumu un izmaksu kontroles sistēmu, lai nodrošinātu ES struktūrfondu finansējuma ietvaros saņemtā atbalsta nosacījumu ievērošanu, kā arī valsts atbalsta saderīgumu ar iekšējo tirgu, LU ir ņēmis vērā, ka ilgtermiņa ieguldījumu izmantošanas posmā piemērojami saistošie normatīvie akti, kas bija spēkā brīdī, kad ticis piešķirts konkrētais atbalsts, vai pārejas perioda nosacījumi, ja tādi ir izdoti. Tādējādi LU, veicot ieņēmumu un izmaksu kontroli, ievēro divu veidu regulējumu – vienu pēc iepriekšējā regulējuma, ievērojot Regulas Nr. 1083/2006, kā arī Regulas Nr. 1998/2006 nosacījumus, un otru pēc pašlaik spēkā esošā regulējuma, t.i., saskaņā ar Regulu Nr. 1303/2013, Regulu Nr. 651/2014 un Regulu Nr. 1407/2013.

LU, pieņemot lēmumus attiecībā uz aktīvu izmantošanu atkarībā no to iegādes finansējuma, ņem vērā ilgtermiņa ieguldījumu izmantošanas posmā piemērojamos saistošos normatīvos aktus, kas bija spēkā brīdī, kad ticis piešķirts konkrētais atbalsts. Tas īpaši attiecas uz ES struktūrfondu līdzekļiem, kuru izmantošanas nosacījumi ir noteikti ar Regulu Nr. 1083/2006 un Regulu Nr. 1303/2013, kā arī Regulu Nr. 651/2014. Aktīvu izmantošanas nosacījumu shēma atkarībā no iegādes finansējuma norādīta 2. attēlā.

²⁶ EK paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01;

3.2. attēls. Aktīvu izmantošanas nosacījumi atkarībā no iegādes finansējuma

2. attēlā attēlotie nosacījumi aprakstīti tālāk nākamajās apakšnodaļās, attiecīgi “Veic finanšu uzraudzību/ ieņēmumu izpildi” 3.6.1. apakšnodaļā un “Izmanto nesaimnieciskas un ierobežotas jomas darbībās” 3.6.2. apakšnodaļā.

Pamatdarbības rezultātā gūto peļņu LU reinvestē savā pamatdarbībā, pie tam nesaimnieciskajā pamatdarbībā gūtā peļņa tiek reinvestēta nesaimnieciskajā pamatdarbībā. LU ir izveidota ieņēmumu gūšanas regulāra uzraudzības sistēma un tiek analizēti ieņēmumi un ar šo ieņēmumu gūšanu saistītās izmaksas.

3.6.1 Ieņēmumu un izmaksu kontroles sistēma ES finansētajos projektos

Saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 55. pantu un Regulas Nr.1303/2013 61. pantu kā struktūrfondu ieņēmumi tiek klasificēti ieņēmumi, kas tiek gūti par ERAF un Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētajos nesaimnieciskās pamatdarbības projektos. Ja ieņēmumi tiek gūti saimnieciskās darbības projektos, tad saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 55. panta 6. punktu un Regulas Nr.1303/2013 61. panta 8. punktu ieņēmumu atskaitīšana uz šādiem projektiem neattiecas.

Atbilstoši Regulas Nr.1083/2006 55. panta 5. punkta (labots ar Regulu Nr.1341/2008) un Regulas Nr.1303/2013 61. panta 6. punkta prasībām LU uzrauga un analizē nesaimnieciskās pamatdarbības ieņēmumus projektos, ko līdzfinansē ERAF vai Kohēzijas fonds un kuru kopējās izmaksas ir lielākas par 1 miljonu *euro*. Savukārt saimnieciskās darbības ieņēmumus analizē jebkurā nesaimnieciskās pamatdarbības projektā.

Ja projektā objektīvi nav iespējams iepriekš paredzēt ieņēmumus, tad ieņēmumus, kas gūti:

- ▶ piecos gados pēc darbības pabeigšanas attiecībā uz projektiem, kam piemērojama Regula Nr.1083/2006;
- ▶ trīs gados no darbības pabeigšanas vai līdz termiņam, kurā jāiesniedz dokumenti programmas slēgšanai, kas noteikti konkrētu fondu noteikumos, atkarībā no tā, kurš no minētajiem termiņiem ir agrāks, attiecībā uz projektiem, kam piemērojama Regula Nr. 1303/2013,

atskaita no Komisijai deklarētajiem izdevumiem. Vienlaikus LU pārliecinās, ka nesaimnieciskais projekts joprojām saglabā savu nesaimnieciskā projekta statusu, kamēr vien aktīvi, kas iegādāti ar mērķi veikt nesaimniecisko darbību, nav pārklassificēti uz saimnieciskajiem līdzekļiem un tiek veiktas nepieciešamās finanšu korekcijas atbilstoši valsts atbalsta regulējumam. Ja nesaimnieciskās darbības projektā tiek veikta saimnieciskā darbība, tad projektam piešķirto atbalstu LU koriģē atbilstoši komercdarbības atbalsta normām, nevis saskaņā ar Regulas Nr.1083/2006 55. panta 3. punktu vai Regulas Nr.1303/2013 61. panta 6. punktu. Attiecīgi LU informē sertificēšanas iestādi un precizē maksājuma pieteikumu un noslēguma maksājumu.

Lai ievērotu Regulas Nr.1083/2006 55. panta un Regulas Nr.1303/2013 61. panta prasības, LU veic grāmatvedības uzskaiti tā, lai atsevišķi nošķirtu divu veidu projektus – nesaimnieciskās un saimnieciskās darbības projekti, kuriem papildus tiek uzturēta informācija par to, vai projektā bija paredzēti ieņēmumi.

LU ne retāk kā vienu reizi gadā analizē savus nesaimnieciskās un saimnieciskās darbības ienākumus un ar to gūšanu saistītās izmaksas:

1. Pārbauda, vai ar nesaimnieciskās darbības ieņēmumu gūšanu saistītā projekta pašizmaksā nav ietverts tāds infrastruktūras pamatlīdzekļu nolietojums, kura grantos nebija paredzēti ieņēmumi (kas gūti piecos vai trijos gados pēc darbības pabeigšanas atkarībā no piemērojamās regulas) un kas finansēti par ERAF vai Kohēzijas fondu līdzekļiem, un kuru kopējās izmaksas bija lielākas par 1 miljonu *euro*:
 - 1.1. ja tāds pastāv, nosaka šo izmaksu īpatsvaram kopējās izmaksās atbilstoši proporcionālo ieņēmumu apjomu;
 - 1.2. klasificē šos ieņēmumus vai nu kā atbilstošus Regulas Nr.1083/2006 55. panta 1. punktam / Regulas Nr.1303/2013 61.panta 1. punktam, vai arī kā saimnieciskās darbības ieņēmumus;
 - 1.3. paziņo uzraugošajai Universitātei un veic finanšu korekcijas.
2. Pārbauda, vai pašizmaksā nav ietverts tāds infrastruktūras pamatlīdzekļu nolietojums, kura projektos (grantos) bija paredzēti pamatdarbības ieņēmumi:
 - 2.1. nosaka šo izmaksu īpatsvaram kopējās izmaksās atbilstoši proporcionālo ieņēmumu apjomu;
 - 2.2. saskaņā šim infrastruktūras objektam atbilstošo uzkrāto ieņēmumu apjomu (analizējot un saskaitot vairāku gadu vadības grāmatvedībā atzītos šim projektam piekrītošos ienākumus) un analizē, vai pārsniegums ir būtisks – lielāks par 10%²⁷.

LU uzskaites sistēma nodrošina iespēju noteikt, cik lieli ieņēmumi tiek gūti ar konkrēto infrastruktūras objektu, kā arī cik liela katra šāda par ES fondu līdzekļiem finansēta infrastruktūras objekta nolietojuma daļa ir tieši jāattiecinā uz katru konkrēto ieņēmumus gūstošo projektu, izmantojot mašīnstundu uzskaites reģistra datus.

²⁷ Information Note to the COCOF Guidance Note on Article 55 for ERDF and CF of Council Regulation (EC) No 1083/2006: Revenue-Generating Projects.

Finanšu vadības uzskaitē LU veic precīzu infrastruktūras objektu nolietojuma uzskaiti atbilstoši pamatlīdzekļa izmantošanas atskaitei, lai izpildītu Regulas Nr.1083/2006 55. panta 2. punkta un Regulas Nr. 1303/2013 61. panta 2. punkta prasības un varētu identificēt, cik liela katra ieņēmumus gūstoša projekta ieņēmumu daļa attiecināma uz nesaimnieciskās pamatdarbības infrastruktūras objektu. Kad LU ēkas un infrastruktūra vai citi ilgtermiņa ieguldījumi tiek izmantoti gan saimnieciskajai darbībai, gan nesaimnieciskajai pamatdarbībai, turklāt šādiem aktīviem nolietojumu sadalīt tieši nav iespējams, nolietojuma aprēķinu un tā iekļaušanu projekta pašizmaksā veic atkarībā no tā, kādiem mērķiem attiecīgā infrastruktūra (aktīva objekts) tiek izmantota un cik lielā mērā iespējams veikt sadalījumu.

LU izvēlas vispiemērotāko veidu nolietojuma sadalījumam pa projektiem šādā secībā:

- a. ja infrastruktūra tiek izmantota tikai viena projekta veikšanai, aprēķinātais nolietojums tiek attiecināts uz šo vienīgo projektu pilnā apmērā;
- b. ja infrastruktūra (piemēram, ēka) tiek izmantota vairāku, bet nodalāmu projektu veikšanai, aprēķinātais nolietojums tiek aprēķināts atbilstoši katrai infrastruktūrā esošo telpu platībai;
- c. ja infrastruktūrā vienas un tās pašas telpas (piemēram, laboratorijas) tiek izmantotas kopīgi dažādu projektu veikšanas gadījumā vai viena projekta īstenošanai dažādu darbību (saimnieciska, nesaimnieciska pamatdarbība) ietvaros, šo kopīgi izmantoto telpu izmaksas sadala atbilstoši tam, cik tās kalpo katram atsevišķam projektam, pamatojoties uz projektā iesaistītā personāla darba laika vai izmaksu attiecību pret kopējo fakultātes vai laboratorijas darba laiku vai personāla izmaksām noteiktā laika periodā (ja infrastruktūras nolietojumu var sadalīt struktūrvienību un atsevišķo telpu līmenī), vai arī projektā iesaistītā personāla darba laika vai izmaksu attiecību pret visu institūcijas darba laiku vai personāla izmaksām noteiktā laika periodā.

Korekcijas tiem ES fondu projektiem, kuros iepriekš jau bija paredzēti ieņēmumi, veic tikai tad, ja ieņēmumu analīzes rezultātā noskaidro, ka iepriekš aplēstie ieņēmumi būtiski atšķiras no faktiski gūtajiem. Būtiska atšķirība ir virs 10%. Par šiem gadījumiem LU sazinās ar uzraugošo iestādi, lai noskaidrotu turpmāko rīcību.

Lai projektam piešķirtais atbalsts nebūtu jākorrigē atbilstoši komercdarbības atbalsta normām, LU neveic saimniecisko darbību nesaimnieciskās pamatdarbības projektos.

3.6.2 Valsts atbalsta kontroles sistēma

Saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 nosacījumiem valsts atbalsta saderīguma ar iekšējo tirgu nodrošināšanai LU ņem vērā šādus pamatprincipus:

1. Valsts atbalsta nosacījumus nepiemēro tikai tad, ja LU atbilst valsts atbalsta regulējumā definētajiem PO nosacījumiem;
2. LU īstenotās saimnieciskās un nesaimnieciskās darbības ir skaidri nodalāmas;
3. Tikai izmaksas, kas saistītas ar infrastruktūras (kas finansēta no publiskiem līdzekļiem) nesaimniecisko izmantošanu, nav uzskatāmas par valsts atbalstu;
4. Valsts atbalsta noteikumi attiecas uz publisko finansējumu tikai tādā mērā, kādā finansējums sedz ar saimniecisko darbību saistītās izmaksas.

Netieša valsts atbalsta piešķiršanas ierobežojumi sadarbības projektiem – sadarbības projektos, kuros piedalās PO un uzņēmums, uzņēmumam netiek piešķirts netiešs valsts atbalsts sadarbības labvēlīgo nosacījumu dēļ, ja izpildās viens no šādiem nosacījumiem:²⁸

- iesaistītie uzņēmumi sedz visas projekta izmaksas; vai
- sadarbības rezultātus, kuri nerada intelektuālā īpašuma tiesības, var plaši izplatīt, un jebkuras intelektuālā īpašuma tiesības, kas izriet no PO vai pētniecības infrastruktūru darbībām, ir pilnībā piešķirtas minētajiem subjektiem; vai
- visas intelektuālā īpašuma tiesības, kas izriet no projekta, kā arī saistītās piekļuves tiesības ir piešķirtas dažādiem sadarbības partneriem tādā veidā, kas adekvāti atspoguļo viņu darbu paketes, ieguldījumu un attiecīgās intereses; vai
- PO saņem kompensāciju, kas ir līdzvērtīga intelektuālo īpašuma tiesību, kuras izriet no šo subjektu darbības un tiek piešķirtas iesaistītajiem uzņēmumiem vai uz kurām iesaistītajiem uzņēmumiem tiek piešķirtas piekļuves tiesības, tirgus cenai. No minētās kompensācijas var atskaitīt jebkuru ieguldījumu – gan finanšu, gan nefinanšu – vērtības

²⁸ Komisijas paziņojums “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01; šie nosacījumi atbilst arī MK noteikumiem par darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā” 1.1.1.1. pasākuma “Praktiskās pētniecības atbalsts” īstenošanu;

absolūto summu, ko iesaistītie uzņēmumi devuši LU vai tās pētniecības infrastruktūru darbību izmaksās, kuru rezultātā radās attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

Ierobežotas jomas darbība nav uzskatāma par valsts atbalstu saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 preambulas 49. punktā noteikto. Ierobežotas jomas darbības ir, ja vienlaikus izpildās šādi nosacījumi:

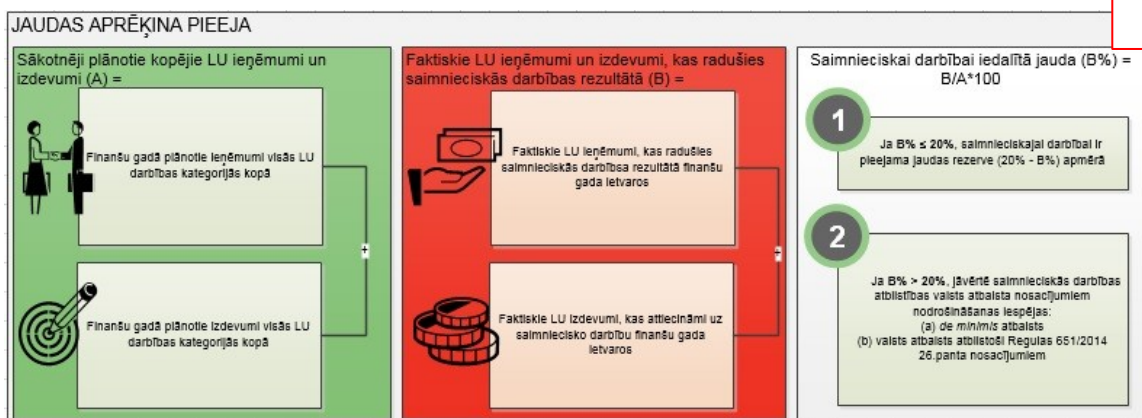
1. Tā ir tieši saistīta ar pētniecības organizācijas vai pētniecības infrastruktūras darbību un izmantošanu ar saimniecisku darbību nesaistītā jomā;
2. Tiek patērēti tādi paši resursi (piemēram, materiāli, aprīkojums, darbaspēks un pamatkapitāls) kā ar saimniecisku darbību nesaistītai pamatdarbībai;
3. Katru gadu iedalītā jauda nepārsniedz 20 procentus no pētniecības infrastruktūras kopējās gada jaudas.

Augstāk minētie nosacījumi neizpildīsies, ja LU 20% no gada kapacitātes jeb jaudas ir cita saimnieciskā darbība, t.i., tāda, kas nav saistīta ar pētniecību, izglītību, zināšanu izplatīšanu un tehnoloģiju pārnesei (atbilstoši EK paziņojuma “Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai”, 2014/C 198/01, 19. punktā noteiktajam).

Lai noteiktu ierobežotas jomas darbības apmēru jeb pieejamo jaudu, LU veic jaudas aprēķinu, izmantojot finanšu izteiksmes jaudas aprēķina modeli. Informācija par ar saimniecisku darbību nesaistīta projekta ietvaros izveidotās vai modernizētas infrastruktūras izmantošanu saimnieciskās pamatdarbības veikšanai tiek uzkrāta visā projekta ietvaros izveidotās vai modernizētās infrastruktūras amortizācijas periodā. Amortizācijas periods aparātūras, aprīkojuma, instrumentu komplektu, informācijas un komunikāciju tehnoloģijām un citiem materiālajiem aktīviem tiek noteikts atbilstoši noteikumiem par grāmatvedības uzskaites kārtību budžeta iestādēs. Amortizācijas periods būvniecības, t.sk. jaunu būvju būvniecība, būvju atjaunošana, būvju restaurācija, ēku vai telpu pārbūve, pielāgošana vai atjaunošana, rezultātā izveidotajiem vai modernizētajiem aktīviem tiek noteikts atbilstoši projekta dzīves ciklam.

Finanšu izteiksmes jaudas aprēķina metode

Finanšu jaudas aprēķina metodē tiek izmantotas šādas kategorijas: sākotnēji plānotais kopējais LU ieņēmumu un izdevumu apjoms un faktiskie ieņēmumi un izdevumi, kas radušies no LU saimnieciskās darbības pārskata periodā. Zemāk attēlots piemērs finanšu jaudas aprēķina pieejai.

3.3 attēls. Jaudas aprēķina metode, izmantojot finansiālo līdzekļu uzskaiti

Pētniecības un attīstības projektu attiecināmās izmaksas attiecinā uz noteiktu pētniecības un attīstības kategoriju, un tās ir šādas: personāla izmaksas, izmaksas par instrumentiem un aprīkojumu; izmaksas par ēkām un zemi; izmaksas par līgumpētījumiem, zināšanām un patentiem; papildu netiešās izmaksas un citi darbības izdevumi, tostarp materiālu, piederumu un līdzīgu produktu izmaksas, kas radušās tieši projekta rezultātā. Projektos plānotā valsts atbalsta intensitāte jāplāno, ievērojot Regulas Nr. 651/2014 25. pantā noteiktos valsts atbalsta intensitātes ierobežojumus.

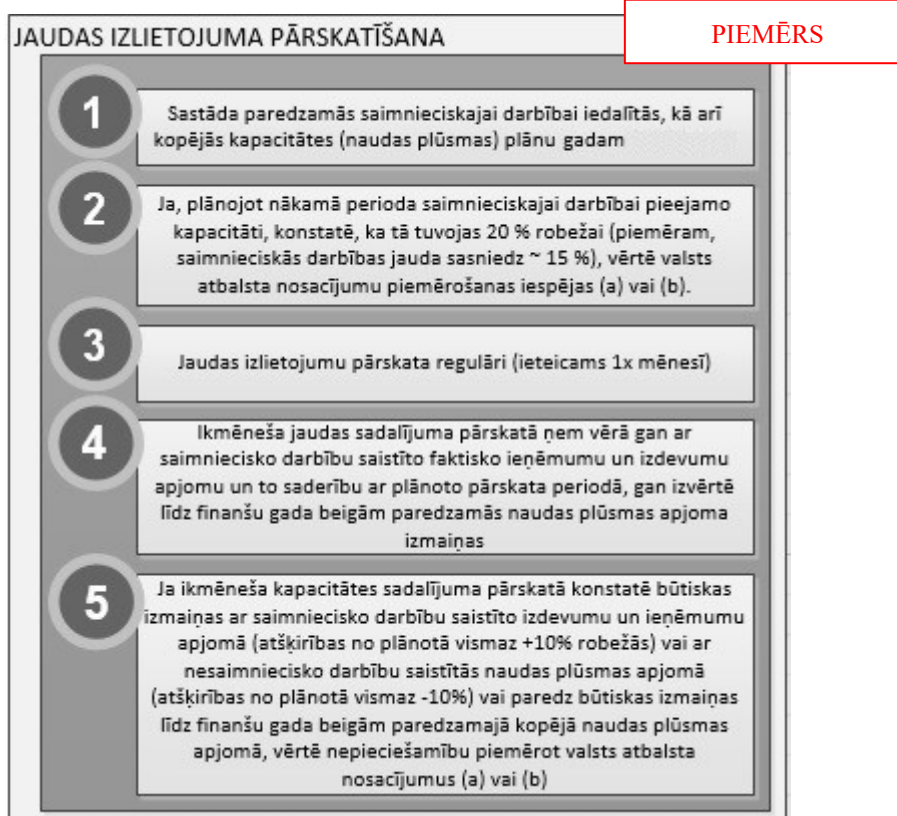
Saskaņā ar jaudas aprēķina piemēru:

- ▶ “A” ir LU plānotie finanšu gada ieņēmumi un izdevumi, kas aptver visas LU darbības kategorijas, institūcijas un apakšvienības. Tam ir jāietver plānotais izdevumu aprēķins un iespējamais ieņēmumu apjoms finanšu gada ietvaros no visiem finanšu gadā plānotajiem nesaimnieciskās un saimnieciskās darbības projektiem, kā arī projektiem, kuru darbība turpinās no iepriekšējiem periodiem. Saimnieciskās un nesaimnieciskās darbības finansējums, izmaksas un ieņēmumi tiek uzskaitīti atsevišķi, pamatojoties uz konsekventi piemērotiem un objektīvi pamatojamiem izmaksu uzskaites principiem;
- ▶ “B” ir faktiskie ieņēmumi, kas radušies LU saimnieciskās darbības rezultātā, kā arī faktiskie izdevumi, kas attiecināmi uz visa veida LU saimniecisko darbību pārskata periodā finanšu gada ietvaros;

- kad ir aprēķināti plānotie finanšu gada ieņēmumi un izdevumi (rādītājs “A”), kā arī faktiskie (sākotnēji – plānotie) ieņēmumi un izdevumi, kas attiecināmi uz LU saimniecisko darbību un radušies konkrētā periodā finanšu gada ietvaros (rādītājs “B”), var aprēķināt saimnieciskajai darbībai iedalītās jaudas īpatsvaru (saimnieciskai darbībai iedalītās jaudas īpatsvars: $B\% = B/A * 100$);
- ja $B\% \leq 20\%$, ir pieejama jaudas rezerve, ko konkrētā periodā var iedalīt ar LU saimniecisku darbību saistītas pamatdarbības veikšanai. Izvērtējot pieejamās jaudas rezervi, jāņem vērā ar saimniecisko un nesaimniecisko LU darbību saistīto ieņēmumu un izdevumu paredzamība;
- ja $B\% \geq 20\%$, jāvērtē saderīguma ar iekšējo tirgu nodrošināšanas iespējas;
- lai nodrošinātu saderīgumu ar iekšējo tirgu, vērtē šādu valsts atbalsta instrumentu piemērošanu, piemēram:
 - a) *de minimis* atbalsts, kura piešķiršanas kārtību nosaka MK 02.12.2014. noteikumi Nr.740 un kas jebkurā 3 fiskālo gadu periodā nedrīkst pārsniegt EUR 200 000. Jāņem vērā, ka *de minimis* atbalstam ir jābūt pārredzamam – jābūt iespējai iepriekš precīzi aprēķināt bruto dotācijas ekvivalentu, neveicot riska novērtējumu;
 - b) valsts atbalsts atbilstoši Regulas Nr. 651/2014 nosacījumiem, piemērojot, piemēram, Regulas Nr. 651/2014 26. panta vai 14. panta “Reģionālais ieguldījumu atbalsts” nosacījumus. 26. panta nosacījumus “Ieguldījumu atbalsts pētniecības infrastruktūrai” piemēro tikai tādai pētniecības darbībai, kas saistīta ar pētījumu veikšanu. Savukārt cita veida saimnieciskajai darbībai var piemērot 14. panta nosacījumus.

Lai nodrošinātu efektīvu jaudas izlietojuma kontroli, nepieciešams nodrošināt regulāru jaudas izlietojuma pārskatīšanu.

Jaudas izlietojuma pārskatīšanu nodrošina, veicot šādus soļus:

3.4. attēls. Jaudas izlietojuma pārskatīšana

Regulāra jaudas izlietojuma pārskatīšana un kontrole ir īpaši svarīga, ņemot vērā iespēju, ka plānoto naudas plūsmas apjoma sasniegšanu finanšu gada ietvaros var aizkavēt iepriekš neparedzami šķēršļi (piemēram, ar līgumu slēgšanu saistīti noilgumi).

Ja ikmēneša kapacitātes sadalījuma pārskatā konstatē būtiskas izmaiņas ar saimniecisko vai nesaimniecisko darbību saistīto izdevumu un ieņēmumu apjomā vai paredz būtiskas izmaiņas līdz finanšu gada beigām plānotajā naudas plūsmas apjomā, ir nepieciešams atkārtoti veikt saimnieciskajai darbībai atvēlēto finansālās kapacitātes īpatsvaru. Ja $B\%$ ir ievērojami mazāks par 20%, LU var palielināt ar saimniecisku darbību saistītas pamatdarbības veikšanu atlikušajā periodā līdz finanšu gada beigām. Savukārt, ja $B\%$ pārsniedz 15% vai pat 20% robežu, LU jāizvērtē nepieciešamību piemērot valsts atbalsta nosacījumus (iepriekš norādītie a) vai b)).

3.7 Cenas noteikšana

3.7.1 Vispārīgie cenu noteikšanas principi

LU cenas noteikšanai izmanto kādu no zemāk minētajām uzskaites metodēm:

- ▶ izmaksu metode – balstās uz to izmaksu aprēķināšanu, ko LU ieguldījusi preču, pakalpojumu tehnoloģiju izstrādāšanā, aizsardzības nodrošināšanā un komercializēšanas aktivitātēs. Tās veido bāzi jeb minimālo summu plus procentus, ko LU vēlas saņemt. Izmaksu metode var tikt izmantota, arī lai aprēķinātu visus izdevumus, kas potenciālajam pircējam būtu jāiegulda produkta ražošanas tehnoloģijas ieviešanā savā uzņēmumā, ja tā būtu jāiegūst citā veidā. Papildus tam šo metodi izmanto, lai noteiktu, kādi ieguldījumi būtu nepieciešami līdzīgas tehnoloģijas izstrādē, pamatojoties uz novērtēšanas laikā esošajām reālajām cenām un norēķinu likmēm;
- ▶ ienākumu metode – tiek lietota gadījumos, kad ir iespējama informēta prognozēšana par to, kādus ienākumus dos jaunās tehnoloģijas ieviešana. Pēc to noteikšanas iesaistītās puses vienojas, kāda peļņas daļa pienākas katrai pusei, un nosaka procentmaksājumu (*royalty*) formulu, kas atbilst aprēķinam. Sarunās par procentmaksājumu apjomu tiek izmantots “25% noteikums”, saskaņā ar kuru LU būtu jāsaņem aptuveni ceturtdaļa līdz trešdaļa pircēja peļņas, kuru modificē, pamatojoties uz iespējamiem riskiem, ar ko var saskarties pircējs;
- ▶ tirgus metode – cena tiek noteikta, ņemot vērā noteikumus un cenas apjomu, kāds tiktu piemērots līdzīgā darījumā starp divām neatkarīgām pusēm tādos pašos vai līdzīgos tirgus apstākļos.

Detalizēti šīs metodes un to lietošana ir aprakstīta, piemēram, Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas rokasgrāmatā (PIĪO) “Vērtību mija. Sarunas par tehnoloģiju licencēšanu”, kas pieejama PIĪO [mājaslapā](#).

Lai nepieļautu netiešo valsts atbalstu un skērssubsīdijas LU pakalpojumiem, to cenu nosaka, pamatojoties uz kādu no augstāk minētajām cenas noteikšanas metodēm, kā arī, lai precīzāk noteiktu pakalpojumu vai produktu tirgus cenas vai darījuma tirgus vērtību, LU var kombinēt cenas noteikšanas metodes, piemēram, pamatā izmantojot izmaksu metodi un rezultātus salīdzinot ar preces vai pakalpojuma vērtību tirgū.

LU pakalpojumu vai produktu tirgus cenas metodi var būt sarežģīti piemērot, piemēram, ja darījuma priekšmets ir integrētu specifisku preču vai produktu ražošana, pakalpojumu sniegšana vai unikālu nemateriālo aktīvu radīšana. LU veic katras saimnieciskās darbības aktivitātes pilnās pašizmaksas analīzi, kas kalpo par pamata bāzi produkta vai pakalpojuma pārdošanas cenas noteikšanai, ja produkts vai pakalpojums netiek realizēts izsolē (tenderī) vai netiek izmantotas citas cenas noteikšanas metodes. Ja tirgus cenu nevar noteikt, jo nepastāv aktīvs tirgus, pakalpojumam piemēro izmaksu pieskaitīšanas metodi, nosakot par to tādu cenu, kas atspoguļo visas izmaksas, kā arī saprātīgu uzcenojumu.

Visu cenu veidošanas pamatā ir princips, saskaņā ar kuru jebkurš darījums tā dalībnieku starpā tiek veikts vienīgi saimnieciskos nolūkos, tādējādi saimnieciskā darījuma dalībnieki atrodas vienlīdzīgās pozīcijās.

Starptautiskajos grāmatvedības standartos (SGS), kas apstiprināti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija Regulu (EK) Nr.1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu, sniegta šāda patiesās vērtības definīcija: “Patiesā vērtība ir summa, pret kuru varētu apmainīt aktīvu vai nokārtot saistības starp informētām, ieinteresētām pusēm nesaistītu pušu darījumu nosacījumiem atbilstošā darījumā (SGS Nr.39).

Izmaksu metode

Izmaksu pieskaitīšanas metodi piemēro, ja:

1. Piedāvātajam produktam vai pakalpojumam nepastāv aktīvs ārējais tirgus un tādēļ nav iespējams piemērot salīdzināmo nekontrolēto tirgus cenu;
2. Arī tad, ja ārējais tirgus pastāv, informācija par faktisko tirgus cenu nav pilnīga, jo to ietekmē vairāki faktori, piemēram, ārējā pieprasījuma ierobežojumi, vai cena ir atkarīga no piegādātajiem apjomiem.

Abos iepriekš minētajos gadījumos salīdzināmo nekontrolēto cenu metode cenas noteikšanai nebūs piemērojama.

Piemērojot šo metodi, LU sniedz savus pakalpojumus par tādu cenu, kas ietver pakalpojuma pilnas izmaksas un uzcenojumu (peļņas procents). Pilnās izmaksas ietver tiešās, tieši attiecināmās un netiešās izmaksas.

Peļņas procents LU pakalpojumiem nevar būt mazāks par 5%, tādējādi nodrošinot peļņas reinvestēšanu LU pamatdarbības attīstībai. Taču šis procents katrā nozarē var atšķirties un var būt lielāks par 5%, ņemot vērā tos peļņas procentus, kas tiek izmantoti attiecīgajās nozarēs.

Tirgus metode

Darījuma tirgus vērtības vai preces (produkta, pakalpojuma) tirgus cenas noteikšanas metodi izvēlas atkarībā no darījuma veida un PO veiktajām funkcijām, ar tām saistītajiem riskiem, izmantotajiem aktīviem un citiem darījuma vērtību ietekmējošiem faktoriem.

Pamata kritēriji:

1. Unikālo preču vai pakalpojumu tirgus cena būs cena, kādu tirgus ir gatavs par to maksāt. Vienlaicīgi jāvērtē gan izmaksas, gan tirgus situācija;
2. Izmaksu cena kalpos kā tirgus cena jaunām precēm, kurām tirgū nav analoģu, individuāla pasūtījuma precēm vai pakalpojumiem vai bāzes cenas noteikšanai.

3.7.2 Cenas noteikšana līgumpētījumiem, pētījumu un citiem maksas pakalpojumiem

Ja LU veic pētījumu uzņēmuma uzdevumā vai sniedz pakalpojumu pasūtītājam:

1. LU kā pasūtījuma izpildītājs par savu pakalpojumu saņem adekvātu atlīdzības maksu;
2. Pasūtītājs nosaka šā pakalpojuma noteikumus un nosacījumus.

Lai, pildot šādu līgumu, sniedzot pakalpojumu, caur PO uzņēmumam netiktu nodots valsts atbalsts un līdz ar to netiktu pārkāpti komercdarbības atbalsta ierobežojumu principi, jāizpildās vienam no šādiem nosacījumiem:

1. LU kā PO sniedz savu pakalpojumu par tirgus cenu vai;
2. Ja nepastāv tirgus cena, LU sniedz savu pakalpojumu par tādu cenu, kas atspoguļo visas tās izmaksas, ka arī saprātīgu uzcenojumu, vērtējot tādas izmaksu pozīcijas kā, piemēram, atlīdzība, materiāltehniskais nodrošinājums, pakalpojumi, tehnoloģiskās iekārtas, telpu amortizācijas izmaksas u.c.

Saistībā ar šo LU kā PO, veicot jebkuru līgumpētījumu, atsevišķi jāuzskaita ar šo līgumpētījumu saistītās izmaksas, lai nodrošinātu, ka visas izmaksas tiek iekļautas līgumpētījuma cenā.

3.7.3 Cenas noteikšana intelektuālā īpašuma tiesībām zināšanu un tehnoloģiju pārnesei, komercializācijas gadījumos

Ja LU nodod nesaimnieciskās pamatdarbības ietvaros izstrādātas tehnoloģijas citai organizācijai vai komersantam, kas izmanto tās saimnieciskajā darbībā, bet par tehnoloģiju pārnesei netiek samaksāta tirgus cena, komersanti saņem neatļautu komercdarbības atbalstu. Lai no tā izvairītos, LU saņem tādu kompensāciju, kas ir līdzvērtīga tirgus cenai. Kompensācija ir uzskatāma par līdzvērtīgu tirgus cenai, ja ir izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

- Cenu var noteikt, pieskaitot tehnoloģijas izveidošanas pašizmaksai saprātīgu peļņu. Jāņem vērā, ka pašizmaksa var izrādīties ļoti atšķirīga no nākotnes ekonomiskajiem labumiem, ko var sniegt šāds intelektuālais īpašums. Tāpēc tirgus cenu nosaka, aplēšot visus nākotnes ekonomiskos labumus, ko veidos šādas intelektuālā īpašuma tiesības;
- Kompensācijas summa ir noteikta, veicot tehnoloģiju tiesību publisku izsoli saskaņā ar publiskas personas mantas izsoles kārtību regulējošiem normatīvajiem aktiem;
- Neatkarīga eksperta vērtējums apliecina, ka kompensācijas summa ir vismaz vienāda ar tirgus cenu;
- Efektīvas pārrunas ar komersantiem, lai iegūtu maksimālu labumu. Efektīvas pārrunas nozīmē, ka LU godīgas konkurences apstākļos mēģina iegūt visaugstāko cenu. LU ir pienākums pārrunas dokumentēt un saglabāt pierādījumus par efektīvu pārrunu veikšanu. Pierādījumi var būt šādi:
 - a. korespondence;
 - b. cenu piedāvājumi un noteikumi;
 - c. pretpriekšlikumi;
 - d. sapulču protokoli;
 - e. lēmumu pieņemšanas dokumenti;
 - f. veikto apsvērumu dokumenti;
 - g. informācija par līdzīgiem piemēriem;
 - h. citi dokumenti.

LU ir tiesības sadarbības partnerim piešķirt pirmpirkuma tiesības attiecībā uz tehnoloģiju tiesībām, ja tas ir atrunāts sadarbības līgumā.

3.7.4 Cenas noteikšanas brīdis pētniecības projektiem, līgumpētījumiem un intelektuālajam īpašumam

Lai noteiktu pētniecības projektu, līgumpētījumu un intelektuālā īpašuma cenu, ir jāņem vērā šādi aspekti:

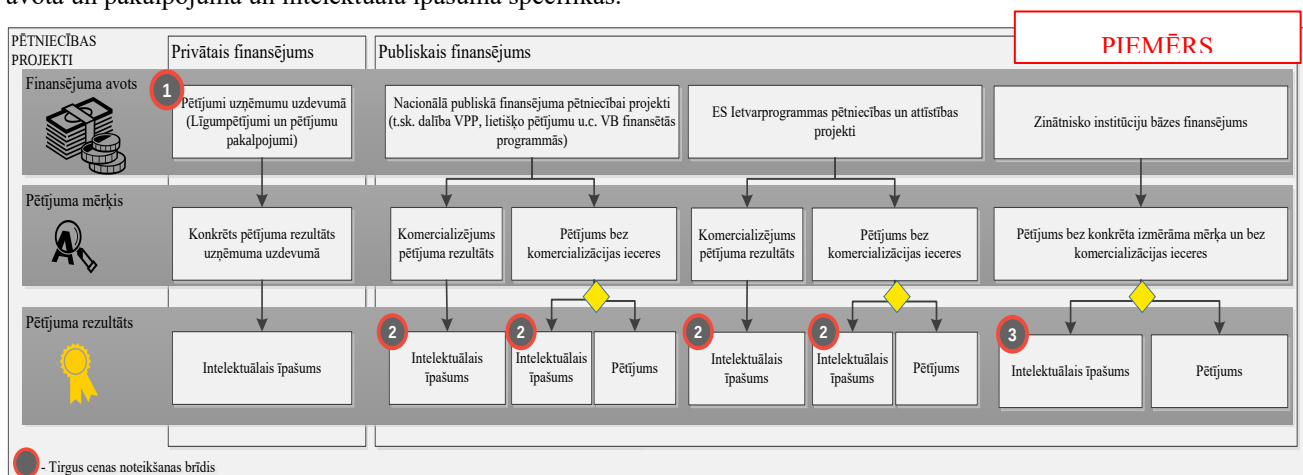
- ▶ pētniecības projekta finansējuma avots;
- ▶ pētniecības projekta rezultāti un to komercializācija;
- ▶ līgumpētījuma vērtības un projekta rezultāta (intelektuālā īpašuma) cenas noteikšanas pieeja;
- ▶ valsts atbalsta nosacījumu piemērošana pētniecības un attīstības projektiem.

Attiecībā uz pētniecības projektiem un to rezultātu komercializāciju pastāv šādi varianti:

- ▶ pētniecības projekts tiek veikts ar mērķi radīt komercializējamu rezultātu;
- ▶ pētniecības projektā nav noteikts mērķis radīt komercializējamu rezultātu. Komercializējams rezultāts var rasties arī gadījumos, kad tāds nav bijis sākotnējais pētījuma mērķis. Tādēļ nepieciešamības gadījumā projekta rezultātā var veikt pētījuma rezultāta izvērtējumu atbilstoši izstrādātai procedūrai, identificējot komercializējama rezultāta esamību

(3.5. attēlā atzīmēts ar).

Zemāk shematiski attēlota tirgus cenas noteikšanas pieeja, attēlojot tirgus cenas noteikšanas brīdi atkarībā no finansējuma avota un pakalpojuma un intelektuālā īpašuma specifikas.

3.5. attēls. Tirgus cenas noteikšanas pieeja

Privātais finansējums

Ja tiek pasūtīts pētījums, finansējot to no privāta finansējuma avota, tirgus cena pakalpojumam tiek noteikta pirms līguma par pētījuma veikšanu noslēgšanas (3.5. attēlā atzīmēts ar).

Līgumpētījuma vērtības noteikšana, ja pētījums tiek veikts uzņēmuma uzdevumā:

1. Pakalpojumu sniedz par tirgus cenu vai
2. Ja nepastāv tirgus cena:
 - a. sniedz pakalpojumu par cenu, kas iekļauj pilnas izmaksas un uzcelojumu, kas noteikts, atsaucoties uz tiem uzcelojumiem, ko parasti piemēro uzņēmumi, kas darbojas attiecīgā pakalpojuma nozarē (izmaksu metode), vai
 - b. sniedz pakalpojumu par cenu, kas ir rezultāts godīgas konkurences sarunām, kuras LU risina, lai iegūtu maksimālo saimniecisko labumu brīdī, kad līgums tiek noslēgts, un sedz vismaz tās robežizmaksas.
3. Ja intelektuālā īpašuma tiesības vai piekļuvi šīm tiesībām patur LU, to tirgus vērtību var atskaitīt no cenas, kas maksājama par attiecīgajiem pakalpojumiem.
4. Ja PO vai pētniecības infrastruktūra tiek izmantota, lai veiktu līgumpētījumus vai sniegtu pētniecības pakalpojumu uzņēmumam, kurš parasti nosaka līguma noteikumus, kuram pieder pētniecības darbību rezultāti un kurš uzņemas neizdošanās risku, valsts atbalsts parasti netiks nodots uzņēmumam, ja PO saņem adekvātu atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem, jo īpaši ja izpildās viens no 1. vai 2. punktā minētajiem gadījumiem.
5. Ja PO vai pētniecības infrastruktūra konkrēta uzņēmuma uzdevumā sniedz īpašu pētniecības pakalpojumu vai veic līgumpētījumus pirmo reizi, izmēģinājuma kārtā un skaidri ierobežotā laikposmā, Komisija parasti uzskatīs, ka pieprasītā cena ir tirgus cena, ja minētais pētniecības pakalpojums vai līgumpētījums ir unikāls un ir iespējams pierādīt, ka tam nav tirgus (2014/C 198/01).

Publiskais finansējums

Publiskais finansējums ietver nacionālo publisko finansējumu, ES Ietvarprogrammu projektu finansējumu un zinātnisko institūciju bāzes finansējumu. Publiska finansējuma gadījumā tirgus cenas noteikšanas brīdis ir pētījuma rezultātu iegūšanas brīdī (3.5. attēlā atzīmēts ar **2** un **3**).

Intelektuālā īpašuma cenas noteikšana, ja intelektuālais īpašums radīts nacionālā publiskā finansējuma finansēta vai ES Ietvarprogrammas finansēta projekta īstenošanas rezultātā:

1. Intelektuālo īpašumu pārdod par tirgus cenu, organizējot sarunu procedūru, vai
2. Ja nepastāv tirgus cena:
 - a. intelektuālajam īpašumam nosaka cenu, kas iekļauj pilnas izmaksas un uzcenojumu, kas noteikts, atsaucoties uz tiem uzcenojumiem, ko parasti piemēro uzņēmumi, kas darbojas attiecīgā pakalpojuma nozarē (izmaksu metode, licenču gadījumā – ieņēmumu metode);
 - b. intelektuālajam īpašumam nosaka cenu, kas ir rezultāts godīgas konkurences sarunām, kuras LU risina, lai iegūtu maksimālo saimniecisko labumu brīdī, kad līgums tiek noslēgts, un sedz vismaz tās robežizmaksas.
3. Ja intelektuālā īpašuma tiesības vai piekļuvi šīm tiesībām patur LU, to tirgus vērtību var atskaitīt no cenas, kas maksājama par attiecīgajiem pakalpojumiem.
4. Lai nodrošinātu izmaksu iekļaušanu cenā pilnā apmērā, jānodrošina detalizēta izmaksu uzskaitē.

Intelektuālā īpašuma cenas noteikšana par bāzes finansējuma līdzekļiem:

2. Intelektuālo īpašumu pārdod par tirgus cenu, organizējot sarunu procedūru, vai
3. Ja nepastāv tirgus cena, intelektuālajam īpašumam nosaka cenu, kas ir rezultāts godīgas konkurences sarunām, kuras LU risina, lai iegūtu maksimālo saimniecisko labumu brīdī, kad līgums tiek noslēgts, un sedz vismaz tās robežizmaksas.
4. Ja intelektuālā īpašuma tiesības vai piekļuvi šīm tiesībām patur LU, to tirgus vērtību var atskaitīt no cenas, kas maksājama par attiecīgajiem pakalpojumiem.
5. Ņemot vērā to, ka intelektuālais īpašums, kas radies bāzes finansējuma izlietojuma rezultātā, visticamāk, nebūs izstrādāts noteiktā periodā ar noteiktu izmaksu apjomu un tā izstrādes procesā nebūs uzskaitītas izmaksas, gadījumā, ja tirgus cena nepastāv, lai noteiktu maksimālo saimniecisko labumu no intelektuālā īpašuma pārdošanas, nepieciešams veikt izmaksu-ieguvumu analīzi.

3.7.5 Cenu noteikšana sadarbības partneriem mērķsadarbības pasākumu ietvaros

Partneri, īstenojot sadarbības pasākumus (tai skaitā resursu partnerība, pētījumi un citi pasākumi kopīgu mērķu īstenošanai), piemēro vienotu metodiku izmaksu noteikšanā, ņemot vērā sadarbības projekta nosacījumus un finansējuma veidu. Pamatā tiek izmantota izmaksu metode cenas noteikšanai, izmantojot formulu:

$$K = \frac{T + N + I}{1 - U - P} \times (1 + V)$$

kur iekļauti šādi parametri:

K – cena;

T – tiešās izmaksas;

N – tieši attiecināmās izmaksas – izmantojamo resursu amortizācijas izmaksas;

I – tieši attiecināmās izmaksas – izmantojamo resursu uzturēšanas un ar ekspluatāciju saistītās izmaksas;

U – netiešās izmaksas – administrācijas un apkalpojošā personāla izdevumi (atlīdzība, materiāli, pakalpojumi, iekārtas, telpas u.c.), kuras nosaka procentos no cenas (neiekļaujot pievienotās vērtības nodokli);

P – peļņas procents, kuru nosaka procentos no cenas (neiekļaujot pievienotās vērtības nodokli);

V – izmaksām noteiktā pievienotās vērtības nodokļa likme atbilstoši noteiktajiem valsts normatīvajiem aktiem.

Nosakot cenu, katra mērķsadarbības pasākuma ietvaros vērtē katra formulā ietilpstošā parametra vērtību, pamatotos gadījumos attiecīgo parametru nepiemēro. 3.2. tabulā doti piemēri atsevišķu mērķsadarbības pasākumu cenas noteikšanas formulas parametru piemērošanai.

3.2. tabula. Mērķsadarbības pasākumu cenas noteikšanas formulas elementu lietojums

Cenas objekts	T	N	I	U	P	V
Veicot saimnieciskās darbības projektu	x	x	x	x	x	x
Partnerības rezultātā noslēdzot sadarbības projektu, kas nav saistīts ar saimniecisku darbību kopējās mērķsadarbības pasākumu realizēšanai, kurā ir paredzēta resursu izmantošana, lai apmainītos ar zināšanām vai tehnoloģiju, nodrošinātu piekļuvi partnera pētniecības infrastruktūrai vai sasniegtu kopēju mērķi, kura pamatā ir darba, risku un rezultātu dalīšana	x	x	x	x		x
Pētniecības infrastruktūras piekļuves nodrošināšana Valsts nozīmes pētniecības centru ietvaros ar saimniecisku darbību nesaistītas darbības veikšanai	x		x	x		x

3.7.6 Projektu infrastruktūras izmantošanas nosacījumi

Ar saimniecisku darbību nesaistīta projekta vai projekta daļas ietvaros modernizēto infrastruktūru izmanto, ievērojot šādus nosacījumus:

- pakalpojumu sniedz par pašizmaksu, neietverot to nolietojuma izmaksu daļu, kas tiek segta no publiskā finansējuma, un neiekļaujot uzcenojumu, ja pētniecības infrastruktūras lietotājs (trešā puse) ir zinātnisko institūciju reģistrā reģistrēta zinātniska institūcija, kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai un pētniecības infrastruktūru izmanto ar saimniecisku darbību nesaistītas pamatdarbības veikšanai;
- pakalpojumu sniedz par tirgus cenu, ja pētniecības infrastruktūras lietotājs (trešā puse) pētniecības infrastruktūru izmanto saimnieciskās pamatdarbības veikšanai.

3.8 Dažādi jautājumi

3.8.1 Spin-off uzņēmumi

Izvērtējot iespēju veidot *spin-off* uzņēmumu un ieguldīt tā pamatkapitālā intelektuālo īpašumu, LU:

1. Lemj par *spin-off* izveidi;
2. Veic intelektuālā īpašuma novērtēšanu;
3. Nosaka uzņēmuma daļas *spin-off* uzņēmumā atbilstoši intelektuālā īpašuma vērtībai un intelektuālā īpašuma vērtības padziļinātās izpētes procesā (*due diligence*) novērtē intelektuālā īpašuma komerciālo vērtību, lai to varētu stratēģiski izmantot un palielināt uzņēmuma ieņēmumus. Līdz ar to intelektuālā īpašuma vērtībai būtu jābūt norādītai biznesa plānos ar nolūku tos prezentēt potenciālajiem investoriem;
4. Slēdz vienošanos par *spin-off* izveidi.

Brīdī, kad *spin-off* atbilst nepieciešamajiem nosacījumiem, lai kļūtu par patstāvīgu uzņēmumu, LU pamatkapitāla daļas nodod uzņēmumam atbilstoši noteiktai kārtībai attiecībā uz *spin-off* uzņēmumu izveidi, intelektuālā īpašuma novērtēšanu un īpašuma tiesību maiņu. LU par *spin-off* uzņēmumam nodotajām ekonomiskajām priekšrocībām saņem kompensāciju atbilstoši 3.7.3. nodaļā noteiktajiem nosacījumiem un visu peļņu no tehnoloģiju tiesību komercializācijas iegulda pētniecības organizācijas pamatdarbībā.

Spin-off uzņēmuma dibināšanai nepieciešamos finanšu resursus nodrošina no tādiem dibinātāju rīcībā esošiem līdzekļiem, kredītresursiem vai citiem finanšu resursiem, par kuriem nav saņemts nekāds publisks atbalsts.

3.8.2 Izmaiņu veikšana Finanšu vadības un grāmatvedības politikā

Izmaiņas tiek veiktas, ja LU konstatē ārējas izmaiņas, piemēram, izmaiņas normatīvajos aktos, vai iekšējas izmaiņas, piemēram, izmaiņas procesos. Par izmaiņu monitorēšanu, veikšanu un dokumentēšanu ir atbildīgs LU kanclers. Izmaiņas tiek monitorētas periodiski, bet ne retāk kā vienu reizi ceturksnī.

4 Grāmatvedības politika

4.1 Vispārīgie jautājumi

Politika nosaka veidu, kādā Latvijas Universitātē (turpmāk – LU) veic vienotus grāmatvedības uzskaites pamatprincipus un saimniecisko darījumu grāmatojumus materiālo vērtību uzskaitē un norakstīšanai, naudas līdzekļu, darījumu, faktu un notikumu, prasību un saistību uzskaitē, kā arī metodes bilances posteņu novērtēšanai, ievērojot:

- Grāmatvedības likumu;
- Ministru kabineta 2021.gada noteikumos Nr.877 „Grāmatvedības kārtības noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr.877) noteiktās prasības grāmatvedības uzskaites kārtībai;
- Ministru kabineta 2018.gada 13.februāra noteikumos Nr.87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” (turpmāk – noteikumi Nr.87) noteiktos grāmatvedības uzskaites pamatprincipus un grāmatvedības kontu plānu.

LU grāmatvedības uzskaitē tiek nodrošināta, ievērojot Ministru kabineta noteikto ekonomisko klasifikāciju par ieņēmumu un izdevumu klasifikācijas kodiem atbilstoši

- Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumiem Nr.1031 “Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” un
- Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumiem Nr.1032 “Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju”.

Gada pārskats un konsolidētais gada pārskats tiek sagatavots atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumiem Nr. 652 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.

Nemateriālo ieguldījumu uzskaitē, ja vien tas nav pretrunā ar LR tiesību aktiem, piemēro Eiropas Savienībā pieņemto Starptautisko Grāmatvedības Standartu (SGS) 38 „Nemateriālie aktīvi”.

Grāmatvedības uzdevumi:

- nodrošināt uzņēmuma vadību ar grāmatvedības informāciju, kas nepieciešama saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai;
- nodrošināt finanšu pārskatu lietotājus ar patiesu un pilnīgu informāciju par uzņēmuma mantu, saistībām, finansiālo stāvokli, saimnieciskās darbības rezultātiem un naudas plūsmu;
- veikt nodokļu aprēķināšanu;
nodrošināt ieņēmumu un izdevumu norobežošanu pa pārskata periodiem.

Politikā noteikti grāmatvedības uzskaitē biežāk lietotie darījumu uzskaites un notikumu reģistrācijas grāmatojumi un tiem atbilstošie grāmatvedības konti. Detalizētās uzskaites grāmatojumi sagrupēti atbilstoši grāmatvedības uzskaites kontu grupām un darījumu veidiem.

LU grāmatvedības uzskaitē pielieto grāmatvedības kontus un tiem atbilstošos grāmatojumus, kas atbilst tās darījumu būtībai. Ja kādu konkrētu darījumu grāmatojumi šajā politikā nav noteikti, grāmatojumus veic tā, lai nodrošinātu grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar grāmatvedības uzskaites pamatprincipiem, atbilstoši darījumu ekonomiskajai būtībai un Universitātes lietotajiem grāmatvedības kontiem. Sakarā ar izmaiņām likumdošanā, piešķirto finansējumu palielināšanos vai jaunu darījumu veidu parādīšanos, kontu plāns periodiski tiek papildināts un apstiprināts ar LU kanclera norādījumu.

LU nodrošina visu saimniecisko operāciju apstiprinošo dokumentu oriģinālu, kopiju un citu datu uzglabāšanu, visas grāmatvedības informācijas saglabāšanu informācijas nesējos, kā arī attaisnojuma dokumentu saglabāšanu atbilstoši dokumentu glabāšanas termiņu sarakstiem.

Elektroniskā formā sagatavota attaisnojuma dokumenta vai grāmatvedības reģistra izstrādāšanai, noformēšanai, glabāšanai vai aprītei piemēro Ministru kabineta 2005.gada 28.jūnija noteikumos Nr.473 „Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprītes kārtība valsts un pašvaldību iestādēs un kārtība, kādā notiek elektronisko dokumentu aprīte starp valsts un pašvaldību iestādēm vai starp šīm iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām”.

LU visus saimnieciskos darījumus apliecina ar attaisnojuma dokumentiem par Universitātes saimnieciskā darījuma esamību, novērtē naudas izteiksmē un, ievērojot hronoloģiju, sistemātiskā kārtībā iegrāmato grāmatvedības reģistros. Grāmatvedības uzskaitē kārtoti valsts valodā. Grāmatvedības uzskaitē par vērtības mēru lieto Latvijas Republikas naudas vienību – *euro* un centi. Naudas līdzekļus, ieņēmumus un izdevumus ārvalstu valūtā pārrēķina pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsaucē kursa, ja tāda nav, tad kādā no lielākajiem finanšu nozares periodiskajiem izdevumiem publicētā attiecīgā valūtas kursa attiecība pret *euro*, kas ir spēkā maksājuma vai darījuma (izdevumu vai ieņēmumu apliecināšanas dokumenta vai līguma pamata) reģistrēšanas dienas sākumā, t.i. pēdējās dienas kursu, kas noteikts pirms dienas, kad tiek veikta darījuma grāmatošanas vai maksājuma rīkojuma izpildīšana bankā. Savukārt gada beigās uz 31.decembri ārvalstu valūtu atlikumu pārgrāmatošanai izmanto kursu, kurš uzrādīts dienas beigās.

Visi attaisnojuma dokumenti par saimnieciskajiem darījumiem tiek iegrāmatoti uzskaites reģistros divkārtā ierakstu sistēmā. Attaisnojuma dokumentiem jābūt sagatavotiem tā, lai glabāšanas laikā nezustu tajos ietvertā informācija un tiktu nodrošināts to juridiskais spēks. Uzskaitē aptver visus Universitātes saimnieciskos darījumus, un tā tiek kārtota tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par Universitātes finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem, naudas plūsmu un saimnieciskajiem darījumiem noteiktā laika posmā.

Ieraksti attaisnojuma dokumentos un grāmatvedības reģistros izdarāmi skaidri. Ja tiek laboti attaisnojuma dokumenti vai grāmatvedības reģistri, labojumu izdara ar jaunu ierakstu, kas labo vai atsauc iepriekšējo ierakstu. Grāmatvedības reģistrus var labot, lietojot negatīvus skaitļus (storno). Grāmatvedības dokumentus un reģistrus nedrīkst dzēst. Ja tiek laboti papīra dokumenta veidā sagatavotie attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri, katru labojumu atrunā, norādot, kas, kad un kāpēc labojis, kā arī ar parakstu apstiprina tā persona, kura izdarījusi labojumu. Par attaisnojumu dokumentu labojumam izmanto grāmatvedības izziņu, kurā ir informācija par to, kurš grāmatvedības reģistrs vai attaisnojuma dokuments ir labojams.

Grāmatvedības uzskaiti nodrošina, ievērojot šādus galvenos grāmatvedības pamatprincipus:

- darbības turpināšanas principu – pieņemot, ka Universitātē turpinās darbību un turpinās savu ar normatīvajiem aktiem noteikto pienākumu izpildi tuvākajā nākotnē;
- darījuma būtības principu, kas nosaka, ka darījumi un citi notikumi jāuzskaita un jānorāda atbilstoši to saturam un finansiālajai būtībai ne tikai to juridiskajai formai;
- sākotnējās vērtības principu, kas nosaka, ka aktīvus grāmato to iegādes datumā vai nu samaksātās naudas vai tās ekvivalentu summā, vai arī citā pirkšanas atlīdzības patiesajā vērtībā, kurai pieskaitītas jebkuras citas uz aktīva iegādi tieši attiecināmas izmaksas;
- atbilstības principu – ieņēmumiem un ar tiem saistītajiem izdevumiem ir jābūt līdzsvarotiem un tiem ir jāattiecas uz vienu un to pašu laika periodu. Izdevumi, kas samaksāti pārskata periodā, bet attiecas uz nākamajiem periodiem, ir jāatdala no pārskata perioda izdevumiem. Ieņēmumi, kas saņemti pārskata periodā, bet attiecas uz nākamajiem periodiem, jāiekļauj tā perioda ieņēmumos, uz kuru tie attiecas. Visi ar pārskata periodu saistītie ieņēmumi un izdevumi ir jāņem vērā neatkarīgi no to saņemšanas vai maksāšanas datuma;
- uzkrāšanas principu, ieņēmumus un izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas. Ieņēmumu un izdevumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda ieņēmumu un izdevumu korekcijas;
- konsolidācijas princips – sagatavojot LU konsolidēto finanšu pārskatu, izslēdz darījumus un atlikumus, kuri radušies starp pārskatā iekļautajām iestādēm;
- būtiskuma princips – finanšu pārskatos jānorāda visi posteži, kuri būtiski ietekmē finanšu pārskata lietotāju veikto novērtējumu vai lēmumu pieņemšanu. Informācija ir uzskatāma par būtisku, ja tās neatklāšana varētu ietekmēt finanšu pārskata lietotāju pieņemtos lēmumus. Būtiskums ir atkarīgs no attiecīgā posteža vai kļūdas lieluma un rakstura, ņemot vērā informācijas nesniegšanas vai nepareizās uzrādīšanas konkrētos apstākļos.
- Valsts kase būtiskuma līmeni aktualizē katru gadu. Noteikto būtiskuma līmeni Universitātes izmanto:
 - iepriekšējo pārskata periodu kļūdu labojumiem, izvērtējot kļūdas būtiskumu euro;
 - konsolidētajā gada pārskatā iekļaujamu koriģējošu un nekoriģējošu notikumu pēc bilances datuma izvērtēšanai;
 - gada pārskata un konsolidētā gada pārskata postežu izmaiņu skaidrojumiem, nosakot izmaiņu būtiskumu, ja izmaiņas ir lielākas par 10%.

Līdzekļu uzskaitē (finanšu plūsma, aktīvi, pasīvi, ieņēmumi, izdevumi) LU tiek organizēta pa sekojošām dimensijām:

- Konts (MK noteikumi Nr.87)
- Ekonomiskās klasifikācijas kods (MK noteikumi Nr.1031, 1032)
- Finansējums (līdzekļu avots projekta realizācijai, saraksts ko apstiprina LU kanclers)
- Projekts (konkrēti realizējamo aktivitāšu kodifikators)
- Struktūrvienība (veido saskaņā ar LU noteikto kārtību)
- Darbības veids (studiju, zinātniskais utt.)
- Darbības raksturs (saimniecisks, nesaimniecisks)
- Inventāra numurs, tiek izmantots iekārtu, inventāra un aparātūras (pamatlīdzekļu) (kuriem veic mašīnstundu uzskaiti) remontu, tehniskās apkalpošana izdevumu uzskaitē
- Objekta dimensija (ilgtermiņa aktīva uzskaites kartiņa), tiek izmantota ēku uzturēšanas izdevumu attiecināšanai uz konkrētu ēku.

Materiālo vērtību un pakalpojumu saņemšanas un norakstīšanas procesus, attaisnojuma dokumentu apriti, saskaņošanu, iesniegšanas termiņus un iekšējo dokumentu sagatavošanu LU nosaka „Latvijas Universitātes materiālo vērtību un pakalpojumu saņemšanas un norakstīšanas kārtība” un “Attaisnojuma dokumentu elektroniskās saskaņošanas noteikumi LU”.

Aktivitāšu (projektu) tiešās izmaksas tiek identificētas un attiecinātas uz noteiktu izmaksu vienību katras īstenotās aktivitātes ietvaros. Netiešās izmaksas, kas nav tieši attiecināmas uz aktivitāšu (projektu) īstenošanu, tiek uzskaitītas atsevišķos projektos.

4.1.1 Sistēmu lietošana

Grāmatvedības uzskaites procesu nodrošināšanai tiek izmantotas šādas sistēmas:

- i. *Grāmatvedības reģistrus kārtā elektroniski* – datorprogramma Resursu vadības sistēma (turpmāk – RVS) HORIZON ar autorizētām pieejām un nodalītām lomām atbilstoši kompetencei.
- ii. *Attaisnojuma dokumentu ievade saskaņošanai un materiālo vērtību kustībai* – HORIZON pašapkalpošanās portāls HOP.
- iii. *Komandējumu un stipendiju noformēšana, darba samaksas aprēķināšanai un studiju maksu un ar studijām saistītu pakalpojumu, un dienesta viesnīcu īres un drošības naudas uzskaitē* - Latvijas Universitātes informatīvā sistēma (LUIS).
- iv. *Elektroniska atskaišu nosūtīšana uz Valsts kasi* - SIA „Visma Enterprise” izstrādātajā vadības uzskaites sistēmā „MicroStrategy”.
- v. *Maksājumu veikšanai* - Valsts kases elektronisko pakalpojumu ePakalpojumu portāla Maksājumu sadaļa un komercbanku internetbankas ar autorizētām pieejām.
- vi. *Pārskatu sagatavošanai* - Valsts kases elektronisko pakalpojumu ePakalpojumu portāls Iestāžu pārskatu sadaļa ar autorizētām pieejām.
- vii. *Nodokļu atskaišu iesniegšanai LR Valsts ieņēmumu dienestā* - VID EDS ar autorizētām pieejām.
- viii. *Statistikas atskaišu iesniegšanai Centrālajai statistikas pārvaldei* – CSP Elektroniskā datu vākšanas sistēma ar autorizētu pieeju.

Par šīm sistēmām nododamo datu aizsardzību un saglabāšanu atbild LU noteiktajā kārtībā nozīmēti IT speciālisti.

4.1.2 Darījumi ar skaidru naudu

Skaidras naudas līdzekļu aprīte notiek saskaņā ar „Latvijas Universitātes skaidrās naudas saņemšanas un inkasācijas kārtību”, kas nosaka:

- kuras struktūrvienības drīkst pieņemt skaidru naudu,
- kādā veidā,
- kurš darbinieks un tā atbildība,
- kā uzglabājama un inkasējama skaidra nauda.

Skaidras naudas norēķiniem tiek izmantotas šādi attaisnojuma dokumenti:

- Elektroniskais kases aparāts (turpmāk - EKA) čeks,
- Stingrās uzskaites kvītis,
- Biļetes.

Struktūrvienībās par precēm un pakalpojumiem var norēķināties arī bez skaidras naudas. Šim nolūkam pie EKA ir pieslēgti POS termināli.

Elektroniskie kases aparāti, kvītis un biļetes tiek reģistrētas Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas (EDS) sistēmā. RVS Horizon sistēmā kvītis un biļetes reģistrē: „Kase - Biļešu/Kvīšu grāmatiņu reģistrs”. Kvīšu grāmatiņas tiek izsniegtas atbildīgām personām struktūrvienībās, kurās nav elektroniskie kases aparāti un ieņēmumiem nav regulārs raksturs (konferences, semināri u.c.).

Katru ceturksni Valsts ieņēmumu dienesta EDS tiek iesniegtas atskaites par biļešu un kvīšu izlietojumu.

4.1.3 Inventarizācijas

Inventarizāciju norisi LU nosaka „Latvijas Universitātes inventarizācijas norises noteikumi” un “Noteikumi par inventarizācijas komisiju un atbildīgo personu darbību Latvijas Universitātē”, kas nosaka inventarizāciju:

- galvenos uzdevumus,
- veidus,
- veikšanas metodes,

- atbildīgo struktūrvienību,
- sarakstu sagatavošana,
- sākšanas un norises kārtība,
- inventarizācijas komisiju veidus un sastāvu,
- atbildīgo personu pienākumi utt.

4.1.4 Veidlapu lietošana

Materiālo vērtību un pakalpojumu saņemšanas, norakstīšanas, iekšējās kustības procesu noformēšanai izmantojamās veidlapas LU nosaka „Latvijas Universitātes materiālo vērtību un pakalpojumu saņemšanas un norakstīšanas kārtība”.

Noteikumi par inventarizācijas komisiju un atbildīgo personu darbību nosaka kādi dokumenti noformējami:

- materiālo vērtību nodošanai lietošanā (mobilie telefoni, portatīvie datori utml.) – vienošanās akts „Par materiālo vērtību nodošanu lietošanā LU darbiniekam”,
- materiālo vērtību nodošanai citai atbildīgai personai,
- pamatojums darbiniekam veikt struktūrvienībā darījumus ar naudu – līgums „Par skaidras un bezskaidras naudas operāciju veikšanu pamatstruktūrvienībās”,
- pārskata gada beigās skaidras naudas inventarizācijas noformēšanai struktūrvienībā – akts „Par skaidras naudas līdzekļu inventarizāciju”,
- citas veidlapas.

Pavadzīmes reģistrē RVS Horizon sistēmā: pavadzīmes „Realizācija – Stingrās uzskaites numuri”. Pavadzīmes uzskaita Pavadzīmju reģistrā un tiek izsniegtas atbildīgajām personām pret parakstu. Pavadzīmes tiek izrakstītas 3 eksemplāros: 2 eksemplāri preces saņēmējam, 1 eksemplārs LU.

4.1.5 Pievienotā vērtības nodokļa uzskaitē un atgūstamā PVN metodika

LU ir reģistrēta kā pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāja. PVN summas uzskaita atbilstoši normatīvajos aktos nodokļu jomā noteiktajām prasībām. Tā kā LU ir gan ar PVN apliekami, gan neapliekami darījumi, ir izveidota atsevišķa uzskaitē pa projektiem. Ievadot projektu RVS Horizon tiek izvērtēts vai saskaņā ar likumu šajā projektā uzskaitāmiem ieņēmumi ir apliekami ar PVN vai nav apliekami un tiek pievienota pazīme PVN apliekams/PVN neapliekams. Tiesības atskaitīt priekšnodokli, saskaņā ar likuma „Pievienotās vērtības nodokļa likums” 98.panta 8.punktu, ir no to projektu preču un pakalpojumu iegādes darījumiem, kuriem ir pazīme PVN apliekams.

4.2 Grāmatvedības uzskaitē un grāmatojumi

4.2.1 Ilgtermiņa ieguldījuma uzskaitē

4.2.1.1 Ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites vispārīgie jautājumi

Ilgtermiņa ieguldījumi ir visu veidu resursi, kurus LU plāno izmantot ilgāk nekā gadu, kā arī visu veidu aktīvi, kuru apmaksa paredzēta vēlāk nekā gadu pēc bilances datuma.

Īpašumtiesības uz ilgtermiņa ieguldījumiem nosaka noslēgtie līgumi, īpašuma reģistrācijas dokumenti un citi īpašuma tiesības apliecinājoši dokumenti saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Ilgtermiņa ieguldījumus iedala šādās grupās:

- a) nemateriālie ieguldījumi;
- b) pamatlīdzekļi;
- c) ilgtermiņa finanšu ieguldījumi;
- d) ilgtermiņa prasības;
- e) ieguldījuma īpašumi.

4.2.1.2 Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu sākotnējā atzīšana

Ilgtermiņa ieguldījuma atzīšanas datums ir diena, kad Universitātei pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi no attiecīgā aktīva.

Ilgtermiņa aktīvu saņemšanai jābūt apliecinātai ar normatīvajos aktos paredzētajiem dokumentiem.

Ilgtermiņa ieguldījumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, bilancē neuzskaita. Šādus aktīvus uzskaita zembilancē. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, izdevumus atzīstot pārskata periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Nākotnes nomas maksājumus bilancē neuzskaita un reģistrē kā zembilances saistības.

Zemi un būves sākotnēji atzīstot, grāmato kā pamatlīdzekļus, ja tās paredzētas funkciju nodrošināšanai, iznomāšanai pilnībā vai daļēji vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros.

Zemi un būves, sākotnēji atzīstot, grāmato kā ieguldījuma īpašumu, ja tās paredzētas iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros, vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

4.2.1.3 Sākotnējā vērtība

Ilgtermiņa ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā:

- ilgtermiņa ieguldījuma pirkšanas cena, tai skaitā muitas nodeva, neatskaitāmie nodokļi, atskaitot saņemtas atlaides;
- ilgtermiņa ieguldījuma piegādes un pārvietošanas izmaksas līdz tā izmantošanas vietai;
- darba samaksa, kas tieši radusies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā;
- ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai izmaksas (ieviešanas, uzstādīšanas, montāžas izmaksas) līdz tā nodošanai un pieņemšanai lietošanā (ekspluatācijā);
- profesionālo pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecināmas uz ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidošanu.

Izmaksu iekļaušanu ilgtermiņa ieguldījuma (pamatlīdzekļa) vērtībā pārtrauc dienā, kad tas ir nodots lietošanā (ekspluatācijā).

Ilgtermiņa ieguldījumu novērtē komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Komisija vai minētie speciālisti, izmantojot vispāratzītas vērtēšanas metodes, novērtē ieguldījumu šādos gadījumos:

- iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu ilgtermiņa ieguldījumu;
- iekļaujot bilancē ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
- iekļaujot bilancē maiņas ceļā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
- nosakot ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu;
- ja nav bijis naudas darījums, tad zemes un ēku vērtības noteikšanai var izmantot to kadastrālo vērtību, bet mežaudzēm – Meža valsts reģistra datus.

Pamatlīdzekļus, kas sastāv no **komplektējošām daļām**, kuras var izmantot atsevišķi (piemēram, datorsistēmas bloks, monitors, printeris), uzskaita kā atsevišķus pamatlīdzekļus.

Pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus, kas sastāv no komplektējošām daļām (piemēram, datoram – programmatūra, transportlīdzeklim – rezerves daļas), kuras nevar izmantot katru atsevišķi, uzskaita kā vienu aktīvu.

4.2.1.4 Sākotnējās uzskaites dokumentācija

Ilgtermiņa aktīvu uzskaiti kārtro atbilstoši iegādāto (saņemto) aktīvu veidiem, pamatlīdzekļa uzskaites kartīnā norādot:

- a) aktīva nosaukumu;
- b) atbildīgo personu;
- c) atrašanās vietu;
- d) lietotāju – LU struktūrvienību;
- e) datumu, kad nodots ekspluatācijā LU;
- f) iegādes datumu;
- g) skaitu;
- h) mērvienību;
- i) sākotnējo vērtību;
- j) aprēķināto nolietojumu;
- k) atlikušo vērtību;
- l) pārvērtēšanas rezervi;
- m) vērtības samazinājumu;
- n) bilances kontu;
- o) nolietojuma kontu;
- p) izmaksu kontu;
- q) izmaksu kodu;
- r) finansējumu;
- s) projektu (ja pamatlīdzeklis pirktas par vairāku projektu līdzekļiem tiek veidotas saistītās kartiņas, lai atspoguļotu izmaksas);
- t) struktūrvienību;
- u) Iegādāts saimnieciskai/ nesaimnieciskai /pārējai saimnieciskai darbībai;

- v) Atzīme par apgrūtinājumu tiem aktīviem, kas kalpo kā ieguldījumi natūrā;
- w) lietderīgās lietošanas laiku;
- x) nolietojuma likmi;
- y) gadā aprēķināto nolietojuma (amortizācijas) vērtību;
- z) mēnesī aprēķināto nolietojuma (amortizācijas) vērtību;
- aa) atzīme par piedalīšanos mašīnstundas uzskaitē;
- bb) atzīmes par izslēgšanu no uzskaites.

Ja ilgtermiņa aktīvs iegādāts kādam no zemāk minētajiem darbības veidiem, tad ilgtermiņa aktīva uzskaites kartīnā papildus norāda:

- a) saimnieciskai pamatdarbībai, ja tā finansēšanā ir izmantoti subsīdiju, dotāciju vai dāvinājumu līdzekļi (arī Eiropas Savienības fondu finansējums), norādot:
 - finansējuma projekta identifikācijas datus,
 - finansējuma procentuālo apmēru (subsīdiju, dotāciju, dāvinājuma procentuālais apmērs no kopējiem līdzekļiem)
- b) nesaimnieciskajai pamatdarbībai, ja aktīva objekta finansēšanā ir izmantoti Eiropas Savienības fondu līdzekļi, norādot:
 - projekta identifikācijas datus,
 - finansējuma procentuālo apmēru,
 - piezīmi vai projekta ietvaros paredzēts/nav paredzēts gūt ieņēmumus
- c) citai saimnieciskajai darbībai, ja tā finansēšanā ir izmantoti subsīdiju, dotāciju vai dāvinājumu līdzekļi (arī Eiropas Savienības fondu finansējums), norādot:
 - projekta identifikācijas datus (grantu),
 - finansējuma procentuālo apmēru no kopējiem līdzekļiem aktīva iegādei

Aktīva saņemšana notiek saskaņā ar normatīvajos dokumentos noteikto kārtību.

4.2.1.5 Nolietojums (amortizācija)

Pamatlīdzekļiem nolietojumu un nemateriālajiem ieguldījumiem amortizāciju aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam reizi mēnesī. Sākotnējo vērtību sistemātiski sadala pa mēnešiem, atzīst pārskata perioda izdevumos un uzskaita kā uzkrāto nolietojumu (amortizāciju), uzsākot aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa aktīva nodošanas ekspluatācijā un beidz aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa aktīva ekspluatācijas izbeigšanas, izslēgšanas no uzskaites vai vērtības pilnīgas iekļaušanas nolietojuma aprēķinā.

Nolietojumu neaprēķina zemei, bioloģiskajiem aktīviem, pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem un dārgmetāliem, vērtslietām, valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem, izņemot tos, kuri tiek lietoti ikdienā.

Pamatlīdzekļiem un ieguldījuma īpašumiem nolietojumu aprēķina atbilstoši noteikumiem Nr. 87 2.pielikumā norādītajām nolietojuma normām. Lietderīgās lietošanas laiku nosaka atsevišķi katram nemateriālajam ieguldījumam, saskaņā ar iegādes dokumentos norādīto un/vai komisijas norādīto aktā par materiālo vērtību/pakalpojumu saņemšanu.

Nosakot nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laiku, kurā Universitāte paredz to izmantot, izvērtē vai lietderīgās lietošanas laiks ir noteikts vai nenoteikts. Nemateriālo ieguldījumu ar nenoteiktu lietderīgās lietošanas laiku neamortizē.

Nemateriālajiem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem nolietojumu (amortizāciju) aprēķina pēc lineārās metodes, kas nosaka, ka aktīva vērtība samazinās sistemātiski ar vienmērīgiem atskaitījumiem aktīva lietderīgās lietošanas laikā.

Nemateriālā ieguldījuma ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku atlikušo lietderīgās lietošanas laiku pārskata ne retāk kā reizi pārskata gadā. Ja lietderīgās lietošanas laiks atšķiras no iepriekšējām aplēsēm, to koriģē un ņem vērā aprēķinot amortizāciju, sākot ar nākamā mēneša pirmā datuma pēc aplēses maiņas.

Universitātes bilanci iekļauto un no jauna iegādāto (vai citādi iegūto) pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laikus un tiem atbilstošās nolietojuma normas nosaka saskaņā ar noteikumiem Nr. 87. Noteikumi nenosaka lietderīgās lietošanas laikus un tiem atbilstošās nolietojumu normas lietotiem pamatlīdzekļiem, kas pieņemti uzskaitē, izņemot bezatlīdzības saņemtos pamatlīdzekļus no citas budžeta iestādes.

Saskaņā ar šo metodi katru gadu norakstāmo ilgtermiņa aktīva nolietojuma (amortizācijas) summu aprēķina, dalot ilgtermiņa aktīva sākotnējo vērtību ar noteikto (normatīvo) lietderīgās lietošanas laiku.

Sagatavojot bilanci, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu sākotnējās uzskaites vērtību samazina par uzkrātā nolietojuma (amortizācijas) summu, bilanci uzrāda pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus to atlikušajā vērtībā.

Pieņemot uzskaitē lietotu ilgtermiņa aktīvu, Universitātes izveidota komisija un nepieciešamības gadījumā pieaicināti kvalificēti speciālisti konstatē aktīva tehnisko stāvokli, nosaka ilgtermiņa aktīvam paredzamo atlikušo lietošanas laiku gados (vai mēnešos) atbilstoši normatīvo aktu prasībām un sagatavo novērtēšanas aktu. Lietotiem ilgtermiņa aktīviem atlikušais lietošanas laiks var būt īsāks nekā ilgtermiņa aktīviem, kas iegādāti jauni.

Iekļaujot kapitalizētās izmaksas pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma vērtībā, palielina pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējo vērtību. Sākot ar nākamā mēneša, nolietojumu (amortizāciju) aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vai

nemateriālā ieguldījuma vērtības. (PL sākotnējā vērtība + Kapitalizētās izmaksas – Uzkrātais nolietojums = jaunā PL vai NI vērtība no kuras rēķina nolietojumu (amortizāciju) un reizinot ar likmi būs nolietojuma summa mēnesī).

Ilgtermiņa aktīva kopējā aprēķinātā nolietojuma (amortizācijas) summa nedrīkst pārsniegt ilgtermiņa aktīva kopējo uzskaites vērtību.

Ilgtermiņa aktīviem nolietojumu (amortizāciju) aprēķina līdz to sākotnējās (uzskaites) vērtības pilnīgai norakstīšanai. Ja ilgtermiņa aktīva sākotnējā (uzskaites) vērtība ir pilnīgi norakstīta, bet objektu turpina lietot, nolietojuma aprēķināšanu pārtrauc, bet ilgtermiņa aktīvus saglabā uzskaitē.

4.2.1.6 Ilgtermiņa aktīvu vērtības samazināšanās

Ilgtermiņa aktīvu vērtības samazināšanās novērtēšana attiecas uz visām aktīvu kategorijām (tai skaitā nepabeigto būvniecību).

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nav pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa ieguldījumu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības samazinājumu. Universitāte izvērtē šādas pazīmes:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz Universitāte, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
- pieņemts valdības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas Universitātes darbībā;
- aktīvs ir novecojis vai fiziski bojāts;
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē Universitātes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Ilgtermiņa ieguldījumu samazināšanas procesu LU nosaka „Latvijas Universitātes ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazināšanas kārtība”.

Ja pastāv vismaz viena no augstāk minētajām pazīmēm, Universitātes komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, noteiktā kārtībā aprēķina vērtības samazinājumu.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumu uzskaita nolietojuma un amortizācijas kontu grupu sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus. Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma atzīšanas tam turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda, ka iepriekšējos pārskatu periodos atzītie ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumi vairs nepastāv vai ir mazinājušies. Universitāte izvērtē šādas pazīmes:

- ievērojami palielinājies vai atjaunojies pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz Universitāte, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas pozitīvas izmaiņas Universitātes darbībā;
- pārskata perioda laikā veikti ilgtermiņa ieguldījuma uzlabojumi vai atjaunošana, lai uzlabotu ilgtermiņa ieguldījuma darbību;
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas labvēlīgi ietekmē Universitātes darbību;
- pieņemts lēmums atsākt ilgtermiņa ieguldījuma izveidi, kas iepriekš apturēta vai pārtraukta pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, samazinot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīstot pārējos ieņēmumus. Palielinātā ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikusī) vērtība nedrīkst pārsniegt uzskaites vērtību, kas būtu noteikta (atskaitot amortizāciju un nolietojumu), ja ilgtermiņa ieguldījumam iepriekšējos periodos nebūtu atzīti zaudējumi no vērtības samazinājuma.

Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma koriģēšanas turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.

Izveidotos ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumus var koriģēt tikai par konkrētā ilgtermiņa aktīva vērtības samazinājuma izmaiņu vērtību.

Izslēdzot no uzskaites ilgtermiņa ieguldījumu, kam veikts vērtības samazinājums atzīst pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā, norakstot arī izveidoto vērtības samazinājumu, kas attiecas uz izslēgto ilgtermiņa ieguldījumu.

Ilgtermiņa ieguldījumu samazināšanas procesu LU nosaka „Latvijas Universitātes ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazināšanas kārtība”.

4.2.1.7 Izdevumi, kas rodas ilgtermiņa aktīva lietošanas laikā

Rodoties izdevumiem saistībā ar jau esošo ilgtermiņa aktīvu, izvērtē izdevumu būtību un to ietekmi uz attiecīgo aktīvu.

Veicot ilgtermiņa aktīvu atjaunošanu, rekonstrukciju vai uzlabojumus, kas būtiski pagarina ilgtermiņa aktīva lietderīgās lietošanas laiku vai uzlabo aktīva stāvokli, izdevumus pieskaita aktīva uzskaites vērtībai, pirms tam izslēdzot nomainīto komponentes saskaņā ar amortizēto izmaksu aizstāšanas metodi.

Palielinot ilgtermiņa aktīva uzskaites vērtību, izmaksas kapitalizējot, tās noraksta kopā ar ilgtermiņa aktīvu tā atlikušajā vai pārskatītajā lietderīgās lietošanas laikā.

Ilgtermiņa aktīva esošā stāvokļa saglabāšanas, uzturēšanas, remonta vai labošanas gaitā radušās izmaksas atzīst kā izdevumus periodā, kad tie radušies. Ja ilgtermiņa aktīvam ir pazīme par piedalīšanos mašīnstundu uzskaitē, tad, kā dimensiju pievieno inventāra dimensiju.

Iegādājoties lietotu ilgtermiņa aktīvu, kuru var izmantot paredzētajam mērķim tikai pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas, attiecīgās izmaksas pieskaita ilgtermiņa aktīva uzskaites vērtībai tādā apmērā, lai ilgtermiņa aktīva vērtība pēc šo izmaksu pievienošanas nepārsniegtu ilgtermiņa aktīva aizvietošanai nepieciešamo summu.

4.2.1.8 Ilgtermiņa aktīvu izslēgšana no uzskaites

Ilgtermiņa aktīva likvidācijas vai atsavināšanas (mainīšana, ieguldīšana kapitālsabiedrībā un nodošana bez atlīdzības, kā rezultātā īpašuma tiesības no mantas atsavinātāja pāriet mantas ieguvējam) gadījumos aktīvu izslēdz no uzskaites, samazinot tā uzskaites vērtību par uzkrāto nolietojumu (amortizāciju), un pēc tam atlikušo (bilances) vērtību noraksta atbilstošajā izdevumu kontā vai palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu.

Ilgtermiņa aktīva likvidācija notiek, ja pamatlīdzeklis vai nemateriālais ieguldījums ir fiziski vai morāli nolietojies un tālāka ekspluatācija nav iespējama neatkarīgi no tā atlikušās vērtības.

Ilgtermiņa aktīvus var nodot citai budžeta iestādei un var mainīt pret līdzvērtīgiem, ievērojot "Publiskas mantas atsavināšanas likuma" un likuma "Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu", un citu normatīvo aktu prasības.

Valsts maiņai paredzēto nekustamo īpašumu un līdzvērtīgu citas personas nekustamā īpašuma novērtēšanu organizē un tā nosacīto cenu nosaka normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā. Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem un to atsavināšana ir ticama. Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai Universitātes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts (izsludināta izsole);
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu (ar izsoles uzvarētāju noslēgts līgums par atsavināšanu).

Atsavināšanai paredzētajiem ilgtermiņa ieguldījumiem pārtrauc aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ja atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus nav paredzēts turpmāk izmantot Universitātes darbības nodrošināšanai un to vērtība var tikt atgūta atsavināšanas darījumā.

Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu (vai iepriekš neparedzamu) apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto aktīvu turpināt izmantot Universitātes darbības nodrošināšanai.

Atsavināšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto (amortizē) atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam.

4.2.1.9 Ilgtermiņa aktīva prettiesiska atsavināšana, likvidācija vai bojājumi prettiesiskas darbības dēļ

Ja ilgtermiņa aktīvi tiek iznīcināti vai bojāti prettiesiskas darbības dēļ, LU veic visus nepieciešamos pasākumus radīto zaudējumu kompensēšanai (ārkārtas inventarizācija, iesniegums tiesībsargājošajām institūcijām lietas ierosināšanai; civilprasības celšana tiesā par zaudējumu atlīdzināšanu un citas darbības).

Iznīcināto vai bojāto ilgtermiņa aktīvu izslēdz no uzskaites pēc likvidācijas akta sastādīšanas, atzīstot izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā. No bilances izslēgtos aktīvus uzrāda zembilancē atlikušās vērtības apmērā, jo līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

Ja ir tiesas lēmums par prasības atlīdzināšanas apmēru un laiku, LU atzīst prasības un ieņēmumus atbilstoši tiesas noteiktajam apmēram.

4.2.1.10 Ilgtermiņa aktīvu nodošana un saņemšana bez atlīdzības

Ilgtermiņa aktīvus LU var nodot citai budžeta iestādei (valsts, pašvaldību iestādes un publiski atvasinātās personas). LU nododot bez atlīdzības ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti (pamatlīdzekļa piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, vērtības samazinājumu, mežaudzēm – pārējās rezervēs uzskaitīto vērtību, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un attiecīgu norādi, ja pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos).

Bez atlīdzības nododot ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, Universitāte izslēdz tā sākotnējo vērtību, nolietojumu (amortizāciju), nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos izdevumus.

Ja Universitāte bez atlīdzības saņem ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par ilgtermiņa ieguldījumu.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības uzskaita tajā uzskates kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde. Ja nepieciešams, minētās vērtības pārklasificē atbilstoši Universitātes grāmatvedības uzskaitē.

4.2.2 Pamatlīdzekļu uzskaitē

4.2.2.1 Pamatlīdzekļu atzīšana uzskaitē, iegāde, saņemšana un izveidošana

Par pamatlīdzekli tiek atzīts aktīvs, ja:

- ir ticams, ka budžeta iestādē tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
- to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā (ekspluatācijā);
- var ticami novērtēt to izmaksas;
- vienas vienības iegādes vērtība pārsniedz 500 *euro*, izņemot gadījumus saistībā ar nekustamā īpašuma un atsevišķu specifisku aktīvu atzīšanu iekļaušanai pamatlīdzekļu sastāvā. Ja vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtība ir mazāka par noteikto pamatlīdzekļu vienības atzīšanas vērtību, aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

LU uzskaita visus esošos pamatlīdzekļus atbilstoši īpašuma (valdījuma, piekritības) tiesībām, kuras nosaka noslēgtie līgumi, īpašumu reģistrācijas dokumenti vai citi tiesību apliecinājošie dokumenti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Lai nodrošinātu kontroli par pamatlīdzekļu saglabāšanu, katram objektam (priekšmetam) piešķir inventāra numuru, kas ir vienāds ar pamatlīdzekļu uzskaites kartiņas numuru.

Pamatlīdzekļu objekta pieņemšana ekspluatācijā, pārvietošana un izslēgšana no pamatlīdzekļu sastāva ir pamatota ar attaisnojuma dokumentu (aktu, līgumu, rēķinu, pavadzīmi u.tml.).

4.2.2.2 Pamatlīdzekļos uzskaita:

- zemi un būves;
- tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas;
- pārējos pamatlīdzekļus;
- pamatlīdzekļu izveidošanu un nepabeigto būvniecību;
- bioloģiskos un pazemes aktīvus;
- ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos.

4.2.2.2.1 Katra pamatlīdzekļa vērtību uzrāda tikai vienas budžeta iestādes vai kapitālsabiedrības bilanci. Ja pēc noslēgtajiem līgumiem vai citiem juridiskajiem dokumentiem pastāv šaubas par to, kura īpašnieka/lietotāja bilanci attiecīgo pamatlīdzekli atzīst, vadās pēc ekonomiskās būtības. Pamatlīdzekli atzīst tās iestādes (kapitālsabiedrības) bilanci, kura attiecīgo pamatlīdzekli izmanto savu funkciju izpildes nodrošināšanai (administratīviem mērķiem, pakalpojumu sniegšanai, preču piegādei, iznomāšanai u.tml.) un kurai rodas izdevumi saistībā ar šī pamatlīdzekļa uzturēšanu, kā arī kura uzņemas ar šo pamatlīdzekli saistītos riskus.

4.2.2.2.2 Zemi sākotnēji atzīst iegādes vērtībā. Zemei neaprēķina nolietojumu. Ja zeme netiek iegādāta par naudu, tad par tās iegādes vērtību uzskata zemes kadastrālo vērtību. Zemes īpašumus reģistrē Zemesgrāmatā.

Ja zemi iegādājas kopā ar citiem pamatlīdzekļiem, kam aprēķina nolietojumu (ēkas, būves) vai kas pakļauti periodiskai novērtēšanai (mežs, ilggadīgie stādījumi), un zemes vērtība nav atsevišķi norādīta pirkuma līgumā, to nosaka kā kadastrālo vērtību, vai sertificēti vērtētāji katram objektam nosaka patieso vērtību un pirkuma summu sadala proporcionāli patiesajai vērtībai.

4.2.2.2.3 Pamatlīdzekļus klasificē pēc to ekonomiskās būtības un uzskaita pa kontu grupām un kontiem.

4.2.2.2.4 Kontu grupā 1210 uzskaita zemi un būves, ieskaitot aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir šo ēku un būvju neatņemama sastāvdaļa. Atsevišķos kontos uzskaita:

- kontā 1211 – dzīvojamās ēkas (no kuru izmantojamās platības vismaz pusi izmanto dzīvošanai)
- kontā 1212 – nedzīvojamās ēkas (ja dzīvošanai izmanto mazāk par pusi no ēkas kopējās izmantojamās platības, to klasificē kā nedzīvojamo saskaņā ar tās projektā noteikto lietošanas mērķi). Ēkas un būves, kas ir kultūras (arhitektūras) pieminekļi, uzskaita šajā grupā līdzīgu pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to lietojumam (dzīvojamās ēkas, nedzīvojamās ēkas), analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi: dzīvojamās ēkas – kontā 1211, nedzīvojamās ēkas – kontā 1212, kontā 1212 Nedzīvojamās ēkas arhitektūras pieminekļi, ēkām, kuras nelieto, nolietojumu neaprēķina;
- Kontā 1213 „Transporta būves” uzskaita ielas, ceļus, ietves, stāvvietas, asfaltētus, bruģētus pagalmus.
- Kontā 1214 „Zeme zem būvēm” uzskaita zemi, uz kuras uzbūvētas ēkas, būves vai to pamati.
- Kontā 1217 „Pārējā zeme” uzskaita iepriekš neklasificēto zemi (piemēram, meža zemi).
- Kontā 1218 „Inženierbūves” uzskaita visu veidu inženierbūves – sakaru un elektropārvades līnijas, ūdensvadus, siltumtrašu un kanalizācijas tīklus, celtnes un būves.
- Kontā 1219 Pārējais nekustamais īpašums” uzskaita iepriekš neklasificēto nekustamo īpašumu – pārējās celtnes un būves, kuras nav iespējams klasificēt kā ēkas, transporta vai inženierbūves (piemēram, siltumnīcas, garāžas, šķūņus utml.). Kontā 12191 „Pārējais nekustamais īpašums arhitektūras pieminekļi” arhitektūras pieminekļi, būvēm, kuras nelieto, nolietojumu nerēķina.

4.2.2.2.5 Kontā 1220 „Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas” uzskaita tehnoloģiskās iekārtas, mēraparatūru, regulēšanas ierīces, laboratorijas un medicīnas iekārtas un mašīnas, ko lieto LU funkciju izpildes nodrošināšanai.

4.2.2.2.6 Kontu grupā 1230 „Pārējie pamatlīdzekļi”, analītiskajā uzskaitē, nodalot atsevišķi, uzskaita:

- Kontā 1231 – transportlīdzekļus kravas un cilvēku pārvadāšanai, motorizētu tehniku saimnieciskās darbības veikšanai, piekabes, ūdenstransporta līdzekļus;
- Kontā 12331 – bibliotēku fondus;
- Kontā 1236 – Literārie un mākslas oriģināldarbi, kultūras un mākslas priekšmeti:

12361	Eksakto zinātņu priekšmeti
12361-2017	Muzeju eksponāti 2017
12362	Medicīnas un dzīvības zinātņu priekšmeti
12362-2017	Pārējie mākslas priekšmeti 2017
12363	Humanitārās, izglītības un mākslas zinātņu priekšmeti
12364	Sociālo un tiesību zinātņu priekšmeti
12365	Starpnozaru priekšmeti
12366	Izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi

- Kontā 1238 – datortehniku, sakaru iekārtas un citu biroja tehniku: datorus, serverus, kopētājus, audio, video, foto tehniku, sakaru iekārtas un citu biroja tehniku un tās aprīkojumu. Šajā kontā uzskaita arī datorprogrammas, bez kurām datori un serveri nevar darboties;
- Kontā 1239 – pārējos iepriekš neklasificētos pamatlīdzekļus: mācību aprīkojumu (tāfeles, ekrānus, uzskates līdzekļus), sporta inventāru, mūzikas instrumentus, kases aparāti, iekārtas drošībai, mēbeles, virtuves tehniku, santehniku, klimanta kontroles iekārtas, saimniecības inventāru un pārējos iepriekš neklasificētos pamatlīdzekļus.

4.2.2.2.7 Kontu grupa 124 “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” tiek dalīta kontos 1241 “Pamatlīdzekļu izveidošana” un 1242 “Nepabeigtā būvniecība”, kuros attiecīgi tiek uzskaitītas izmaksas, kas saistītas ar minēto objektu izveidi.

4.2.2.2.8 1263 „Mežaudzes” uzskaita mežaudzes, kuru vērtība mainās, tām augot.

4.2.2.2.9 Daudzgadīgos stādījumus uzskaita kontā 1269 „Pārējie bioloģiskie aktīvi”.

4.2.2.2.10 Saņemot avansa maksājuma rēķinu, grāmatojumus neveic, bet rēķinu reģistrē uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par pamatlīdzekļiem vai pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības kontu (pamatojums – maksājuma uzdevums) un kreditē to naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

Db.	128x	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.2.2.11 Ja pamatlīdzeklis nav ilgstoši saņemts, bet par to ir aizskaitīts avansa maksājums, pārskaitītā avansa summa ir atzīstama izmaksās:

Db.	8651	Izdevumi no vērtības samazinājuma avansa maksājumiem par nefinanšu aktīviem
Kr.	128x	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

4.2.2.2.12 Struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisijas noformētu aktu par materiālo vērtību/pakalpojumu saņemšanu LU iesniedz grāmatvedībā, grāmatvedis sagatavo uzskaites kartīti LU grāmatvedības uzskaites reģistrā un grāmatvedības kontos veic šādus debeta un kredīta grāmatojumus:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja projekta ietvaros PVN tiks atskaitīts)
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Reversā PVN gadījumā:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Db.	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Db.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
Kr.	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Kr.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
Db.	12xx	Pamatlīdzekļi

Kr.	5723533	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss) – PVN neapliekamam projektam
-----	---------	--

Iepriekš samaksāto avansu noraksta papildrindā:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem
Kr.	128x	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

4.2.2.2.13 Iegāde ar pēcmaksu no ES piegādātāja un valstīm ārpus ES

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Db.	2373x	PVN no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces (reverss)
D.b.	57234x	No valstīm ārpus ES saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
D.b.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	5319x	ES piegādes, pakalpojumi un imports, pakalpojumi no trešām valstīm
Kr.	57234	Pievienotās vērtības nodoklis no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Kr.	2373x	PVN no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Kr.	572353x	Neatskaitāmais PVN 21% un 12% no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces un pakalpojumi (PVN neapliekamam projektam)

4.2.2.2.14 Ja LU piederošs pamatlīdzeklis līdz šim nav bijis iekļauts uzskaitē, konkrētās struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija nosaka pamatlīdzekļa vērtību saskaņā ar normatīvajos aktos grāmatvedības un budžeta jomā noteiktajām prasībām un Universitātes grāmatvedības uzskaites procedūram un nosaka lietderīgo lietošanas laiku, aprēķinus protokolē un pievieno aktam par materiālo vērtību/pakalpojumu saņemšanu. Sākotnēji uzskaitē atzīstot pamatlīdzekli, tā noteiktajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

4.2.2.2.15 Veicot zemes pārvērtēšanu pēc kadastrālas vērtības veic uzskaiti, grāmatojot:

- ja zemes kadastrālā vērtība ir lielāka nekā uzskaites vērtība

Db.	1210	Zeme, ēkas un būves
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

- ja zemes kadastrālā vērtība ir mazāka nekā uzskaites vērtība

Db.	8690	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
Kr.	1210	Zeme, ēkas un būves

Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu esošo mežaudzi, atzīst aktīvu un ieņēmumus no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu sākotnējās atzīšanas:

Db.	1263	Mežaudzes
Kr.	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

Atbilstoši Meža likumā veiktām meža inventarizācijām, tiek veikta mežaudžu vērtības aktualizācija atbilstoši Meža valsts reģistra datiem, mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst pārējos ieņēmumos, grāmatojot:

Db.	1263	Mežaudzes
Kr.	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

Ja konkrētajam ilgtermiņa aktīvam nav pārvērtēšanas rezerves, tad samazinājumu grāmato uz kārtējā gada finanšu izdevumiem. Mežaudzei vērtības samazinājumu grāmato:

Db.	8652	Izdevumi no vērtības samazinājuma nefinanšu aktīviem
-----	------	--

4.2.2.2.16 Pamatlīdzekļi saņemot dāvinājumā, struktūrvienības izveidota komisija sastāda aktu par materiālo vērtību/pakalpojumu saņemšanu, norādot dāvinātāju. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, pamatlīdzekļi uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, LU struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā pamatlīdzekļa vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku (pamatlīdzekļiem, kuru lietošanas laiks ir ierobežots). Pamatlīdzekļi saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo pamatlīdzekļa kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumus (saskaņā ar līguma nosacījumiem), grāmatojot:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	6312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā
Kr.	vai 5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

4.2.2.2.17 Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības nodod ilgtermiņa ieguldījumu LU, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti (pamatlīdzekļa piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, atlikušo vērtību, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku). LU, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši pieņemšanas un nodošanas aktā saņemtajai informācijai par ilgtermiņa ieguldījumu.

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
	5910	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi
Kr.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Db.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
	8652	Izdevumi no vērtības samazinājuma nefinanšu aktīviem

4.2.2.2.18 Ja notiek pamatlīdzekļu izveidošana no materiāliem, kas uzskaitīti krājumu sastāvā (iepriekšējos pārskata periodos), saskaņā ar aktu (vai citu dokumentu) par materiālu izlietojumu grāmato:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	211x	Izejvielas un materiāli

4.2.2.2.19 Ja nomainītās pamatlīdzekļa daļas uzskaites vērtība nav atsevišķi aprēķināta, tas ir, ja izslēdzamā pamatlīdzekļa daļa nav nolietota atsevišķi no pārējā pamatlīdzekļa, komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, nosaka izslēdzamās pamatlīdzekļa daļas vērtību atbilstoši amortizētajām aizstāšanas izmaksām. Amortizētās aizstāšanas izmaksas ir pamatlīdzekļa vērtība, kas aprēķināta, atskaitot no jauna, līdzvērtīga pamatlīdzekļa iegādes vērtības nolietojumu pēc aizstātā pamatlīdzekļa nolietojuma likmes, uzskaitot nolietojumu tik ilgu laiku, cik ilgi Universitāte lietojusi aizstāto pamatlīdzekli.

4.2.2.2.20 Ja pamatlīdzekļi iegūst maiņas ceļā, apmainot pret līdzīgu aktīvu, uzskaitē pielieto atdotā aktīva nosacītās cenas vērtību. Ja pamatlīdzekļi iegūst maiņas ceļā, apmainot pret atšķirīgu aktīvu, uzskaitē pielieto patieso vērtību, atdotā aktīva patieso vērtību salīdzinot ar saņemtā aktīva patieso vērtību. Darījumu pēc ekonomiskās būtības pielīdzina pārdošanai, atzīstot ieņēmumus vai izdevumus

4.2.2.3 Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

4.2.2.3.1 Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās būvniecības izmaksas uzskaita kontu grupā 124, nodalot atsevišķi: kontā 1241 uzskaita pamatlīdzekļu izveidošanas un kontā 1242 – nepabeigtās būvniecības izmaksas. Minētajos kontos uzskaita izmaksas, kas attiecas uz konkrēta objekta izveidošanu vai būvniecību līdz dienai, kad objektu nodod ekspluatācijā.

4.2.2.3.2 Grāmatojumi:

Saņemot attaisnojuma dokumentu par preču vai pakalpojumu iegādi pamatojošus dokumentus gadījumā, ja pamatlīdzeklis ir faktiski saņemts, dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo PL izveides un nepabeigtās būvniecības kontu.

Grāmatvedības kontos veic šādus debeta un kredīta grāmatojumus:

Db.	124x	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis - deklarācijā iekļaujama
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Iepriekš samaksāto avansu noraksta papildrindā:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	128x	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

4.2.2.3.3 Būvniecības PVN

Saņemot preču pavadzīmi – rēķinu vai citus pamatlīdzekļa iegādi pamatojošus dokumentus gadījumā, ja pamatlīdzeklis ir faktiski saņemts, dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un saistību kontu. Grāmatvedības kontos veic šādus debeta un kredīta grāmatojumus:

Db.	124x	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Db	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Db.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
Db.	124x	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Kr.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
Kr.	5723533	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss) – PVN neapliekamajiem projektiem

4.2.2.3.4 Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par pamatlīdzekļiem vai pamatlīdzekļu izveidošanas kontu (pamatojums – maksājuma uzdevums) un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

Db	128x	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.2.3.5 Pamatlīdzekli nododot ekspluatācijā pakāpeniski (pa daļām), ja daļas uzskatāmas par atsevišķu pamatlīdzekļa sastāvdaļu un izmaksas iespējams atdalīt, attiecīgajā pamatlīdzekļa kontā pārgrāmato daļas vērtību saskaņā ar apstiprināto darbu nodošanas un pieņemšanas aktu. Grāmato:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	124x	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

4.2.2.3.6 Pamatlīdzekļus, kas sastāv no atsevišķām komplektējošām daļām, kuras var izmantot un uzskaitīt atsevišķi (datorsistēmas bloks, monitors, printeris u.tml.), uzskaita kā atsevišķus aktīvus.

4.2.2.3.7 Nepieciešamības gadījumā uzskaitē esošos pamatlīdzekļus, kuri iepriekšējos periodos uzskaitīti kā komplekti, var izkomplektēt, nosakot katrai izkomplektētajai pamatlīdzekļu vienībai atsevišķu vērtību. Izkomplektējamo pamatlīdzekļu vērtību nosaka konkrētās struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu. Ja komplektu nav iespējams izkomplektēt, tad kartiņā norāda galvenās komponentes.

4.2.2.3.8 Pamatlīdzekļus, kas sastāv no komplektējošām daļām, kuras nevar izmantot un uzskaitīt atsevišķi, uzskaita kā vienu aktīvu, piemēram, auditorijas mēbeļu komplekts.

4.2.2.3.9 Pamatlīdzekļus, kas sastāv no daļām, kuras nevar izmantot atsevišķi un kuru lietderīgās lietošanas laiks būtiski atšķiras (agregāti tehnoloģiskajām iekārtām u.tml.), uzskaita atsevišķi.

4.2.2.3.10 Pamatlīdzekļa atsevišķu sastāvdaļu lietderīgās lietošanas ilgums (nolietojuma periods) nedrīkst pārsniegt kopējā pamatlīdzekļu objekta lietderīgās lietošanas ilgumu, ja vien šī sastāvdaļa nav atsevišķa vienība, kuru viegli pārvietot uz citu pamatlīdzekli.

4.2.2.3.11 Pamatlīdzeklim (datoram, serverim, datorvadāmam darbgaldam) paredzētu programmatūru jeb operētājsistēmu, bez kuras tas nevar darboties, uzskata par šī pamatlīdzekļa neatņemamu sastāvdaļu. Datorprogrammas vērtību iekļauj attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībā un uzskaita pamatlīdzekļu sastāvā.

4.2.2.4 Pamatlīdzekļu novērtēšana pēc to sākotnējās atzīšanas

Universitāte pamatlīdzekļus pēc to atzīšanas par aktīvu uzskaita izmaksu vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un uzkrātos zaudējumus no vērtības samazināšanās.

4.2.2.5 Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz būtisku pamatlīdzekļa vērtības samazinājumu. Ja pazīmes pastāv, Universitāte veic attiecīgā pamatlīdzekļa atgūstamās vērtības aplēsi, nosakot pamatlīdzekļa patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas.

Ja pamatlīdzekļa patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, pārsniedz tā uzskaites (atlikušo) vērtību, aktīva lietošanas vērtību neapņēma un vērtības samazinājumu neveic.

Ja pamatlīdzekļa patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, ir mazāka par tā uzskaites (atlikušo) vērtību vai, ja patieso vērtību nav iespējams noteikt, nosaka pamatlīdzekļa lietošanas vērtību izmantojot šādas metodes:

- amortizēto aizstāšanas izmaksu metode;
- atjaunošanas izmaksu metode;
- pakalpojuma vienību metode.

Universitāte salīdzina pamatlīdzekļa atgūstamo vērtību ar pamatlīdzekļa uzskaites vērtību, lai noteiktu, vai pastāv vērtības samazinājums.

Ja pamatlīdzekļa atgūstamā vērtība ir mazāka par tā uzskaites vērtību, tad Universitāte atzīst aktīva vērtības samazinājumu līdz tā atgūstamajai vērtībai un pārējos izdevumus, grāmatojot:

Db.	8652	Izdevumi no vērtības samazinājuma nefinanšu aktīviem
Kr.	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Ja vērtības samazinājums ir lielāks par pamatlīdzekļa uzskaites vērtību, Universitāte uzskaites vērtību samazina līdz nullei.

Universitāte palielina pamatlīdzekļa uzskaites (atlikušo) vērtību, norakstot iepriekšējos pārskata periodos izveidoto vērtības samazinājumu tikai gadījumā, ja atgūstamā vērtība ir lielāka par tā uzskaites vērtību. Šādā gadījumā aktīva uzskaites (atlikusī) vērtība jāpalielina līdz tā atgūstamajai vērtībai un jāatzīst pārskata perioda pārējie ieņēmumi, grāmatojot:

Db	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
Kr.	8552	Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nefinanšu aktīviem

4.2.2.6 Pamatlīdzekļu nolietojuma uzskaitē

4.2.2.6.1 Nolietojumu aprēķina, pamatlīdzekļu vērtību sistemātiski sadalot periodos to lietderīgās lietošanas laikā. Par katru pārskata periodu aprēķina pamatlīdzekļa nolietojuma vērtību, dalot pamatlīdzekļa sākotnējo (vai pārvērtēto) vērtību ar noteikto lietderīgās lietošanas laiku.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, kas noteikts atbilstoši esošo normatīvo aktu prasībām, pēc lineāras metodes. Nolietojumu turpina aprēķināt arī pamatlīdzekļu tehnisko apkopju, remontu un rekonstrukciju laikā.

Universitāte uzsāk pamatlīdzekļa nolietojuma aprēķināšanu ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa nodošanas lietošanā un beidz aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa izslēgšanas no uzskaites, klasificējot atsavināšanai, pēc vērtības pilnīgas amortizācijas

4.2.2.6.2 Pamatlīdzekļiem, kuriem ir ierobežots lietošanas laiks, nosaka lietderīgās lietošanas laiku saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” un aprēķina nolietojumu pēc lineārās metodes to lietošanas laikā, kuru iegrāmato kā pamatlīdzekļu uzkrāto nolietojumu un noraksta izdevumos:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums

4.2.2.6.3 Pieņemot uzskaitē lietotu pamatlīdzekli, konkrētās struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka pamatlīdzekļa tehnisko stāvokli, paredzamo lietošanas laiku un nolietojuma normas atbilstoši grāmatvedības normatīvo aktu prasībām.

4.2.2.6.4 Bilancē iekļautajiem pamatlīdzekļiem ar neierobežotu lietošanas laiku – zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, kultūras un dabas pieminekļiem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un citām kultūrvēsturiskajām vērtībām – nolietojumu neapņēma.

4.2.2.6.5 Analītiskajā uzskaitē nodala vienos grāmatvedības kontos uzskaitītos pamatlīdzekļus, kuriem aprēķina nolietojumu, no pamatlīdzekļiem, kuriem nolietojumu neapņēma.

4.2.2.6.6 Ja LU iegādājas pamatlīdzekļus, kuriem nolietojumu neapņēma (zeme), kopā ar pamatlīdzekļiem, kuriem nolietojumu aprēķina (ēkas, būves) vai kuri pakļauti periodiskai novērtēšanai (mežs, ilggadīgie stādījumi), un vērtības nav atsevišķi norādītas iegādes līgumā, tās nosaka kā kadastrālo, inventarizācijas vērtību (zemei, ilggadīgiem stādījumiem), vai pieaicināti atbilstošas jomas lietpratīgi speciālisti nosaka patiesās vērtības un pirkuma kopējo vērtību sadala proporcionāli patiesajai vērtībai.

4.2.2.6.7 Ja pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība ir pilnīgi norakstīta kā nolietojums, bet pamatlīdzekli turpina lietot, nolietojuma aprēķināšanu pārtrauc, bet pamatlīdzekli ar atlikušo vērtību 0 saglabā uzskaitē.

4.2.2.7 Pamatlīdzekļu kapitālo ieguldījumu un remonta izmaksu uzskaitē

4.2.2.7.1 Par pamatu pamatlīdzekļa uzlabojumu, atjaunošanas vai rekonstrukcijas un remontdarbu izmaksu kapitalizācijai vai iekļaušanai izdevumos uzskata remontdarbos iegūto pamatlīdzekļa uzlabojumu.

Ja remontdarbos gūtais pamatlīdzekļa uzlabojums ir būtisks un dod labumu laika periodā, kas pārsniedz vienu gadu, izmaksas kapitalizē, iekļaujot pamatlīdzekļa vērtībā (amortizēto izmaksu aizstāšanas metode). LU struktūrvienības komisija sastāda aktu, kurā norāda mainītās vērtības (uzskaites vērtību un pārskatīto lietderīgās lietošanas laiku). Ar nākošo mēnesi pēc izmaksu kapitalizācijas un paredzamā lietošanas laika noteikšanas nolietojumu sāk rēķināt no jaunās pamatlīdzekļa vērtības.

Grāmato:

Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Db.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi

palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.2.7.2 Pamatlīdzekļa esošā stāvokļa saglabāšanas, uzturēšanas, remonta vai labošanas gaitā radušās izmaksas atbilstoši to ekonomiskajai būtībai atzīst kā attiecīgā perioda izdevumus.

4.2.2.8 Pamatlīdzekļu izslēgšana no uzskaites

4.2.2.8.1 Pamatlīdzekli norakstot, likvidējot, atsavinot (pārdodot, mainot, ieguldot kapitālsabiedrībā un nododot bez atlīdzības, kā rezultātā īpašuma tiesības no mantas atsavinātāja pāriet mantas ieguvējam) vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības dēļ, pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto nolietojumu, atzīstot izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā (bilances) vērtībā. Ieguldot kapitālsabiedrībā, ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā (bilances) vērtībā palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījuma kontu.

4.2.2.8.2 Pamatlīdzekļus noraksta, ja tie ir morāli vai fiziski novecojuši un to tālāka ekspluatācija nav iespējama neatkarīgi no to atlikušās vērtības saskaņā ar „Latvijas Universitātes materiālo vērtību un pakalpojumu saņemšanas un norakstīšanas kārtību”. Struktūrvienības norakstīšanas komisija izskata ilgtermiņa ieguldījumu norakstīšanai sagatavotos attaisnojuma dokumentus un iesniedz tos apstiprināšanai struktūrvienības vadītājam. Ja pamatlīdzekļa atlikusī vērtība ir lielāka nekā 100 EUR, pie norakstīšanas akta tiek pievienots LU struktūrvienības izveidotās komisijas vai neatkarīga speciālista atzinums par ilgtermiņa ieguldījuma atjaunošanas nelietderīgumu un dokuments tiek iesniegts Infrastruktūras departamenta direktoram apstiprināšanai.

4.2.2.8.3 Ja pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites sakarā ar norakstīšanu kā turpmākai lietošanai nederīgu:

Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Db.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi

4.2.2.8.4 Ja pamatlīdzekli iegulda kapitālsabiedrības kapitālā (pamatlīdzekļu novērtēšanu veic saskaņā ar normatīvo aktu par valsts mantas atsavināšanas prasībām), to izslēdz no uzskaites, norakstot vērtību un uzkrāto nolietojumu, un par pamatlīdzekļu atlikušo (bilances) vērtību palielina ieguldījumus kapitālsabiedrību kapitālā. Grāmato:

Db.	131x	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
Db.	132x	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	131x	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	132x	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

4.2.2.8.5 Ja ir nepieciešamība pārvietot pamatlīdzekli uz krājumu grupu, grāmato:

Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	216x	Inventārs
Db.	216x	Inventārs
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi

4.2.2.8.6 Ja pamatlīdzekli LU nodod bez atlīdzības citai budžeta iestādei, to izslēdz no uzskaites un nodotā pamatlīdzekļa atlikušajā (bilances) vērtībā atzīst atbilstošos izdevumus, sniedz informāciju par pamatlīdzekļa uzskaiti (piederību uzskaites kategorijai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, vērtības samazinājumu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku), grāmatojot. Grāmato:

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums

Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	8552	Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nefinanšu aktīviem

4.2.2.8.7 Ja pamatlīdzeklis iznīcināts prettiesiskas darbības dēļ, pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites. Ja par pamatlīdzekļa iznīcināšanu prettiesiskas darbības dēļ LU ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo atmaksas laiks nav precīzi zināms.

Ja par prettiesiskas darbības dēļ bojātiem, iznīcinātiem pamatlīdzekļiem LU saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita LU budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Ja ir tiesas lēmums par prasības atlīdzināšanas apmēru un laiku, LU atzīst prasības un ieņēmumus atbilstoši tiesas noteiktajam apmēram. Grāmato:

Db.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Saņemot naudas līdzekļus kontā:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

4.2.2.9 Atsavināšanai paredzēto pamatlīdzekļu grāmatojumi

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzēto pamatlīdzekļus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā, pārtraucot aprēķināt nolietojumu un uzkrāto nolietojumu izslēdzot no uzskaites, grāmatojot:

Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi

Atsavināšanai paredzētos pamatlīdzekļus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno pamatlīdzekļu sastāvā, ja neparedzētu apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto pamatlīdzekļi turpināt izmantot Universitātes darbības nodrošināšanai. Pamatlīdzekli atjauno atlikušajā vērtībā un nolieto atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc pamatlīdzekļa atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, grāmatojot:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

4.2.3 Nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

4.2.3.1 Nemateriālo ieguldījumu atzīšana uzskaitē, iegāde, saņemšana un izveidošana

Nemateriālie ieguldījumi ir identificējami, ir nošķirami vai nodalāmi no citiem aktīviem un to var pārdot, nodot, licencēt, iznomāt vai apmainīt vai nu individuāli vai kopā ar citiem aktīviem, nefinanšu aktīvi, radies no saistošas vienošanās (tai skaitā no līguma vai citām juridiskām tiesībām) neskatoties uz to, vai šīs tiesības ir nododamas vai nošķiramas no LU vai no citām tiesībām un pienākumiem. Tie ir bezķermeniski, nav fiziskas formas, bet kas paredzēti izmantošanai preču vai pakalpojumu piegādē, iznomāšanai citiem vai administratīviem mērķiem ar paredzēto lietošanas laiku ilgāku par 12 mēnešiem. Tomēr dažiem var būt ietverti fiziskā formā, piemēram, kompaktdiskā. Īpašumtiesības uz nemateriālajiem ieguldījumiem nosaka noslēgtie līgumi vai citi ar iegādi saistītie dokumenti. Nemateriālo ieguldījumu izplatītākie piemēri ir datorprogrammas, licences, patenti, autortiesības.

4.2.3.2 Atzīšana un novērtēšana

4.2.3.2.1 Universitāte atzīst nemateriālo aktīvu tikai tad, ja:

- ja tas atbilst nemateriālā ieguldīja definīcijai atbilstoši LR tiesību aktiem un SGS 38 "Nemateriālie aktīvi"; un
- pastāv liela varbūtība, ka Universitātē ieplūdis paredzamie nākotnes saimnieciskie labumi, kas ir attiecināmi uz šo aktīvu; un
- aktīva izmaksas var ticami novērtēt.

4.2.3.2.2 Universitāte novērtē paredzamo nākotnes saimniecisko labumu iespējamību, izmantojot saprātīgus un pamatojamus pieņēmumus, kas atspoguļo vadības precīzāko aplēsi par to saimniecisko apstākļu kopumu, kuri pastāvēs aktīva lietderīgās lietošanas laikā.

4.2.3.2.3 Universitāte pieņem viedokli, lai novērtētu, cik liela noteiktības pakāpe piemīt uz attiecīgā aktīva lietošanu attiecināmo nākotnes saimniecisko labumu plūsmai, pamatojoties uz sākotnējās atzīšanas laikā pieejamajiem pierādījumiem, lielāku nozīmi piešķirot ārējiem pierādījumiem.

4.2.3.2.4 Nemateriālais aktīvs sākotnēji tiek novērtēts tā izmaksās. Ja tas ir saņemts kā ziedojums vai dāvinājums, tad komisija nosaka aktīva sākotnējo uzskaites vērtību.

4.2.3.2.5 Nemateriālo ieguldījumu sastāvā uzskaita nemateriālos aktīvus, kurus plāno izmantot ilgāk par gadu un kuru iegādi finansē no kapitālajiem izdevumiem.

Nemateriālajos ieguldījumos uzskaita:

- a) datorprogrammas kontā 1121;
- b) pārējās licences kontā 1122;
- c) patentus kontā 1124;
- d) datorprogrammu licences kontā 1125;
- e) pārējās nemateriālo ieguldījumu tiesības kontā 1129;
- f) nemateriālos kultūras un vēstures pieminekļus un citus objektus kontā 1131;
- g) pārējos iepriekš neklasificētos nemateriālos ieguldījumus kontā 1139;
- h) nemateriālo kultūras un vēstures pieminekļu un citu objektu izveidošanu kontā 1141;
- i) pārējo iepriekš neklasificēto nemateriālo ieguldījumu izveidošanu kontā 1149.

4.2.3.3 Nemateriālā ieguldījuma atsevišķa iegāde un uzskaites pamatprincipi

4.2.3.3.1 Atsevišķi iegādāta nemateriālā aktīva izmaksas parasti var ticami novērtēt. Tas īpaši attiecas uz gadījumiem, kad pirkuma atlīdzība ir naudas vai citu monetāro aktīvu veidā.

4.2.3.3.2 Atsevišķi iegādāta nemateriāla aktīva izmaksas sastāv no:

- a) tā pirkšanas cenas, ieskaitot ievadomitas nodokļus un neatmaksājamos pirkšanas nodokļus (piemēram, PVN, ja nav atskaitāms kā priekšnodoklis), atskaitot tirdzniecības atlaides un rabatuz, un
- b) jebkurām tieši attiecināmām izmaksām aktīva sagatavošanai tā plānotajai izmantošanai.

4.2.3.3.3 Tieši attiecināmas izmaksas ir, piemēram, šādas:

- a) darbinieka atalgojums, kas radies tieši, sagatavojot aktīvu tā darba stāvoklim;
- b) maksa par profesionālajiem pakalpojumiem, kas rodas tieši no aktīva sagatavošanas darba stāvoklim, un
- c) pārbaudes izmaksas, lai noteiktu, vai aktīvs strādā pareizi.

4.2.3.3.4 Izdevumi, kas **nav daļa no nemateriāla aktīva izmaksām**, ir, piemēram, šādi:

- a) jauna produkta vai pakalpojuma ieviešanas izmaksas (ieskaitot reklāmas un pārdošanas veicināšanas pasākumu izmaksas);
- b) darbības veikšanas izmaksas jaunā atrašanās vietā vai ar citu pircēju grupu (ieskaitot personāla apmācības izmaksas) un
- c) administrācijas un citas vispārīgas pieskaitāmas izmaksas.

4.2.3.3.5 Izmaksu atzīšana nemateriālā aktīva uzskaites vērtībā beidzas, kad aktīvs ir sagatavots nepieciešamajā stāvoklī, lai veiktu darbu tā, kā to iecerējusi vadība. Tāpēc izmaksas, kas radušās nemateriāla aktīva izmantošanas vai pārvietošanas laikā, netiek iekļautas aktīva uzskaites vērtībā. Piemēram, nemateriāla aktīva uzskaites vērtībā **neiekļauj** šādas izmaksas:

- a) izmaksas, kas radušās, kamēr aktīvs, kas var strādāt tā, kā to iecerējusi vadība, vēl netiek izmantots, un
- b) sākotnējie saimnieciskās darbības zaudējumi kā, piemēram, tie, kas radušies, kamēr pieaug pieprasījums pēc aktīva radītā produkta.

4.2.3.3.6 Dažas darbības tiek veiktas saistībā ar nemateriāla aktīva attīstību, bet nav nepieciešamas, lai sagatavotu aktīvu tādā darba stāvoklī, kāds vajadzīgs vadības iecerēto darbību veikšanai. Šīs gadījuma darbības var rasties attīstot aktīvu vai arī pirms attīstības fāzes. Ņemot vērā, ka šīs gadījuma darbības nav nepieciešamas, lai aktīvu sagatavotu tā, lai tas darbotos tā, kā vadība iecerējusi, ieņēmumi no gadījuma darbībām un ar tām saistītās izmaksas tiek tūlīt atzītas pārskatā par darbības finansiāliem rezultātiem un iekļautas ieņēmumu un izdevumu attiecīgajās kategorijās.

4.2.3.3.7 Ja nemateriālā aktīva iegādei tiek ņemts aizņēmums, tad aizņēmuma procentu izmaksas neiekļauj aktīva vērtībā un atzīst kā izmaksas pārskata periodā.

4.2.3.4 Universitātē radīta nemateriālā vērtība (angļu valodā: goodwill)

4.2.3.4.1 LU iekšēji radītu nemateriālo vērtību nedrīkst atzīt par aktīvu (iekšēju radītu aktīvu uzskaitē - skatīt nākamā sadaļu).

4.2.3.4.2 Lai radītu nākotnes saimnieciskos labumus, dažos gadījumos rodas izdevumi, bet tādēļ nenotiek SGS 38 „Nemateriālie aktīvi” noteiktajiem atzīšanas kritērijiem atbilstīga nemateriālā aktīva radīšana. Šos izdevumus bieži uzskata par izdevumiem, kas veicina LU radītu nemateriālo vērtību. Universitātes iekšēji radītu nemateriālo vērtību neatzīst par aktīvu, jo tas nav Universitātes kontrolēts identificējams resurss (t. i., tas nav ne atdalāms, ne rodas no līgumā noteiktām vai citām

juridiskām tiesībām), ko var ticami novērtēt tā izmaksas. Piemēram, LU zīmola veidošana vai izmaksas, kas saistītas ar reputācijas celšanu nevar tikt atzītas par nemateriālo aktīvu.

4.2.3.5 Iekšēji radīti nemateriālie aktīvi

4.2.3.5.1 Lai pārliecinātos vai visi iekšējie radītie nemateriālie aktīvi atbilst nemateriālā aktīva atzīšanas prasībām, Universitāte visiem iekšēji radītiem nemateriāliem aktīviem piemēro prasības un norādījumus, kas minēti zemāk.

Lai izvērtētu, vai Universitātē radītais nemateriālais aktīvs atbilst atzīšanas kritērijiem, Universitāte klasificē aktīva radīšanu: (a) pētniecības posmā un (b) attīstības posmā.

Ja Universitāte nevar nošķirt kāda nemateriāla aktīva radīšanas iekšēja projekta pētniecības posmu no attīstības posma, Universitāte pret šā projekta izdevumiem izturas tā, it kā tie būtu radušies **tikai pētniecības posmā**

Pētniecības posms

4.2.3.5.2 Atbilstoši SGS 38 "Nemateriālie aktīvi" Universitāte neatzīst nemateriālo aktīvu, kas radies pētniecības (vai iekšēja projekta pētniecības posma) rezultātā. Izdevumi, kas saistīti ar pētniecību (vai iekšēja projekta pētniecības posmu), tiek atzīti par izdevumiem pārskatā par darbības finansiāliem rezultātiem tad, kad tie rodas.

4.2.3.5.3 Pētniecības pasākumi ir, piemēram, šādi:

- a) pasākumi, kas vērsti uz jaunu zināšanu iegūšanu;
- b) pētniecības rezultātu vai citu zināšanu lietošanas veidu meklējumi, novērtējums un galīgā atlase;
- c) materiālu, iekārtu, produktu, procesu, sistēmu vai pakalpojumu alternatīvu meklējumi un
- d) jaunu vai uzlabotu materiālu, iekārtu, produktu, procesu, sistēmu vai pakalpojumu iespējamo alternatīvu formulēšana, izstrāde, novērtējums un galīgā atlase.

4.2.3.5.4 Pamatdarbībā radītās izmaksas tiek uzskaitītas rūpniecisko pētījumu vai eksperimentālās izstrādes fāzē. Fundamentālās pētniecības fāzē radušās izmaksas tiek norakstītas izmaksās to rašanās brīdī arī gadījumā, ja fundamentālie pētījumi noveda pie secīgiem rūpnieciskiem pētījumiem vai eksperimentālās izstrādes.

Attīstības posms

4.2.3.5.5 Nemateriālais aktīvs, kas radies attīstības (vai iekšēja projekta attīstības posma) rezultātā, ir atzīstams kā aktīvs tikai tad, ja Universitāte var pierādīt **visu** minēto:

- a) tehnisko pamatojumu, ka nemateriālo aktīvu iespējams pabeigt tā, lai tas būtu pieejams lietošanai vai pārdošanai;
- b) savu nodomu pabeigt nemateriālo aktīvu un to lietot vai pārdot;
- c) savu spēju lietot vai pārdot nemateriālo aktīvu;
- d) to, kā nemateriālais aktīvs radīs ticamus nākotnes saimnieciskos labumus.

4.2.3.5.6 Cita starpā, Universitāte var pierādīt tirgus nemateriālā aktīva produkcijas vai paša nemateriālā aktīva pastāvēšanu vai, ja tas paredzēts iekšējai lietošanai, – nemateriālā aktīva lietderību:

- a) nemateriālā aktīva attīstības pabeigšanai un tā lietošanai vai pārdošanai pietiekamu tehnisko, finansiālo un citu resursu pieejamību;
- b) savu spēju ticami novērtēt izdevumus, kas attiecināmi uz nemateriālo aktīvu tā attīstības laikā.

4.2.3.5.7 Tā kā projekta attīstības posms ir tālāka īstenošanas pakāpē nekā pētniecības posms, tad iekšējā projekta attīstības posmā Universitāte dažos gadījumos var identificēt nemateriālo aktīvu un pierādīt, ka šis aktīvs nesīs ticamus nākotnes saimnieciskos labumus.

4.2.3.5.8 Attīstības pasākumu piemēri ir šādi:

- a) pirmsražošanas un pirmslietošanas prototipu un modeļu izstrāde, konstruēšana un testēšana;
- b) ar jaunas tehnoloģijas izmantošanu saistītu darbarīku, iekārtu, veidņu un krāsu izstrāde;
- c) pilotiekārtu, kuru lielums neatbilst saimnieciski pamatotai komerciālai ražošanai, izstrāde, konstruēšana un darbība; un
- d) jaunu vai uzlabotu materiālu, iekārtu, produktu, procesu, sistēmu vai pakalpojumu izvēlētajās alternatīvās izstrāde, konstruēšana un testēšana.

4.2.3.5.9 Lai pierādītu, kā nemateriālais aktīvs radīs ticamus nākotnes saimnieciskos labumus, Universitāte izvērtē no attiecīgā aktīva iegūstamos nākotnes saimnieciskos labumus, izmantojot Ministru kabineta 877 „Grāmatvedības kārtotas noteikums” un SGS 36. “Aktīvu vērtības samazināšanās” norādītos principus. Ja aktīvs dos saimnieciskos labumus tikai apvienojumā ar citiem aktīviem, Universitāte piemēro SGS 36. naudu ienesošo vienību jēdzienu. Šis fakts tiek arī iekļauts grāmatvedības izziņā.

4.2.3.5.10 Resursu pieejamību nemateriālā aktīva pabeigšanai, lietošanai un labumu iegūšanai no tā var pierādīt, piemēram, ar zināšanu un tehnoloģiju pārnese plānu, kurā norādīti nepieciešamie tehniskie, finansiālie un citi resursi un Universitātes spēja šos resursus nodrošināt. Dažos gadījumos Universitāte pierāda finansējuma pieejamību no ārienes, saņemot no aizdevēja apstiprinājumu, ka tas ir gatavs finansēt attiecīgo plānu.

4.2.3.5.11 Universitāte izmaksu aprēķināšanas sistēmas bieži var ticami novērtēt izmaksas, kas saistītas ar nemateriālo aktīvu radīšanu Universitātē, piemēram, algu un cita veida izdevumus, kas rodas, nodrošinot autortiesības vai licences, vai izstrādājot datoru programmatūru.

4.2.3.5.12 Iepriekš minēto pazīmju pamatojumam tiek sagatavots izvērtējums ar pamatojošo dokumentāciju. Pamatojums tiek pievienots grāmatvedības izziņai par attiecīgo attīstības izmaksu uzskaiti.

Īpašas prasības attiecībā uz Universitātē radīta nemateriālā aktīva izmaksām

4.2.3.5.13 Universitātē iekšēji radītā nemateriālā aktīva izmaksas ir to izdevumu summa, kas radušies, sākot no dienas, kad attiecīgais nemateriālais aktīvs pirmo reizi atbilda nemateriālā aktīva atzīšanas kritērijiem. Aizliegts atzīt par aktīvu izmaksas, kas iepriekš bija atzītas izdevumos.

4.2.3.5.14 Iekšēji radītā nemateriālā aktīva izmaksas sastāv no visām tieši attiecināmām izmaksām, kas nepieciešamas aktīva radīšanai, ražošanai un sagatavošanai darbam, kā Universitāte ir iecerējusi. Tieši attiecināmas izmaksas ir, piemēram, ir šādas:

- a) materiālu un pakalpojumu, kas izmantoti vai patērēti nemateriālā aktīva radīšanā, izmaksas;
- b) darbinieku atalgojuma (tajā skaitā saistīto nodokļu, piemaksu un pabalstu izmaksas), kas radušās no nemateriālā aktīva radīšanas;
- c) maksa, lai reģistrētu juridiskās tiesības un
- d) patentu un licenču, kas izmantotas nemateriālā aktīva radīšanai, amortizācija.

4.2.3.5.15 Aizņēmuma procentus par aizņēmumu, kas saņemts nemateriālā aktīva izveidei, nevar iekļaut aktīva vērtībā un uzskaita kā izmaksas periodā, kad radušās.

4.2.3.5.16 Izdevumi, kas nav Universitātē radītā nemateriālā aktīva izmaksu sastāvdaļas:

- a) pārdošanas, administratīvie un citi vispārīgie pieskaitāmie izdevumi, ja vien šos izdevumus nevar tieši attiecināt uz aktīva sagatavošanu lietošanai;
- b) identificētā neefektivitāte un sākotnējie pamatdarbības zaudējumi, kas radušies, pirms aktīvs ir sasniedzis plānotos darbības rezultātus, un
- c) izdevumi, kas saistīti ar aktīva izmantošanai nepieciešamo darbinieku apmācību.

4.2.3.6 Izdevumu atzīšana

4.2.3.6.1 Izdevumus par nemateriālu posteni par izdevumiem atzīst, kad tie rodas, izņemot, ja:

- a) tie ir daļa no atzīšanas kritērijiem atbilstoša nemateriāla aktīva izmaksām;
- b) postenis tiek iegādāts apvienošanā un to nevar atzīt par nemateriālu aktīvu. Šajā gadījumā tas ir daļa no summas, kas atzīta par nemateriālo vērtību iegādes datumā.

4.2.3.6.2 Dažos gadījumos rodas izdevumi, lai Universitātei nodrošinātu nākotnes saimnieciskos labumus, bet netiek iegādāts vai radīts nemateriālais aktīvs, kuru var atzīt. Ja tiek iegādātas preces, Universitāte atzīst šādus tēriņus par izdevumiem, kad tas iegūst tiesības piekļūt šīm precēm. Ja tiek sniegti pakalpojumi, Universitāte atzīst šādus tēriņus par izdevumiem, kad tas saņem pakalpojumus. Piemēram, izdevumi pētniecībai tiek atzīti par izdevumiem, kad tie rodas, ja vien tie netiek iegādāti kā daļa no darbības apvienošanas izmaksām. Citi piemēri izdevumiem, kurus atzīst par izdevumiem, kad tie rodas, ir šādi:

- a) izdevumi, kas saistīti ar darbības uzsākšanas pasākumiem (darbības uzsākšanas izmaksas), ja vien šie izdevumi nav iekļauti pamatlīdzekļu posteņa izmaksās saskaņā ar Pamatlīdzekļu uzskaites principiem; darbības uzsākšanas izmaksas var sastāvēt no dibināšanas izmaksām, piemēram, juridiskajām un sekretāra izmaksām, kas saistītas ar juridiskas personas dibināšanu, izdevumiem, kas saistīti ar jaunas strukturālās vienības vai daļas atvēršanu (t. i., pirms atvēršanas izmaksas) vai izdevumiem jaunu darbību uzsākšanai, vai jaunas produkcijas, vai procesa ieviešanai (t. i., pirms ieviešanas izmaksas);
- b) izdevumi, kas saistīti ar apmācības pasākumiem;
- c) izdevumi par reklāmu un pārdošanas veicināšanas pasākumiem (ieskaitot preču pasūtīšanas katalogus);
- d) izdevumi par Universitātes daļas vai visa Universitātes pārvietošanu vai reorganizēšanu.

4.2.3.7 Īpašas prasības attiecībā uz datorprogrammu uzskaiti

4.2.3.7.1 Pamatlīdzeklim – datoram, serverim – paredzēta datorprogramma jeb operētājsistēma, ja tā iegādāta kopā ar datoru un bez tās tas nevar darboties, ir šī pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa, un šīs datorprogrammas vērtību iekļauj attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībā un uzskaita pamatlīdzekļu sastāvā.

4.2.3.7.2 Iegādājoties datorprogrammu vai tās jaunu versiju, nopērk tikai lietošanas tiesības, kas nozīmē, ka šīs programmas nedrīkst pārdot bez īpašnieka atļaujas.

4.2.3.7.3 Datorprogrammas, kuras speciāli iegādāta vai izstrādātas konkrētām vajadzībām, uzskaitāmas atsevišķi nemateriālo ieguldījumu grupā.

4.2.3.7.4 Gadījumos, kad datorprogramma nav pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa (piemēram, grāmatvedības datorprogrammas u.tml.) un tās izmantošana nav noteikta ar licenci, šādu datorprogrammu uzrāda atsevišķi nemateriālo ieguldījumu sastāvā.

4.2.3.8 Uzskaites kārtība

4.2.3.8.1 Attaisnojuma dokumenti par nemateriālo ieguldījumu jānovērtē atbilstoši to sākotnējai uzskaites vērtībai, tas ir, iegādes izmaksām vai ražošanas pašizmaksai. Iegādes izmaksās ietver to pirkšanas cenu (izslēdzot visa veida atlaides), muitas nodokļus (nodevas) un citus ar pirkumu saistītos neatlīdzināmos nodokļus (t.sk. PVN), kā arī visas pēc tam ar šo objektu tieši saistītās izmaksas līdz tā nodošanai ekspluatācijā izmaksām, reģistrē un apkopo aktā par nodošanu ekspluatācijā.

4.2.3.8.2 Saņemot preču pavadzīmi – rēķinu (vai citus nemateriālā ieguldījuma iegādi pamatojošus dokumentus) gadījumā, ja nemateriālais ieguldījums ir faktiski saņemts (ja nemateriālais ieguldījums nav saņemts dienā, kad saņem dokumentu, to uzskaita kā avansa maksājumu), dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un samazina saistību kontu.

4.2.3.8.3 Aktu par nemateriālo ieguldījumu nodošanu ekspluatācijā iesniedz LU grāmatvedībā, grāmatvedis sagatavo uzskaites kartīti LU grāmatvedības uzskaites reģistrā un grāmatvedības kontos veic šādus debeta (turpmāk – Db.) un kredīta (turpmāk – Kr.) grāmatojumus:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja projekta ietvaros PVN tiks atskaitīts)
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Iepriekš samaksāto avansu noraksta papildrindā:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	118x	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem

4.2.3.8.4 Saņemot avansa maksājuma rēķinu (vai citu dokumentu), grāmatojumus neveic. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par nemateriālajiem ieguldījumiem (pamatojums – maksājuma uzdevums) un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

Db.	118x	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.3.8.5 Nemateriālo ieguldījumu saņemot bez atlīdzības no citas budžeta iestādes, kā arī no padotībā esošās iestādes, turpina aprēķināt amortizāciju atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā, atbilstoši saņemtai informācijai par nemateriālo ieguldījumu. Palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu sākotnējā vērtībā, vērtības samazinājumu, amortizāciju, ieņēmumu kontu atbilstoši darījuma būtībai nemateriālā ieguldījuma atlikušajā vērtībā un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē nemateriālā ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Db.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	119x	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
Kr.	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
	591x	Nākamo periodu ieņēmumi

4.2.3.8.6 Ja nemateriālais ieguldījums līdz šim nav iekļauts grāmatvedības uzskaitē, vai inventarizācijas laikā konstatēts pārpalikums, budžeta iestādē ar rīkojumu izveidota komisija nosaka nemateriālā ieguldījuma vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku. Grāmatvedības uzskaitē atzīst nemateriālo ieguldījumu tā noteiktajā vērtībā, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
	114x	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Kr.	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

4.2.3.8.7 Nemateriālo ieguldījumu saņemot bez atlīdzības (dāvinājumā) un nezinot tā vērtību, konkrētās struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka tā vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, nemateriālo ieguldījumu uzskaita norādītajā vērtībā. Nemateriālo ieguldījumu saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu vai nākamo periodu ieņēmumu (saskaņā ar līguma nosacījumiem) kontu, grāmatojot:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	6312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā
	vai	
Kr.	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

4.2.3.8.8 Ja nemateriālais ieguldījums nav ilgstoši saņemts, bet par to ir aizskaitīts avansa maksājums, pārskaitītā avansa summa ir atzīstama izmaksās:

Db.	8651	Izdevumi no vērtības samazinājuma avansa maksājumiem par nefinanšu aktīviem
Kr.	118x	Avansa maksājumi par nemateriāliem ieguldījumiem

4.2.3.8.9 Saņemto darbu vai pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecas uz nemateriālā ieguldījuma izveidošanu un kuras iespējams atdalīt no Universitātes kopējām izmaksām (konkrētu darbinieku algas, materiāli, pakalpojumi u.tml.), kapitalizē nemateriālā ieguldījuma izveidošanas vērtībā to rašanās dienā saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem, grāmatojot:

Db.	114x	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
Db.	572341	Pievienotās vērtības nodoklis (ja PVN tiek atskaitīts kā priekšnodoklis)
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem
	561x	Norēķini par darba samaksu (ja var nodalīt uzskaitē)
	572x	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi (ja var nodalīt uzskaitē)

Pēc nodošanas – pieņemšanas akta (vai akta par nodošanu ekspluatācijā) izveidoto nemateriālo ieguldījumu grāmatojot:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	114x	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

4.2.3.9 Nemateriālo ieguldījumu novērtēšana pēc atzīšanas

Universitāte pēc sākotnējās atzīšanas nemateriālos aktīvus uzskaita tā izmaksās, atskaitot uzkrāto amortizāciju un uzkrātos zaudējumus no vērtības samazināšanās.

4.2.3.10 Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazināšanās

4.2.3.10.1 Katra finanšu gada beigās ir jāveic izvērtējums, vai nepastāv pazīmes, kas liecina par nemateriālā ieguldījuma vērtības samazinājumu. Pazīmju izvērtēšana tiek veikta atbilstoši noteikumiem Nr. 87. Atbilstoši noteikumiem tiek izvērtētas šādas pazīmes:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz Universitāte, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas Universitātes darbībā;
- ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē Universitātes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

4.2.3.10.2 Ja rodas aizdomas, ka nemateriālā ieguldījuma vērtība ir būtiski samazinājusies, tiek izveidota komisija, kas nosaka attiecīgā nemateriālā ieguldījuma vērtības samazināšanos.

4.2.3.10.3 Komisija sagatavo aktu par novērtējuma laikā noteikto jauno patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas.

4.2.3.10.4 Jaunā patiesā nemateriālā ieguldījuma vērtība tiek salīdzināta ar esošo nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtību, un gadījumā, ja uzskaites vērtība būtiski pārsniedz jauno patieso vērtību, tiek veikts nemateriālā ieguldījuma vērtības samazinājuma grāmatojums.

4.2.3.10.5 Vērtības samazinājumu grāmato, samazinot nemateriālā ieguldījuma vērtību un atzīstot zaudējumus vērtības samazinājuma apjomā:

Db.	8652	Izdevumi no vērtības samazinājuma nefinanšu aktīviem
Kr.	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums

4.2.3.10.6 Ja vērtības samazinājums ir lielāks par nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtību, Universitāte uzskaites vērtību samazina līdz nullei.

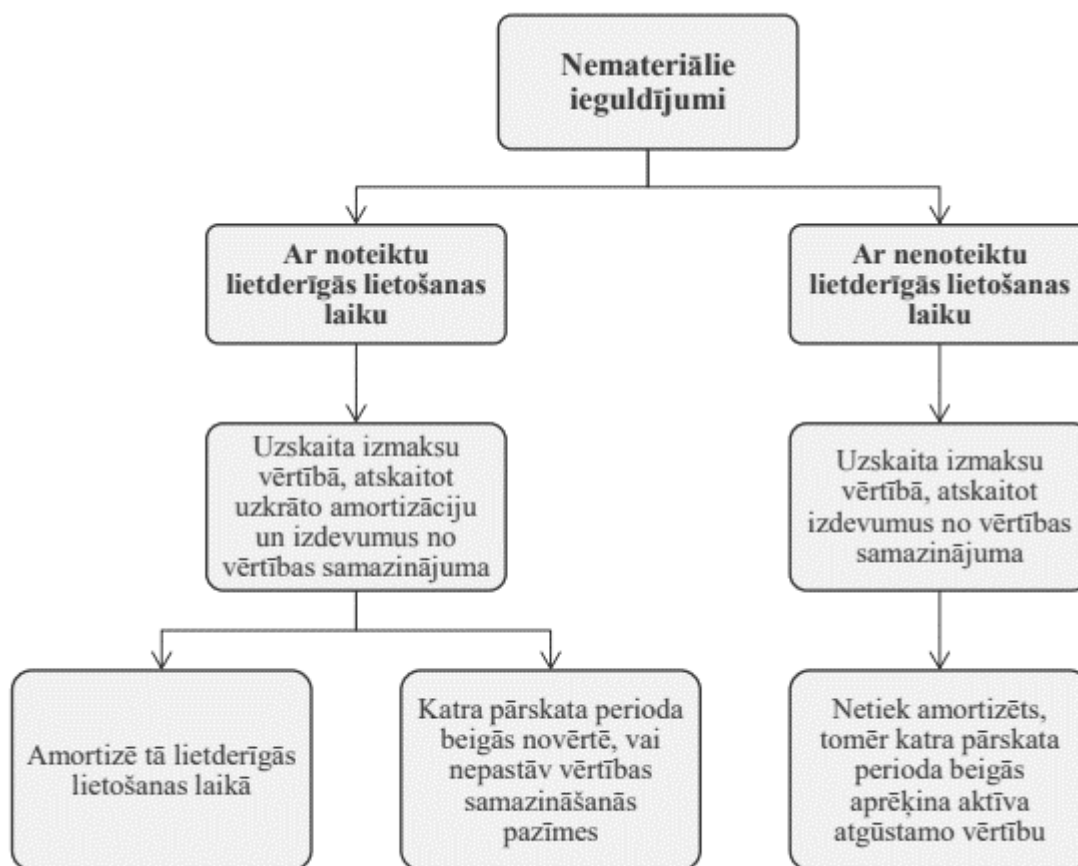
4.2.3.10.7 Universitāte palielina nemateriālās ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, norakstot iepriekšējos pārskata periodos izveidoto vērtības samazinājumu tikai gadījumā, ja atgūstamā vērtība ir lielāka par tā uzskaites vērtību. Šādā gadījumā aktīva uzskaites (atlikusī) vērtība jāpalielina līdz tā atgūstamajai vērtībai un jāatzīst pārskata perioda pārējie ieņēmumi, grāmatojot:

Db	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
Kr.	8552	Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nefinanšu aktīviem

4.2.3.11 Nemateriālo ieguldījumu amortizācijas uzskaitē

Nosakot nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laiku, izvērtē, vai tas ir noteikts vai nenoteikts:

- nemateriālajiem ieguldījumiem ir nenoteikts lietderīgās lietošanas laiks, ja pamatojoties uz visu faktoru analīzi, nav nosakāms ierobežojums periodam, kurā paredzēts, ka nemateriālais ieguldījums radīs Universitātei ienākošās neto naudas plūsmas un nākotnes saimnieciskos labumus, tad amortizāciju nerēķina;
- nemateriālajiem ieguldījumiem ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku aprēķina amortizāciju, lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstīs tiesībās, līgumos vai citos attaisnojuma dokumentos noteiktajiem laika periodiem.

4.1 attēls Nemateriālo ieguldījumu amortizācija

4.2.3.11.1 Nemateriālo ieguldījumu ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku amortizāciju aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam. Nemateriālo ieguldījumu paredzamos lietderīgās lietošanas laikus nosaka atbilstoši lietošanas tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecinājošos dokumentos noteiktajiem laika periodiem. LU struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija aktā par materiālo vērtību/pakalpojumu saņemšanu norāda vai lietderīgais lietošanas laiks ir noteikts vai nenoteikts. Ja noteikts, tad norāda termiņu.

Nemateriālajiem ieguldījumiem ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku atlikušo lietderīgās lietošanas laiku pārskata gada inventarizācijas laikā, pēc vajadzības to koriģē un ņem vērā, aprēķinot amortizāciju sākot no nākamā mēneša pēc pārskata perioda, kurā mainīta aplēse.

Nemateriālajiem ieguldījumiem ar nenoteiktu lietderīgās lietošanas laiku pārskata gada inventarizācijas laikā, izvērtē pamatojumu lietderīgās lietošanas laika nenoteiktībai un, ja konstatē apstākļu maiņu, saskaņā ar kuriem attiecīgajam nemateriālajam ieguldījumam var aplēst noteiktu lietderīgās lietošanas laiku, to ņem vērā, aprēķinot amortizāciju, sākot no nākamā mēneša pēc pārskata perioda, kurā mainīta aplēse.

4.2.3.11.2 Nemateriālo ieguldījumu amortizāciju aprēķina reizi mēnesī atbilstoši pārskatu sagatavošanas periodiem, pēc lineārās metodes to lietošanas laikā, iegrāmato kā nemateriālo ieguldījumu uzkrāto amortizāciju un noraksta izdevumos:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	119x	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija

4.2.3.11.3 Veicot uzlabojumus, kas būtiski uzlabo nemateriālo ieguldījumu funkcionalitāti vai pagarina lietderīgās lietošanas laiku, izmaksu summu par veikto uzlabojumu pieskaita nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtībai un grāmato:

Db.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.3.12 Nemateriālo ieguldījumu izslēgšana no uzskaites

4.2.3.12.1 Nemateriālo ieguldījumu norakstot, atsavinot, nododot citai budžeta iestādei vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības dēļ, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto amortizāciju. Nemateriālo ieguldījumu noraksta, ja ir beidzies tā lietošanas laiks (licence) vai tas ir morāli novecojis (datorprogramma) un tālāka ekspluatācija nav iespējama neatkarīgi no tā atlikušās vērtības. Atsevišķos gadījumos pie norakstīšanas akta tiek pievienots speciālistu atzinums par nemateriālo ieguldījumu stāvokli.

4.2.3.12.2 Nemateriālo ieguldījumu noraksta, samazinot tā uzskaites vērtību par uzkrāto amortizāciju, un pēc tam atlikušo (bilances) vērtību noraksta atbilstošajā izdevumu kontā. Nemateriālā ieguldījuma uzkrāto amortizāciju noraksta, grāmatojot:

Db.	119x	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātā amortizācija
Kr.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas

4.2.3.12.3 Pēc tam nemateriālā ieguldījuma atlikušo (bilances) vērtību noraksta, grāmatojot:

Db.	861x	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Kr.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi

4.2.3.12.4 Ja nemateriālais ieguldījums iznīcināts prettiesiskas darbības dēļ, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites. Ja par nemateriālā ieguldījuma iznīcināšanu prettiesiskas darbības dēļ Universitāte ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

4.2.3.12.5 Ja par prettiesiskas darbības dēļ bojātiem nemateriālajiem ieguldījumiem Universitāte saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita Universitātes budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

4.2.3.12.6 Nemateriālo ieguldījumu nodod bez atlīdzības citai budžeta iestādei, izslēdz tā sākotnējo vērtību un uzkrāto amortizāciju, grāmatojot:

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Db.	119x	Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un vērtības samazinājums
Kr.	11xx	Nemateriālie ieguldījumi
Kr.	8552	Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nefinanšu aktīviem

4.2.4 Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaitē

4.2.4.1 Ieguldījumu kapitālsabiedrību kapitālā uzskaitē

4.2.4.1.1 Ieguldījumu kapitālsabiedrību kapitālā veic naudā vai mantiska ieguldījuma veidā. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumus kapitālsabiedrībās sākotnēji novērtē un atzīst izmaksu vērtībā atbilstoši iegādes izmaksām.

4.2.4.1.2 Līdzdalību radniecīgas un asociētas kapitālsabiedrības kapitālā pēc sākotnējās atzīšanas uzskaita saskaņā ar pašu kapitāla metodi, šādā kārtībā:

- katra pārskata gada beigās līdzdalību radniecīgās un asociētās kapitālsabiedrības kapitālā palielina vai samazina atbilstoši līdzdalības daļas vērtības izmaiņām kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā, izmantojot kapitālsabiedrības konsolidētajā gada pārskatā norādīto informāciju. Līdzdalības vērtību pārskata perioda beigās nosaka, reizinot kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību ar valstij vai pašvaldībai piederošo daļu procentu, neņemot vērā potenciālo balsstiesību iespējamo izmantošanu vai pārvēršanu. Ja kapitālsabiedrības gada pārskata bilances datums nesakrīt ar kapitāla daļu turētāja bilances datumu, līdzdalības vērtības izmaiņas koriģē par veiktajiem darījumiem un citām izmaiņām, kas notikušas laikposmā starp pēdējā pieejamā kapitālsabiedrības gada pārskata bilances datumu un kapitāla daļu turētāja bilances datumu, taču šis laikposms nedrīkst būt garāks par trim mēnešiem;
- kapitāla līdzdalības daļas vērtības pieaugumu vai samazinājumu kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā, ņemot vērā pārskata gada laikā notikušās izmaiņas, uzskaita kā pārskata gada finanšu ieņēmumus vai izdevumus un izmaiņas ilgtermiņa finanšu ieguldījumos. Ja kapitālsabiedrībai ir negatīva pašu kapitāla vērtība, Universitātes ieguldījumu šajā kapitālsabiedrībā samazina līdz nullei. Turpmāk zaudējumus no ieguldījuma kapitālsabiedrībā un saistības atzīst tikai tad, ja Universitātei ir radušies juridiski vai prakses radīti pienākumi vai tā ir veikusi maksājumus kapitālsabiedrības vārdā. Universitāte atsāk atzīt savu peļņas daļu tikai tad, kad tā ir vienāda ar neatzīto zaudējumu daļu;

4.2.4.1.3 Par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu iegādes datumu uzskata dienu, kad LU pāriet riski un ekonomiskie labumi no attiecīgā aktīva. Parasti par iegādes datumu uzskata dienu, kad attiecīgās kapitāla daļas reģistrē Universitātes vārdā Komercreģistrā.

4.2.4.1.4 Iegādājoties kapitāla daļas, norēķinoties naudā, kapitāla daļu iegādes dienā palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina naudas vai saistību kontus, grāmatojot:

Db.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi
	vai	
Kr.	5311	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.4.1.5 Saskaņā ar kapitāla daļu pirkšanas līgumu, ja naudu par kapitāla daļām samaksā pirms īpašumu tiesību saņemšanas, naudas samaksas dienā grāmato:

Db.	1389	Avansa maksājumi par pārējiem ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

4.2.4.1.6 Dienā, kad kapitāla daļu īpašuma tiesības pāriet LU, palielina attiecīgo ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kontu un samazina avansu kontu, grāmatojot:

Db.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	1389	Avansa maksājumi par pārējiem ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

4.2.4.1.7 Ja, veicot mantisko ieguldījumu, iegūst kapitālsabiedrības kapitāla daļas, tad:

- saskaņā ar vadības lēmumu konkrēto aktīvu izslēdz no ilgtermiņa ieguldījumu sastāva un atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā ieguldījuma atlikušajā vērtībā:
- noraksta uzkrāto nolietojumu

Db.	129x	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi
- iekļauj apgrozāmo līdzekļu sastāvā pamatlīdzekļu atlikušajā vērtībā

Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	12xx	Pamatlīdzekļi
- saskaņā ar pieņemšanas un nodošanas aktu aktīvu izslēdz no apgrozāmo līdzekļu sastāva un atzīst atbilstošos pārējos izdevumus, grāmatojot:

Db.	8610	Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
- iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un finanšu ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā, kas reģistrēta Komercreģistrā, grāmatojot:

Db.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
Kr.	8150	Ieņēmumi no mantiska ieguldījuma radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās

4.2.4.1.8 Ja papildus kapitāla daļu iegādes rezultātā kapitālsabiedrībā, kur līdz šim piederēja no 20 līdz 50 procentiem kapitāla, proporcionālā līdzdalība pārsniedz 50 procentus, attiecīgo ieguldījumu pārgrāmato no ieguldījumiem asociētajās kapitālsabiedrībās uz ieguldījumiem radniecīgajās kapitālsabiedrībās, grāmatojot:

Db.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā

4.2.4.1.9 Kapitālu daļu pārdošanas rezultātā Universitāte gūst ieņēmumus, ja kapitāla daļu pārdošanas vērtība ir lielāka nekā kapitāla daļu bilances vērtība:

- Pārskata perioda beigās pārklasificē un uzrāda kā īstermiņa finanšu ieguldījumus, grāmatojot:

Db.	2511	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	2521	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
Kr.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
- noraksta kapitāla daļas uzskaites vērtībā, grāmatojot:

Db.	8230	Izdevumi no kapitāla daļu pārdošanas, vērtspapīru pārdošanas un pārvērtēšanas
Kr.	2511	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	2512	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
- grāmato prasības kapitāla daļu pārdošanas vērtībā:

Db.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	8130	Ieņēmumi no kapitāla daļu pārdošanas, vērtspapīru tirdzniecības un pārvērtēšanas

4.2.4.1.10 Kapitāla daļas nododot no vienas budžeta iestādes otrai, budžeta iestādei, kura nodod kapitāla daļas, noraksta kapitāla daļu vērtību, grāmatojot:

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

4.2.4.1.11 Ja kapitālsabiedrību likvidē un nav plānots saņemt atlīdzību, kapitāla daļu bilances vērtību noraksta izdevumos, grāmatojot:

Db.	8690	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
Kr.	1311	Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā
	1321	Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
	1359	Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

4.2.4.1.12 Ja kapitālsabiedrību likvidē un Universitāte likvidācijas rezultātā saņem mantu, mantas vērtībā noraksta kapitāla daļas, grāmatojot:

Db.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2xxx	Apgrozāmie līdzekļi
Kr.	13xx	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Ja saņemtās mantas vērtība ir mazāka nekā iepriekš uzskaitītā ieguldījumu vērtība, starpību noraksta izdevumos.

4.2.5 Ieguldījuma īpašumi

4.2.5.1 Ieguldījuma īpašumu uzskaitē

4.2.5.1.1 Ieguldījuma īpašumi ir zeme un būves, kas neatbilst pamatlīdzekļu izmantošanas kritērijiem un kurus Universitāte tur iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros, kapitāla pieaugumam vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

4.2.5.1.2 Zemi un būves, sākotnēji atzīstot, grāmato kā ieguldījuma īpašumu, ja tās neatbilst kritērijiem:

4.2.5.1.3 funkciju nodrošināšanai;

4.2.5.1.4 iznomāšanai pilnībā vai daļēji vispārējā valdības sektora struktūru ietvaros;

4.2.5.1.5 gan funkciju nodrošināšanai, gan iznomāšanai ārpus vispārējā valdības sektora struktūrām.

4.2.5.1.6 Iegūstot ieguldījuma īpašumu, pamatojoties uz darījumu apliecinājošiem dokumentiem, grāmatojot:

Db.	15xx	Ieguldījuma īpašumi
Db.	572341	Pievienotās vērtības nodoklis
Kr.	5311	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.5.1.7 Saņemot avansa maksājuma rēķinu par ieguldījuma īpašuma iegādi, grāmatojumus neveic, bet rēķinu reģistrē uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā, atzīst attiecīgā aktīva konta palielinājumu un naudas līdzekļu konta samazinājumu, grāmatojot:

Db.	1581	Avansa maksājumi par ieguldījuma īpašumiem
Db.	572341	Pievienotās vērtības nodoklis
Kr.	262x	Norēķinu konti Valsts kasē, kredītiestādēs vai citās institūcijās

4.2.5.1.8 Universitāte sākotnēji novērtē ieguldījuma īpašumu tā iegādes izmaksu vērtībā, iekļaujot arī darījuma izmaksas, tieši attiecināmās izmaksas, piemēram, maksa par juridiskiem pakalpojumiem.

4.2.5.1.9 Ieguldījuma īpašuma lietderīgās lietošanas laikā radušās izmaksas, kas uzlabo attiecīgā īpašuma stāvokli vai būtiski maina īpašuma īpašības, salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem, iestādē iekļauj ieguldījuma īpašuma vērtībā – kapitalizē, palielinot sākotnējo vērtību. Sākot ar nākamo mēnesi, nolietojumu aprēķina no jaunās aktīva vērtības, kurā iekļautas kapitalizētās izmaksas.

4.2.5.1.10 Veicot ieguldījuma īpašuma pārbūvi, restaurāciju vai atjaunošanu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku pārskata, lietošanas laiku palielinot:

- būvēm – vairāk par 10 procentiem;
- citiem ieguldījuma īpašumiem – vairāk par 50 procentiem.

4.2.5.1.11 Ieguldījuma īpašuma nolietojumu aprēķina atbilstoši tā paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, kas noteikts spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Nolietojumu aprēķina sistemātiski pēc lineārās metodes, bet ne retāk kā reizi pārskata periodā, grāmatojot:

Db. 7xxx Pamatdarbības izdevumi

Kr. 159x Ieguldījuma īpašumu nolietojums un vērtības samazinājums

4.2.5.1.12 Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ieguldījuma īpašumu vērtības būtisku samazinājumu. Ja pazīme pastāv, Universitāte veic attiecīgā ieguldījuma īpašuma atgūstamās vērtības aplēsi, nosakot īpašuma patieso vērtību.

Ieguldījuma īpašuma lietošanas vērtību nosaka, aplēšot nākotnes ienākošo un izejošo naudas plūsmu pašreizējo (diskontēto) vērtību, ko Universitāte plāno saņemt no turpmākās ieguldījuma īpašuma lietošanas tā pašreizējā stāvoklī un no tā atsavināšanas lietderīgās lietošanas laika beigās, ņemot vērā šo plūsmu apjoma vai rašanās laika iespējamās izmaiņas. Pašreizējo vērtību aprēķina, izmantojot atbilstošu Valsts kases interneta vietnē publicēto diskonta likmi.

Ja ieguldījuma īpašuma atgūstamā vērtība ir mazāka par tā uzskaites vērtību, tad Universitāte atzīst ieguldījuma īpašuma vērtības samazinājumu līdz tā atgūstamajai vērtībai un pārējos izdevumus, grāmatojot:

Db. 8652 Izdevumi no vērtības samazinājuma nefinanšu aktīviem

Kr. 1598 Vērtības samazinājums ieguldījuma īpašumiem

Ja ieguldījuma īpašuma vērtības samazinājums ir mazinājies vai vairs nepastāv, palielina tā uzskaites (atlikušo) vērtību līdz atgūstamajai vērtībai, norakstot izveidoto vērtības samazinājumu un atzīstot pārskata perioda pārējos ieņēmumus, grāmatojot:

Db. 1598 Vērtības samazinājums ieguldījuma īpašumiem

Kr. 8552 Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nefinanšu aktīviem

4.2.5.1.13 Universitāte izslēdz ieguldījuma īpašumu no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto nolietojumu sekojošos gadījumos:

- izbeidzot ieguldījuma īpašuma turpmāko lietošanu, to likvidējot;
- ieguldījuma īpašumu atsavinot;
- ieguldījuma īpašumu nododot citai budžeta iestādei.

Gadījumā, ja Universitāte likvidē ieguldījuma īpašumu, noraksta pamatojoties uz vadības apstiprinātu attaisnojuma dokumentu, grāmatojot:

Db. 159x Ieguldījuma īpašumu nolietojums un vērtības samazinājums

Kr. 15xx Ieguldījuma īpašumi

Db. 8610 Izdevumi no nefinanšu aktīvu izslēgšanas

Kr. 15xx Ieguldījuma īpašumi (*atlikusī uzskaites vērtība*)

4.2.5.1.14 Ja ieguldījuma īpašumu paredzēts atsavināt, to pārdodot, tad to līdz atsavināšanai uzskaita krājumu sastāvā, grāmatojot:

Db. 159x Ieguldījuma īpašumu nolietojums un vērtības samazinājums

Kr. 15xx Ieguldījuma īpašumi

Db. 2132 Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai

Kr. 15xx Ieguldījuma īpašumi (*atlikusī uzskaites vērtība*)

4.2.5.1.15 Iestāde, kas nodod ieguldījuma īpašumu citai budžeta iestādei bezatlīdzības ceļā, īpašumu izslēdz no uzskaites un atzīst izdevumus atlikušajā vērtībā, grāmatojot:

Db. 159x Ieguldījuma īpašumu nolietojums un vērtības samazinājums (iepriekš uzkrātais nolietojums)

Kr. 15xx Ieguldījuma īpašumi

Db. 159x Ieguldījuma īpašumu nolietojums un vērtības samazinājums (iepriekš uzkrātais nolietojums)

Kr. 8552 Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nef.aktīviem

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	15xx	Ieguldījuma īpašumi (<i>atlikusī uzskaites vērtība</i>)

4.2.5.1.16 Pārskata perioda beigās veic ieguldījuma īpašuma inventarizāciju, vienlaikus novērtē, vai pastāv kādas pazīmes, kas liecina par iespējamo ieguldījumu īpašumu vērtības samazināšanu un īpašuma lietošanas veida maiņu, kuru pierāda šādi apstākļi:

- ja īpašnieks pats sāk izmantot īpašumu – pārklassificē no ieguldījuma īpašumi uz pamatlīdzekli;
- ieguldījuma īpašumu atsavinot – īpašumu pārklassificē uz krājumiem;
- īpašnieks pārstāj izmantot īpašumu – pārklassificē no pamatlīdzekļa uz ieguldījuma īpašumu;
- krājumos uzskaitītu atsavināšanai paredzētu īpašumu iznomā saskaņā ar operatīvās nomas noteikumiem trešajai pusei – īpašumu pārklassificē no krājumiem uz ieguldījuma īpašumu.

4.2.6 Apgrozāmo līdzekļu uzskaitē

4.2.6.1 Apgrozāmo līdzekļu uzskaites vispārīgie jautājumi

Apgrozāmie līdzekļi ir aktīvi, kurus Universitāte plāno izmantot gada laikā un ilgāk, kuri neatbilst pamatlīdzekļu uzskaites kritērijiem, vai kuru apmaksa paredzēta gada laikā no bilances datuma. Apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaita:

- aktīvus, ja vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vērtību (500 *euro*);
- bioloģisko aktīvu produkti un krājumi to uzturēšanai;
- atsavināšanai paredzētus ilgtermiņa ieguldījumus.

Apgrozāmos līdzekļus iedala un uzskaita šādās grupās:

- krājumi;
- īstermiņa prasības;
- nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem;
- īstermiņa finanšu ieguldījumi;
- naudas līdzekļi.

4.2.6.2 Krājumu uzskaitē

4.2.6.2.1 LU krājumos uzskaita īstermiņa aktīvus, kas paredzēti tās darbības nodrošināšanai, atsavināšanai un materiālu un izejvielu veidā atrodas vai tiks izlietoti saimnieciskās darbības procesā viena gada laikā no iegādes brīža vai atsevišķos gadījumos parastā darbības cikla laikā, ja tas ir garāks nekā viens gads. Krājumi ir arī pašu saražotās gatavās preces vai nepabeigtie ražojumi, kā arī materiāli un izejvielas, kuras tiks izmantotas ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas procesos. Krājumus atzīst (uzskaita) iegādes vērtībā (summējot iegādes cenu un neatgūstamos nodokļus) vai ražošanas pašizmaksas vērtībā, pamatojoties uz dokumentiem par krājumu iegādi, izgatavošanu vai saņemšanu. Kā izņēmuma gadījumi ir:

- Universitāte saņem krājumus kā dāvinājumu – krājumus novērtē patiesajā vērtībā, atskaitot atsavināšanas izmaksas, dāvinājuma saņemšanas dienā;
- Universitāte atzīst līdz šim neuzskaitītus krājumus, pamatojoties uz inventarizācijā konstatētu pārpalikumu – krājumus novērtē patiesajā vērtībā, atskaitot atsavināšanas izmaksas, inventarizācijas datumā;
- Universitāte atzīst maiņas ceļā saņemtus krājumus – krājumus novērtē patiesajā vērtībā, atskaitot atsavināšanas izmaksas, iegūšanas dienā;
- Universitāte saņem krājumus vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros- krājumus novērtē uzskaites vērtībā, kāda tā bijusi tās budžeta iestādes uzskaitē, kura nodod krājumus.

4.2.6.2.2 Krājumus izslēdz no grāmatvedības uzskaites, norakstot to vērtību pārskata perioda pamatdarbības izdevumos, saskaņā ar „pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO) metodi, pieņemot, ka krājumu vienības, kuras pirmās iepirkas, pirmās arī tiek izlietotas. Nepieciešamības gadījumā norakstīšanai var izvēlēties jebkuru iegādāto krājumu partiju, neatkarīgi no iegādes laika, piemēram, automašīnu izmanto konkrēta projekta vajadzībām un degviela papildināta veicot samaksu no konkrētā projekta līdzekļiem vai arī ražojuma izveidei nepieciešami materiāli ar notiktiem tehniskiem parametriem vai īpašībām, kas iegādāti konkrētā krājumu partijā.

4.2.6.2.3 Ja krājumi ir bojāti, pilnīgi vai daļēji novecojuši vai to patiesā vērtība ir kļuvusi zemāka par to iegādes vērtību, krājumu vērtību samazina vai noraksta.

4.2.6.2.4 Krājumu sastāvā uzskaita inventāru un to priekšmetus, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu gadu, neatkarīgi no to vērtības, kā arī kuru vērtība nepārsniedz 500 *euro* ar neierobežotu kalpošanas laiku (ātri nolietojamais inventārs, apģērbi, apavi, gultas piederumi) un kurš neatbilst pamatlīdzekļu noteiktiem kritērijiem.

4.2.6.2.5 Katra pārskata perioda beigās veic krājumu atlikušās vērtības pārskatīšanu sekojoši:

- tādus krājumus, kas paredzēti funkciju nodrošināšanai – novērtē zemākajā no to izmaksu vai pašreizējās aizstāšanas izmaksu vērtības;

- tādus krājumus, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai paredzētos krājumus – novērtē zemākajā no to izmaksu vai pašreizējās aizstāšanas izmaksu vērtības;
- atsavināšanai paredzētos krājumus – novērtē zemākajā no to izmaksu vai neto pārdošanas vērtības.

4.2.6.2.6 LU katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgstoši lietojamā inventāra, kas nav izsniegts lietošanā, vērtības samazinājumu, izvērtē pazīmes:

- vismaz 90% samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz Universitāte, lietojot attiecīgo aktīvu;
- pieņemts valdības lēmums, kas rada negatīvas izmaiņas Universitātes darbībā;
- aktīvs ir novecojis vai fiziski bojāts;
- Universitātes darbībā notikušas vai turpmākajā laikā gaidāmas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē aktīva paredzēto lietojumu;
- pieņemts lēmums apturēt aktīva izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā;
- citas pazīmes, kas liecina par aktīva vērtības samazināšanos.

4.2.6.2.7 Ja pastāv vismaz viena vērtības samazinājuma pazīme, Universitāte nosaka krājumu patieso vērtību vai atgūstamo vērtību. Krājumu vērtības samazinājumu grāmato:

Db. 8652 Izdevumi no vērtības samazinājuma nefin.aktīviem

Kr. 2190 Vērtības samazinājums krājumiem

4.2.6.2.8 Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda, ka iepriekšējos pārskata periodos atzītais ilgstoši lietojamā inventāra vērtības samazinājums vairs nepastāv vai ir samazinājies un pēc nepieciešamības veic attiecīgā ilgstoši lietojamā inventāra atgūstamās vērtības aplēsi. Ja ilgstoši lietojamā inventāra atgūstamā vērtība ir lielāka par tā uzskaites vērtību, aktīva vērtību palielina līdz atgūstamai vērtībai un atzīst pārskata perioda kā pārējie ieņēmumi grāmato:

Db. 2190 Vērtības samazinājums krājumiem

Kr. 8552 Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas nef.aktīviem

4.2.6.2.9 LU krājumus uzskaita bilances kontu grupā 2100 „Krājumi”. Atsevišķos kontos uzskaita:

- materiālus mācību, zinātniskiem un citiem mērķiem – kontā 2111;
- medikamenti, zāles un medicīnas materiāli – kontā 2113;
- saimniecības materiālus un kancelejas piederumus – kontā 2114;
- kurināmo, degvielu, smērvielas – kontā 2115;
- mašīnu iekārtas un rezerves daļas – kontā 2116;
- krātuvju materiālus – kontā 2118;
- pārējie materiāli – kontā 2119;
- nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi (prototipi) – kontā 2120;
- gatavie ražojumi – kontā 2131;
- krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai – kontā 2132;
- bioloģisko aktīvu produktus – kontā 2141;
- ilgstoši lietojams inventārs (uzskaites vērtībā līdz EUR 500,-) – kontā 2161;
- dārgmetāli – kontā 21611;
- apģērbi, apavus, veļu un gultas piederumus – kontā 2162;
- Ātri nolietojamais inventārs – kontā 2169.

4.2.6.2.10 Kontā 2180 „Avansa maksājumi par krājumiem” uzskaita avansa maksājumus (samaksātas priekšapmaksas) par krājumu iegādi.

4.2.6.2.11 Saņemot preču pavadzīmi – rēķinu (vai citus krājumu iegādi pamatojošus dokumentus) gadījumā, ja krājumi ir faktiski saņemti (ja krājumi nav saņemti dienā, kad saņem dokumentu, to uzskaita kā avansa maksājumu), dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo krājumu kontu (analītiskā uzskaitē detalizētāk sadalot pa krājuma veidiem - nomenklatūrām) un samazina saistību kontu, grāmatojot:

Db. 21xx Krājumi

Db. 57234x Pievienotās vērtības nodoklis

Kr. 531x Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.6.2.12 Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par krājumiem kontu (pamatojums – maksājuma uzdevums) un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

Db. 218x Avansa maksājumi par krājumiem

Kr. 26xx Naudas līdzekļi

4.2.6.2.13 Saņemot krājumus, par kuriem iepriekš veikts avansa maksājums, veic debeta un kredīta grāmatojumus:

Db.	21xx	Krājumi
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

Iepriekšsamaksāto avansu papildrindā:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	218x	Avansa maksājumi par krājumiem

4.2.6.2.14 Ja krājumi nav ilgstoši saņemti (avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk; pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums; pret parādnieku ir ierosināta lieta par maksātnespēju vai ir pamatots iemesls, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu), bet par to ir aizskaitīts avansa maksājums, pārskaitītā avansa summa ir pārgrāmatojama no avansa konta uz vērtības samazinājuma kontu:

Db.	2187	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par krājumiem
Kr.	218x	Avansa maksājumi par krājumiem

4.2.6.2.15 Iegāde ar pēcmaksu no ES piegādātāja un valstīm ārpus ES:

Db.	21xx	Krājumi
Db.	2373x	Pievienotās vērtības nodoklis no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces (reverss)
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Kr.	5319x	ES piegādes, pakalpojumi un imports, pakalpojumi no trešajām valstīm
Kr.	2373x	Pievienotās vērtības nodoklis no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces (reverss)
Kr.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis no ES dalībvalstīm un valstīm ārpus ES saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Db.	21xx	Krājumi
Kr.	5723534	PVN no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (PVN neapliekamiem projektiem)

4.2.6.2.16 Krājumu, uz kuriem attiecas īpašais nodokļa piemērošanas režīms, iegāde

Db.	21xx	Krājumi
Kr.	53xx	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Db.	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Kr.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Db.	572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Kr.	23736	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
Db.	21xx	Krājumi
Kr.	5723533	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)

4.2.6.2.17 Krājumus saņemot no citas valsts vai pašvaldības budžeta iestādes bez atlīdzības, vērtībā, kādā krājumi uzskaitīti iepriekšējās budžeta iestādes grāmatvedībā, palielina attiecīgo krājumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

Db.	21xx	Krājumi
Kr.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības iestādēm
	2190	Vērtības samazinājums krājumiem

4.2.6.2.18 Krājumu vērtību atzīst tajā uzskaites kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde, ja nepieciešams, minētas vērtības pārklasificē atbilstoši LU grāmatvedības uzskaites kārtībai.

4.2.6.2.19 Ja dāvinājuma saņemšanas dokumentā norādīta krājumu vērtība, krājumus uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, LU struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemto krājumu vērtību.

Krājumus saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo krājumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumu kontu (atbilstoši līguma nosacījumiem, ja krājumi paredzēti ilgtermiņa objekta izveidei u.tml.), grāmatojot:

Db.	21xx	Krājumi
Kr.	6312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā

4.2.6.2.20 LU dienesta transportlīdzekļu izmantošanas vajadzībām nepieciešamo degvielu iegādājas un uzskaita par konkrēto transportlīdzekli atbildīgā persona saskaņā ar LU noteikto kārtību.

4.2.6.2.21 Grāmatvedība, saņemot rēķinu no piegādātājiem par degvielas piegādi, veic apmaksu un grāmatojumu par degvielas saņemšanu. Degvielas uzskaiti kāro atsevišķi par katru transportlīdzekli.

Degviela tiek norakstīta, pamatojoties uz ceļazīmēm un atbilstoši faktiskajam degvielas patēriņam saskaņā ar LU noteikto kārtību.

4.2.6.2.22 Kurināmo, degvielu un smērvielas atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos faktiski izlieto. Izejvielas un materiālus, kas saņemti un tūlīt tiek nodoti lietošanā, uzreiz tiek norakstīti faktiskajos izdevumos, atbilstoši noformētiem dokumentiem, kas pamato nodošanu lietošanā. Grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu veids)
Kr.	211x	Izejvielas un materiāli

- Ja mācību, zinātniskajos vai citos procesos no krājumiem izgatavo gatavos ražojumu un prototipus, tos ņem uzskaitē. Grāmato:

Db.	2131	Gatavie ražojumi
Kr.	211x	Izejvielas un materiāli
Kr.	212x	Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi (prototipi)

- Ja uzskaitē tiek atzītas pašu ražotās grāmatas, kuru ražošanas izmaksas iepriekš netiek uzkrātas krājumu kontos:

Db.	2131	Gatavie ražojumi
Kr.	8570	Ieņēmumi no īstermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

- Ja gatavie ražojumi tiek realizēti:

Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	2131	Gatavie ražojumi
Db.	8612	Izdevumi no nefinanšu aktīvu atsavināšanas
Kr.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Db.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	8512	Ieņēmumi no atsavināšanai paredzēto nefinanšu aktīvu pārdošanas
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis

4.2.6.2.23 Ja tiek veidots prototips, tad iegādāto materiālu izmaksas uzkrāj krājumu kontā. Kad prototipa izveide ir pabeigta, struktūrvienības komisija pārliecinās, ka visas uzkrātās izmaksas ietilpst izveidotā prototipa vērtībā un, ka materiālu, kuri testēšanas procesā neatbilst veidotā prototipa prasībām, izmaksas tika norakstītas izdevumos, kā arī novērtē un nosaka prototipa turpmākās izmantošanas mērķi atbilstoši:

- izslēgšana no uzskaites – ja pēc prototipa izgatavošanas vai pasūtīšanas to nav iespējams turpmāk izmantot, testēt vai pārdot, kā arī nekādi samērīgi uzlabojumi nespēj nodrošināt šo rezultātu, komisija pieņem lēmumu, ka prototips tiek likvidēts un tā vērtība tiek norakstīta izdevumos;
- pārgrāmatošana inventāra uzskaitē - ja pēc projekta nosacījumiem tas ir jāuzglabā, bet turpmāk tas netiks izmantots pētījuma veikšanai, to pārgrāmato inventāra uzskaitē kā inventāru, izmaksas norakstot projekta izdevumos, atstājot to uzskaitē ar 0 vērtību līdz tā norakstīšanai:

Db.	2161	Ilgstoši lietojams inventārs
Kr.	2131	Gatavie ražojumi

Kr.	7023	Krājumi, materiāli, energoresursiem, preces, biroja preces un inventārs, kurus neuzskaita kodā 5000
Kr.	2161	Ilgstoši lietojams inventārs

- pārgrāmatošana ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē - ja prototips tiks izmantots citos LU veiktos pētījumos, darbības nodrošināšanai, to pārgrāmato un uzskaita kā pamatlīdzekļi, nosakot tā lietderīgo izmantošanas laiku:

Db.	12xx	Pamatlīdzekļi
Kr.	2131	Gatavie ražojumi

- pārgrāmatošana krājumu atsavināšanai uzskaitē - ja prototips paredzēts pārdošanai, to pārgrāmato krājumos atsavināšanai:

Db.	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
Kr.	2131	Gatavie ražojumi

4.2.6.2.24 Bez atlīdzības nododot krājumus citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par krājumu uzskaiti (krājumu piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, krājumu vērtību, vērtības samazinājumu). Krājumu vērtību un vērtības samazinājumu un izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām krājumu atlikušajā vērtība atbilstoši darījuma būtībai grāmatojot:

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	21xx	Krājumi

4.2.6.2.25 Bez atlīdzības citai budžeta iestādei nododot krājumus, kas iepriekš atzīti izdevumos, tos izslēdz no uzskaites daudzuma vienībās. Budžeta iestāde, kas saņem šādus krājumus, nodrošina to uzskaiti daudzuma vienībās līdz faktiskai norakstīšanai.

4.2.6.2.26 Pārskata gada beigās nosaka atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzēto krājumu patieso vērtību un, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to uzskaites vērtību, krājumus uzskaita patiesajā vērtībā, norakstot pārējos izdevumus starpību, kas rodas starp uzskaites un patieso vērtību.

4.2.6.2.27 Norakstot inventarizācijā konstatētos zdušos, bojātos vai novecojušos krājumus, grāmato:

Db.	8611	Izdevumi no nefinanšu aktīvu norakstīšanas un likvidēšanas
Kr.	21xx	Krājumi

4.2.6.2.28 Inventarizācijā konstatējot krājumu pārpalikumu, grāmato:

Db.	21xx	Krājumi
Kr.	8570	Ieņēmumi no īstermiņa aktīvu sākotnējās atzīšanas

4.2.6.2.29 Inventāra sastāvā uzskaita inventāru, kura vērtība ir līdz 500 eiro par vienu vienību un, kas pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem. Inventāra sastāvā uzskaita arī apgērbus, apavus, mīksto inventāru un speciālo inventāru, kuru lietošanas termiņš var būt ilgāks par gadu.

4.2.6.2.30 Inventāra vērtība tiek norakstīta izsniedzot to lietošanā, bet inventāra daudzums tiek uzskaitīts operatīvajā uzskaitē bez vērtības, tādejādi LU nodrošina inventāra uzskaiti (dokumenta naturālās vienības) arī pēc atzīšanas izdevumos līdz faktiskajai to norakstīšanai.

4.2.6.2.31 Inventāra tehnisko stāvokli izvērtē pārskata perioda beigās, veicot inventarizāciju. Gada laikā salūzušu, bojātu vai nederīgu inventāru noraksta ar aktu, ko paraksta ar rīkojumu noteikta materiālo vērtību norakstīšanas komisija. Pārējo inventāru noraksta arī tad, kad tas fiziski nolietojies vai kļuvis nederīgs lietošanai.

4.2.6.2.32 Veicot inventāra norakstīšanu, grāmato:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	216x	Inventārs

4.2.6.2.33 Ja krājumi iznīcināti prettiesiskas darbības dēļ, krājumus izslēdz no uzskaites, grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	21xx	Krājumi

Ja LU par krājumu iznīcināšanu vai bojāšanu prettiesiskas darbības dēļ ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

Ja par krājumu iznīcināšanu vai bojāšanu prettiesiskas darbības dēļ saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita Universitātes budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Ja ir tiesas lēmums par prasības atlīdzināšanas apmēru un laiku, LU atzīst īstermiņa prasības un ieņēmumus atbilstoši tiesas noteiktajam apmēram. Grāmato:

Db.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

Saņemot naudas līdzekļus kontā:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem

4.2.6.3 Īstermiņa prasību uzskaitē

4.2.6.3.1 Prasības atzīst brīdī, kad pircējam (pasūtītājam) dokumentāri noformē (sagatavots pieņemšanas - nodošanas akts, izsniegts rēķins u.c.) un nodots atsavināšanas dokumentā (līgumā, rēķinā u.c.) noteikto priekšmetu vai arī sagatavo dokumentu, kas apstiprina pakalpojuma izpildi. Ieņēmums ir gadījumi, kad līgumā ir minēti kādi citi nosacījumi, paredzēta pircēja rakstveida apstiprinājuma saņemšana, vai citi apmaksas nosacījumi (piemēram, ja ir nepieciešams abu pušu apstiprināts dokuments, lai priekšmetu/pakalpojumu varētu uzskaitīt par notikušu). Uzskaita arī prasības par atsavinātajiem krājumiem, pamatlīdzekļiem un pārmaksātajiem nodokļiem.

4.2.6.3.2 Veicot prasību grāmatvedības uzskaiti, ievēro šādus pamatprincipus:

- uzkrāšanas principu, kurš nosaka, ka ieņēmumus un izdevumus atzīst brīdī, kad tie notiek vai radušies neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas;
- piesardzības principu, kurš nosaka, ka ieņēmumus reģistrē, kad ieguve ir droši paredzama.

4.2.6.3.3 Prasības klasificē īstermiņa un ilgtermiņa prasības to rašanās dienā. Īstermiņa prasībās iekļauj prasību summas, kuras atmaksās parastās darbības cikla ietvaros vai kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniegs gadu no bilances datuma. Ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru paredzētā atmaksa pārsniedz gadu no bilances datuma.

4.2.6.3.4 Inventarizācijas laika, ja par grāmatvedībā uzskaitītajiem parādiem nav saņemta apmaksa, tiek informēta to atbildīgā persona (attiecinīgās struktūrvienības izpilddirektors, projekta vadītājs vai citu atbildīgo personu), kā arī nosūtīts darījuma partneriem datu salīdzināšanas akts un/vai atgādinājums par norēķinu veikšanu. Gada beigās, ja nepieciešams, atzīst prasību vērtības samazinājumu.

4.2.6.3.5 LU prasības klasificē īstermiņa un ilgtermiņa prasības to rašanās dienā šādos kontos:

1415	Ilgtermiņa prasības par avansā pārskaitītiem transfertiem ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)
1416	Ilgtermiņa prasības par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem
1428	Pārējās iepriekš neklasificētās Ilgtermiņa prasības
2311	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
2316	Prasības par operatīvo nomu

4.2.6.3.6 Īstermiņa prasības atzīst saskaņā ar ieņēmumu uzskaites pamatprincipiem, grāmatojot rēķinu:

Db.	231x	Pircēju un pasūtītāju parādi
Kr.	606x	Ieņēmumi (atbilstošais ieņēmumu veids)
Kr.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja pakalpojums vai prece ir ar PVN)

4.2.6.3.7 Universitātei saņemot prasību apmaksu, parādu dzēš atbilstoši finanšu Universitātes konta izrakstam. Grāmato:

Db.	262x	Naudas līdzekļi
Kr.	231x	Pircēju un pasūtītāju parādi

4.2.6.3.8 Studiju maksu uzskaita pa semestriem, saskaņā ar studenta parakstītā studiju līgumā izveidoto „Maksas plānu” pa semestriem un apmaksas termiņiem. Samaksāto studiju maksu reģistrē Latvijas Universitātes Informatīvajā sistēmā (LUIS). Par studiju maksas savlaicīgas samaksas kontroli, saskaņā ar LU noteikto kārtību, atbildīgi ir fakultāšu dekāni. Pamatojoties uz LUIS esošajiem datiem, LU studējošo studiju maksas parādus vai pārmaksas apkopo divas reizes gadā: uz 30.jūniju un 31.decembri.

Studiju maksas parādus grāmato:

Db.	2311	Pārējie pircēju un pasūtītāju parādi
-----	------	--------------------------------------

Kr.	60611	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem
Studiju maksas pārmaksas grāmato:		
Db.	60611	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem
Kr.	59114	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (studiju maksas)

Studējošie, kuri noteiktajos termiņos studiju maksu nav samaksājuši pilnā apjomā, netiek reģistrēti nākamajam studiju semestrim un tiek eksmatriculēti.

4.2.6.4 Prasību uzskaites, izvērtēšanas, vērtības samazinājuma apmēru un norakstīšanas kārtība

4.2.6.4.1 Parādu atlikumus bilancē jāuzrāda atbilstoši attaisnojuma dokumentiem un ierakstiem grāmatvedības reģistros, un tiem jābūt saskaņotiem ar pašu parādnieku uzskaites datiem bilances datumā. Ja desmit dienu laikā parādu atlikums netiek saskaņots, bilancē tiek uzrādīti LU dati. Prasību inventarizāciju veic pārskata perioda beigās un novērtē vai pastāv objektīvi pierādījumi prasību nesāņemšanai, izvērtējot katru parādnieku un katru darījumu, un, ja nepieciešams, atzīst prasību vērtības samazinājumu. Šaubīgo parādu summu aprēķināšanai, tiek izmantota parādu uzskaitē pēc apmaksas termiņiem. Parākus sadala grupās pēc to apmaksas vai izpildes termiņa kavējuma un atbilstoši tām nosaka vērtības samazinājuma apmēru:

Kavējums no	Kavējums līdz	Vērtības samazinājums (% no prasības summas)	Vērtējuma tips
0	90	0%	Drošs (vērtības samazinājums netiek atzīts)
91	180	25%	Šaubīgs
181	270	50%	Šaubīgs
271	360	75%	Šaubīgs
365		80%	Šaubīgs
365*		100%	Bezcerīgs
*Piemēro klientiem, kuriem apturēta saimnieciskā darbība un/vai uzsākts likvidācijas process			

4.2.6.4.2 Ja parāds klasificēts kā šaubīgs vai bezcerīgs, tam tiek atzīts vērtības samazinājums. Vērtības samazinājums tiek grāmatots šādos kontos:

1419	Vērtības samazinājums ilgtermiņa prasībām par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)
23181	Vērtības samazinājums prasībām pret pircējiem un pasūtītājiem
23182	Vērtības samazinājums prasībām pret pircējiem un pasūtītājiem (noma)
2398	Vērtības samazinājums pārējām prasībām

4.2.6.4.3 Pēc prasību novērtēšanas, pamatojoties uz veiktajiem aprēķiniem, atzīst vērtības samazinājumu šaubīgām prasībām, iekļaujot to pārskata perioda pārējos izdevumos, grāmatojot novērtēšanas tiek veidots vērtību samazinājums šaubīgiem parādiem. Grāmato:

Db.	8655	Izdevumi no vērtības samazinājuma prasībām un avansi par pakalpojumiem
Kr.	2318x	Vērtības samazinājums

4.2.6.4.4 Pārskata perioda beigās izvērtē iepriekš atzīto prasību vērtības samazinājumu, samazina izveidoto vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumos šādos gadījumus:

- pārskata perioda beigās secināts, ka sākotnēji atzītais prasību vērtības samazinājums nav nepieciešams;
- saņemta prasības atmaksa vai veikta līguma nosacījumu izpilde;
- norakstīta prasība.

Grāmato:

Db.	2318x	Vērtības samazinājums
Kr.	8555	Ieņēmumi no vērtības samazinājuma norakstīšanas prasībām un avansa maksājumiem par pakalpojumiem

4.2.6.4.5 Ja, novērtējot nedrošām prasībām sākotnēji izveidotos vērtību samazinājumu, tiek konstatēts, ka parāda piedziņa no parādnieka ir neiespējama, jo parādnieks ir likvidēts vai miris vai ir pagājis parāda piedziņas iespējamības termiņš, ar atbildīgās personas rīkojumu izslēdz no uzskaites un atzīst pārējos izdevumos, kā arī samazina iepriekš atzīto vērtības samazinājumu šaubīgām prasībām un atzīst ieņēmumus no vērtības samazinājuma norakstīšanas.

Grāmatojums, atzīstot ieņēmumus no vērtības samazināšanas:

Db.	2318x	Vērtības samazinājums
Kr.	8655	Izdevumi no vērtības samazinājuma prasībām un avansi par pakalpojumiem

Grāmatojums, izslēdzot prasību no uzskaites:

Db.	8631	Izdevumi no prasību norakstīšanas
Kr.	231x	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
4.2.6.4.6 Pārskata perioda beigās aprēķina un apgrozāmo līdzekļu sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu. Pārklasificējot ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu uz apgrozāmajiem līdzekļiem grāmato:		
Db.	231x	Īstermiņa prasības
Kr.	141x	Ilgtermiņa prasības
4.2.6.4.7 Lai atvieglotu PVN deklarācijas un tās pielikumu sagatavošanu izmantojot grāmatvedības programmu, pievienotās vērtības nodoklis tiek grāmatots šādos kontos:		
23731		Pievienotās vērtības nodoklis 12% no ES dalībvalstīm saņemtās preces (reverss)
237311		Pievienotās vērtības nodoklis 5% no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
23732		Pievienotās vērtības nodoklis 21% no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
23733		Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
23735		Pievienotās vērtības nodoklis par importētajām precēm (reverss)
237351		Pievienotās vērtības nodoklis par saņemtajiem pakalpojumiem ar trešajām valstīm (reverss)
23736		Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparātūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi (reverss)
23737		Pievienotās vērtības nodoklis būvniecības avansam
4.2.6.4.8 Konti 23731-23736 veicot samaksu par iegādātajām precēm un pakalpojumiem, tiek grāmatoti kā papildu grāmatojumi:		
Eiropas Savienības (ES) valstīm:		
Db.	23731(2,11)	Pievienotās vērtības nodoklis 12% (21,5%) no ES dalībvalstīm saņemtās preces (reverss)
Kr.	572345(4,51)	Pievienotās vērtības nodoklis 12% (21%, 5%) no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Db.	572345(4,51)	Pievienotās vērtības nodoklis 12% (21%, 5%) no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
Kr.	23731(2, 11)	Pievienotās vērtības nodoklis 12% (21%, 5%) no ES dalībvalstīm saņemtās preces (reverss)
Db.	7xxx	Izdevumu konts (pakalpojumiem)
Kr.	5723534	PVN no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (PVN neapliekams projekts) vai
Db.	21xx; 12xx	Krājumu vai pamatlīdzekļu konts
Kr.	5723534	PVN no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (PVN neapliekams projekts)
Latvijas piegādātājiem, ES finansētos projektos:		
Db.	23733	Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
Kr.	5723531	Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
Db.	5723531	Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
Kr.	23733	Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
4.2.6.4.9 Saņemot avansu (priekšapmaksu) par precēm/pakalpojumiem, PVN uzskaitē izmanto sekojošus kontus:		
23991		Prasības par pārmaksāto PVN (avansā saņemtie maksājumi) 21%
23992		Prasības par pārmaksāto PVN (avansā saņemtie maksājumi) 12%
Grāmatojumus skatīt sadaļā „Saņemto avansu un nākamo periodu ieņēmumu uzskaitē”.		
4.2.6.5 Norēķini ar darbiniekiem		
4.2.6.5.1 Kontu grupā 2380 “Prasības pret personālu” uzskaita norēķinus ar darbiniekiem par izsniegtajiem avansiem, iztrūkumiem un citas prasības pret personālu:		

- kontā 2381 „Darbiniekiem izsniegtie avansi” uzskaita visas prasības pret Universitātes personālu par izsniegtajiem avansiem (saimnieciskiem izdevumiem, komandējuma izdevumiem), analītisko uzskaiti veic pa katru darbinieku (konta līmenī) un tie tiek sadalīti pa EKK, projektiem, struktūrvienībām un finansējumiem;
- kontā 2383 „Pārējās prasības pret personālu (pārmaksātā d/a,stip.,u.c.)” uzskaita pārmaksātās darba samaksas, stipendijas;
- kontā 2389 „Pārējās prasības pret personālu” uzskaita pārējās prasības pret Universitātes personālu (izņemot darbiniekiem izsniegtos avansus un norēķinus par iztrūkumiem).

Avansus komandējumiem izsniedz pēc vadītāja rīkojuma par komandējumu un saņēmēja rakstiska avansa pieprasījuma. Avansus darījumu kartēs ieskaita uz LU darījuma karšu turētāju iesnieguma pamata. Avansa pieprasījumā norāda avansa mērķi.

4.2.6.5.2 Komandējumu noformēšanu LU nosaka rīkojums ”Par komandējumu, darba un ar darba pienākumu pildīšanu saistītu braucienu piešķiršanas, noformēšanas un izdevumu atlīdzināšanas noteikumiem Latvijas Universitātē” ar attiecīgām veidlapām.

4.2.6.5.3 Darījumu kartes tiek piešķirtas LU darbiniekiem ar vadības atļauju noteiktu darbību veikšanai.

4.2.6.5.4 Avansa saņēmējs pēc komandējuma sagatavo Pārskatu par iekšzemes/ārzemju komandējumu un Komandējuma izdevumu norēķinu par naudas izlietojumu, kuru iesniedz grāmatvedībā, pievienojot izdevumus apliecinošus dokumentus. Neizmantoto avansa atlikumu avansa saņēmējs pēc pārskata iesniegšanas atmaksā LU kontā.

4.2.6.5.5 Par darījumiem ar LU karti, kartes turētājs noteiktā kārtībā iesniedz attaisnojošos dokumentus pašapkalpošanās portālā HOP.

4.2.6.5.6 Ja darbiniekam izsniedz avansu (saimnieciskiem izdevumiem, komandējumu izdevumiem u.tml.), uzskaitē atzīst prasības pret personālu un samazina naudas līdzekļus, grāmatojot:

Db.	2381x	Darbiniekiem izsniegtie avansi
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

Saņemot no darbinieka izlietotā avansa (saimniecisko izdevumu, komandējumu izdevumu u.tml.) norēķinu, palielina attiecīgos krājumu kontu atlikumus un saistību kontu, grāmatojot:

Db.		Krājumi
	21xx	
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

un samazina attiecīgos saistību un prasību pret darbinieku kontu atlikumus, grāmatojot:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	2381x	Darbiniekiem izsniegtie avansi

4.2.6.5.7 Ja saņemtais avanss ir mazāks nekā iesniegtajos attaisnojuma dokumentos minētā summa, tad par trūkstošo summu kreditē kontu 5811 „Citas saistības pret personālu”.

4.2.6.6 Nākamo periodu izdevumu un avansu par pakalpojumiem un precēm uzskaitē

4.2.6.6.1 Samaksātos avansus uzskaita tās aktīvu grupas sastāvā, par kuriem avansi maksāti. Avansu aktīvu iegādei norāda tajā pašā bilances grupā, kur pēc darījuma izpildes uzskaitīs aktīvu. Atsevišķi uzskaita avansus nemateriāliem ieguldījumiem, avansu pamatlīdzekļu iegādei, avansus krājumiem un avansus pakalpojumiem. Avansu atlikumus bilancē norāda neto vērtībā. Avansa maksājumu veic uz attaisnojuma dokumenta pamata: saņemta rēķina vai ja tie ir paredzēti līgumā.

4.2.6.6.2 Samaksātos avansus uzskaita tās aktīvu grupas sastāvā, par kuriem avansi maksāti:

1181	Avansa maksājumi par attīstības pasākumiem un programmām
1182	Avansa maksājumi par licencēm, koncesijām un patentiem, preču zīmēm u.tml. tiesībām
1185	Avansa maksājumi par pārējiem nemateriālajiem ieguldījumiem
1281	Avansa maksājumi par zemi, ēkām un būvēm
1282	Avansa maksājumi par tehnoloģiskajām iekārtām un mašīnām
1283	Avansa maksājumi par pārējiem pamatlīdzekļi
1289	Avansa maksājumi par pārējiem pamatlīdz.(kapit.celtn.)
2181	Avansa maksājumi par krājumiem
2421	Avansi par pakalpojumiem
2422	Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem
2423	Nākamo periodu izdevumi sociālajiem norēķiniem
2425	Avansi par pakalpojumiem ES 21%
2426	Avansi par pakalpojumiem ES 5%
2429	Pārējie nākamo periodu izdevumi
2431	Transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem

4.2.6.6.3 Kontu grupā 2400 „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” uzskaita faktiskās izmaksas, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, un avansus (samaksātās priekšapmaksas) par pakalpojumiem un projektiem.

4.2.6.6.4 Konta 2419 „Pārējie nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem” uzskaita nākamo periodu izdevumus un avansa maksājumus ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas savienības politikas instrumentu projektiem un pasākumiem.

4.2.6.6.5 Kontā 2420 „Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” uzskaita faktiskās samaksas, kas attiecas uz nākamajiem periodiem, un samaksātos avansus (priekšapmaksas) par pakalpojumiem (izņemot nākamo periodu izdevumus un avansa maksājumus ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem pasākumiem) sadalot:

- kontā 2421 „Avansi par pakalpojumiem” uzskaita samaksātās priekšapmaksas par pakalpojumiem, kurus Universitāte saņems nākamajos periodos;
- kontā 2422 „Nākamo periodu izdevumi darba samaksas norēķiniem” uzskaita normatīvajos aktos noteiktā kārtībā aprēķināto un samaksāto darba samaksu darbiniekiem par nākamajiem periodiem;
- kontā 2423 „Nākamo periodu izdevumi darba sociālajiem norēķiniem” uzskaita normatīvajos aktos noteiktā kārtībā aprēķinātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par samaksāto darba samaksu;
- kontā 2427 „Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par pakalpojumiem” uzskaita izveidotos uzkrājumus nedrošiem avansa maksājumiem (priekšapmaksām) par pakalpojumiem;
- kontā 2429 „Pārējie nākamo periodu izdevumi” uzskaita pārējos maksājumus, kuri atzīstami kā izdevumi nākamajos pārskata periodos:

4.2.6.6.6 Kontā 2430 „Avansā pārskaitītie transferti” uzskaita veiktos transferta maksājumus avansā citai budžeta iestādei, sadalot:

- kontā 2431 „Transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)”;
- kontā 2432 „Citi transferti”.
- Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus iekļauj pamatdarbības izdevumos pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Izdevumus atzīst tad, kad Universitāte ir saņēmusi pakalpojumu.

4.2.6.6.7 Avansa maksājuma dienā, pamatojoties uz maksājuma uzdevumu, palielina attiecīgo avansa kontu un samazina naudas kontu, no kura veikts maksājums. Grāmato:

Db.	128x	Avansi par pamatlīdzekļiem
	218x	Avansa maksājumi par krājumiem
	242x	Avansi par pakalpojumiem
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.6.6.8 Saņemot pakalpojumus, par kuriem iepriekš veikts avansa maksājums, atzīst izdevumus un saistību kontu par visu veikto pakalpojumu summu:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecinīgais izdevumu konts)
Kr.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis - deklarācijā iekļaujama
	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.6.6.9 Iepriekšsamaksāto avansu noraksta papildus rindā

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	128x, 218x, 242x	Avansi

4.2.6.6.10 Kontā 2429 „Pārējie nākamo periodu izdevumi” uzskaita pārējos maksājumus, kuri atzīstami kā izdevumi nākamajos pārskata periodos:

24291	Avīžu un žurnālu iegāde
24292	Programmu licen., piekļuve d/b u.c. līdz 1 gadam
24293	Darbinieku veselības apdrošināšana
24294	Pārējie nākamo periodu izdevumi
24295	Datortehnikas noma
24296	Darbinieku dzīvības apdrošināšana

4.2.6.6.11 Saņemot rēķinu par nākamo periodu izdevumiem grāmatojums tiek veikts grāmatojums:

Db.	2429x	Nākamo periodu izdevumu attiecīgais konts
Db.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis - deklarācijā iekļaujama
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
4.2.6.6.12	Veicot apmaksu par nākamo periodu izdevumiem, tiek veikts grāmatojums:	
Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	262x	Norēķinu konti

4.2.6.6.13 Saņemot pakalpojumu, par kuru iepriekš veikts maksājums par nākamo periodu izdevumiem, samazina iegrāmatotos attiecīgos nākamo periodu izdevumus un atzīst izdevumus. Ja pakalpojumus, par kuriem iepriekš samaksāts, saņem pa daļām, atzīst izdevumus saņemtās pakalpojumu daļas vērtībā, pamatojoties uz līgumu vai pakalpojumu nodošanas – pieņemšanas aktu. Ja pakalpojums saņemts vairāku mēnešu garumā (apdrošināšana vai laikrakstu abonēšana), izdevumos atzīst summu, kas proporcionāli attiecas uz konkrēto mēnesi grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumu (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	2419	Pārējie nākamo periodu izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem
	2429x	Nākamo periodu izdevumu attiecīgais konts

4.2.6.6.14 Nedrošiem avansiem veido uzkrājumus apšaubāmās summas apmērā. Izveidoto uzkrājumu vērtību iekļauj pārskata perioda izdevumos. Pa attiecīgām kontu grupām ir izveidoti uzkrājumu konti veiktajiem avansu maksājumiem, par kuriem ilgstoši netiek saņemtas materiālās vērtības vai pakalpojumi, kurus palielina, attiecīgi samazinot konkrēto kontu, no kura veikts avansa maksājums:

1187	Vērtības samazinājums avansiem par nemateriālajiem ieguldījumiem
1287	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem
2187	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par krājumiem
2427	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par pakalpojumiem
2437	Vērtības samazinājums avansā pārskaitītajiem transfertiem

4.2.6.6.15 Pēc prasību novērtēšanas, pamatojoties uz Universitātes veiktajiem aprēķiniem, Universitāte atzīst vērtību samazinājumu nedrošām prasībām, iekļaujot to pārskata perioda pārējos izdevumos, grāmatojot:

Db.	8651	Izdevumi no vērtības samazinājuma avansa maksājumiem par nefinanšu aktīviem
	8652	Izdevumi no vērtības samazinājuma par nefinanšu aktīviem
	8655	Izdevumi no vērtības samazinājuma prasībām un avansa maksājumiem
Kr.	1187	Vērtības samazinājums avansiem par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1287	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem
	2187	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par krājumiem
	2427	Vērtības samazinājums avansa maksājumiem par pakalpojumiem
	2437	Vērtības samazinājums avansā pārskaitītajiem transfertiem.

4.2.6.6.16 Katra pārskata perioda beigās izvērtē iepriekš atzīto prasību vērtības samazinājumu, samazina izveidoto vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumos šādos gadījumos:

- pārskata perioda beigās secināts, ka sākotnēji atzītais prasību vērtības samazinājums nav nepieciešams;
- saņemta prasības atmaksa vai veikta līguma nosacījumu izpilde;
- norakstīta prasība vai samaksātais avanss.

4.2.6.6.17 Prasību vērtības samazinājumu noraksta, grāmatojot:

Db.	1187	Vērtības samazinājums avansiem par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1287	Vērtības samazinājums avansiem par pamatlīdzekļiem
	2187	Vērtības samazinājums avansiem par krājumiem
	2318	Vērtības samazinājums prasībām pret pircējiem un pasūtītājiem
	2427	Vērtības samazinājums avansiem par pakalpojumiem
Kr.	8560	Ieņēmumi no uzkrājumu norakstīšanas.

4.2.6.6.18 Ja parādnieks norēķinās par savām saistībām, piegādājot precī atbilstoši materiālās vērtības veidam, vai sniedzot pakalpojumu, grāmato:

Db.	1100	Nemateriālie ieguldījumi
	1200	Pamatlīdzekļi
	2100	Krājumi
	7000	Izdevumi
Kr.	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
	2181	Avansa maksājumi par krājumiem
	2421	Avansi par pakalpojumiem
Db.	1187	Vērtības samazinājums avansiem par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1287	Vērtības samazinājums avansiem par pamatlīdzekļiem
	2187	Vērtības samazinājums avansiem par krājumiem
	2427	Vērtības samazinājums avansiem par pakalpojumiem
Kr.	8550	Ieņēmumi no aktīvu vērtības samazinājuma norakstīšana

4.2.6.6.19 Realizējot sadarbības līgumu, LU veicot transferta avansa maksājumus saskaņā ar līgumu vai citiem attaisnojuma dokumentiem (augstskolām, zinātniskiem iestādēm u.c.) transferta pārskaitījuma dienā samazina naudas līdzekļus norēķinu kontā un atzīst transferta avansa maksājumu, grāmatojot:

Db.	243x	Avansā pārskaitītie transferti
Kr.	262x	Norēķinu konts.

4.2.6.6.20 Pēc atskaites saņemšanas un transferta izlietojumu apstiprināšanas (atbilstoši līguma nosacījumiem), par atbilstošo summu tiek samazināts avansa maksājumu un atzīst attiecīgā perioda izdevumus, grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi (pārskata gada)
	8763	Transferta izdevumi, kas attiecas uz iepriekšējiem pārskata gadiem
Kr.	243x	Avansā aizskaitītie transferti

4.2.6.6.21 LU veic maksājumus komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem kā sadarbības partneriem realizējot kopējus projektus. Saskaņā ar klasifikāciju, šādi maksājumi tiek klasificēti kā subsīdijas komersantiem un biedrībām. Izdevumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot tajā periodā, kad tie radušies neatkarīgi no naudas samaksas. Starp subsīdijas devēju un saņēmēju tiek slēgta vienošanās (līgums), kurā tiek atrunāta kārtība, kādā tiek iesniegtas atskaites par subsīdiju izlietojumu. Pārskaitot subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem grāmato:

Db.	2419	Pārējie nākamo periodu izdevumi ārvalstu fin.pal. un ES pol.instr.fin.proj. un pasākumiem
	2421	Avansa maksājumi par pakalpojumiem
Kr.	262x	Norēķinu konts

4.2.6.6.22 atbilstoši apstiprinātiem komersanta, biedrības vai nodibinājuma iesniegtiem attaisnojuma dokumentiem atzīst attiecīgā perioda izdevumus, grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi
	8769	Pārējie iepriekšējo gadu izdevumi
Kr.	2421	Avansa maksājumi par pakalpojumiem
	2419	Pārējie nākamo periodu izdevumi ārvalstu fin.pal. un ES pol.instr.fin.proj. un pasākumiem

4.2.6.7 Naudas līdzekļu uzskaitē

4.2.6.7.1 Darījumus ar naudu LU uzskaita *euro* valūtā. Ja darījums veikts ārvalstu valūtā, tad pārrēķina pielietojot Eiropas Centrālās bankas noteikto oficiālo valūtas kursu konkrētā darījuma dienā.

4.2.6.7.2 LU naudas līdzekļus uzskaita kontu grupā 2600 "Naudas līdzekļi":

2624x	Citi budžeta līdzekļi;
2623x	Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi

4.2.6.7.3 Naudas līdzekļu saņemšanu (konta palielinājums) atzīst brīdī, kad naudas līdzekļi ir ieskaitīti Universitātes kontā saskaņā ar konta izrakstu. Attiecīgi palielina attiecīgo naudas līdzekļu kontu saņemtās summas apjomā un samazina attiecīgo aktīvu un palielina pasīvu vai ieņēmumu kontu atbilstoši naudas saņemšanas pamatojumam, grāmatojot:

Db.	2610	Kase
	2624x	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

Kr.	24xx	Prasības
	5xxx	Saistības
	6xxx	Ieņēmumi
	8xxx	Dažādi ieņēmumi

4.2.6.7.4 Naudas līdzekļu samazinājumu atzīst maksājuma veikšanas brīdī un grāmato:

- atzīst avansus, ja avansi noteikti līgumu nosacījumos, nākamo periodu izdevumus un naudas līdzekļu samazinājumu:

Db.	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
	1380	Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem
	2180	Avansa maksājumi par krājumiem
	24xx	Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

- atzīst saistību konta samazinājumu, ja veic norēķinus

Db.	513x	Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem
	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
	56xx	Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem
	57xx	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi
	58xx	Pārējās īstermiņa saistības
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

- darījumus uzreiz pie samaksas atzīstot izdevumos

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecināmas izdevumu konts)
	8210	Izdevumi no valūtas kursu svārstībām
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.6.7.5 Kontu grupā „2670 Nauda ceļā” uzskaita:

- pārgrāmatotos darījumus savu kontu ietvaros – kļūdaini veikti ienākošie un izejošie maksājumu pārgrāmatošana, kā arī priekšfinansējumi, līdzfinansējumi;
- saņem naudu kontā īsi pēc pārskata perioda slēgšanas un ir saņemts apliecinājums, ka pārskaitījums veikts iepriekšējā periodā. Šajā gadījumā uzskaita, ka darījums noticis iepriekšējā periodā un perioda beigās attiecīgo summu atzīst kā naudu ceļā. Naudu ceļā uzskaita tikai tādā gadījumā, ja to pamato attiecīgi attaisnojuma dokumenti. Naudu ceļā uzskaita arī tad, ja saskaņā ar līguma nosacījumiem saistības uzskatāmas par dzēstām tikai tad, kad piegādātājs ir saņēmis naudu savā kontā.

4.2.6.7.6 Saņemot drošības naudu vai citus naudas līdzekļus, kas nav Universitātes īpašums, palielina naudas kontu un atzīst saistības, grāmatojot:

Db.	2620	Norēķinu konts
Kr.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

4.2.6.7.7 Ievadot visus maksājumus RVS Horizon, katras dienas banku atlikumus salīdzina ar grāmatvedības sistēmas datiem. Katra mēneša beigās tiek salīdzināti naudas atlikumi grāmatvedības sistēmā pa kontiem un klasifikācijas kodiem ar Valsts kases kopsavilkumiem.

4.2.7 Pašu kapitāla uzskaitē

Pašu kapitāls (neto aktīvs) ir Universitātes aktīvu atlikusī daļa pēc visu tās saistību atskaitīšanas. Universitātes pašu kapitālu iedala šādās grupās:

- rezerves;
- iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts;
- pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

4.2.7.1 Budžeta izpildes rezultātu uzskaitē

4.2.7.1.1 Pārskata perioda beigās tiek apkopota grāmatvedības uzskaites informācija un veiktas ar pārskata gada slēguma procesiem saistītas procedūras un darbības, noteiktā kārtībā nodrošinot materiālo vērtību un bilances posteņu inventarizācijas veikšanu un datu salīdzināšanu ar grāmatvedības uzskaites datiem.

4.2.7.1.2 Kontu grupā 3500 „Budžeta izpildes rezultāts” uzskaita pārskata un iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātus.

4.2.7.1.3 Pārskata perioda (gada) beigās slēdz visus pārskata gada ieņēmumu un izdevumu kontus atbilstoši budžeta veidiem. Grāmatojot pārskata gada rezultātu, visus ieņēmumu un izdevumu kontus slēdz, korespondējot ar bilances pasīva kontu grupas 3520 “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” sadalījumā pa budžeta veidiem

4.2.7.1.4 Ieņēmumus slēdz katram budžeta veidam atsevišķi, grāmatojot pa finansējumiem un pārējām dimensijām:

Db.	6xxx	Ieņēmumi (attiecināmie ieņēmumu konti)
	8xxx	Dažādi ieņēmumi
Kr.	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts

4.2.7.1.5 Izdevumus slēdz katram budžeta veidam atsevišķi, grāmatojot pa finansējumiem un pārējām dimensijām:

Db.	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
Kr.	7xxx	Izdevumi (attiecināmais izdevumu konts)
	8xxx	Dažādi izdevumi

4.2.7.1.6 Nākamajā pārskata periodā (gadā) pārskata gada budžeta izpildes rezultātu atlikumus pārgrāmato uz iepriekšējo pārskatu gadu budžeta izpildes rezultātu. Grāmato:

Db.	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
Kr.	3513	Iepriekšējo pārskata gadu ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3514	Iepriekšējo pārskata gadu citu budžetu izpildes rezultāts

4.2.8 Uzkrājumu, iespējamo saistību un iespējamo aktīvu uzskaitē

4.2.8.1 Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms.

4.2.8.2 Uzkrājumus atzīst tikai tad, ja ir spēkā visi šie nosacījumi:

- ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
- sagaidāms, ka šī pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums;
- var veikt ticamu pienākuma (saistību) summas aplēsi.

4.2.8.3 Uzkrājumus uzskaita to vērtību atzīstot paredzētajā kontā 4200 „Uzkrājumi paredzamajām saistībām” un iekļaujot pārskata perioda izdevumos, grāmatojot:

Db.	8650	Izdevumi uzkrājumu veidošanai
Kr.	4200	Uzkrājumi paredzamajām saistībām

4.2.8.4 Ja gadījumā nākamajā periodā, izvērtējot pieejamo informāciju un notikumus, tiek nolemts uzkrājumu vērtību samazināt, grāmatojot:

Db.	4200	Uzkrājumi paredzamajām saistībām
Kr.	8550	Ieņēmumi no izveidoto uzkrājumu samazināšanas

Uzskaitē uzkrājumus neatzīst:

- saistībām un izmaksām, kuras radīsies nākotnē;
- zaudējumiem, kuri radīsies nākotnes darbības dēļ un ir nākotnes pamatdarbības zaudējumi. Paredzamie pamatdarbības zaudējumi liecina par aktīvu vērtības samazinājumu, un šādos gadījumos veic šo aktīvu vērtības samazinājuma pārbaudi.

4.2.9 Saistību uzskaitē

4.2.9.1 Finanšu un operatīvās nomas darījumu klasifikācija un uzskaitē

4.2.9.1.1 Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu.

4.2.9.1.2 Nomu klasificē kā finanšu nomu, ja tā atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- nomātā aktīva īpašuma tiesības tiks nodotas nomniekam līdz nomas termiņa beigām;
- nomniekam ir iespēja nopirkt aktīvu par cenu, kura datumā, kad šo iespēju varēs izmantot, būtu pietiekami zemāka par aktīva patieso vērtību, lai nomas uzsākšanas datumā pastāvētu pamatota noteiktība, ka nomnieks šo iespēju izmantos;
- nomas termiņš ir vismaz 75 procenti no aktīva lietderīgās lietošanas laika, kas noteikts atbilstoši normatīvajos aktos par budžeta iestāžu nolietojuma normām noteiktajām lietderīgās lietošanas laikiem, pat tad, ja īpašuma tiesības netiek nodotas;
- minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtība nomas uzsākšanas datumā ir vismaz 90 procentu no iznomātā aktīva patiesās vērtības;
- iznomātie aktīvi ir tik specifiski nosaka, ka tos, būtiskas nepārveidojot var izmantot tikai nomnieks.

4.2.9.1.3 Nomu klasificē kā finanšu nomu arī tad, ja tā atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- nomnieks nomu var atcelt, sedzot ar nomas atcelšanu saistītos iznomātāja zaudējumus;
- guvumi vai zaudējumi no aktīva patiesas vērtības svārstībām attiecas uz nomnieku;
- nomnieks var turpināt nomu nākamajā periodā un maksāt tādu nomas maksu, kas ir būtiski zemāka par tirgū pastāvošo nomas maksu.

4.2.9.1.4 Izņēmuma gadījumā nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja papildus 1.2.9.1.2. un 1.2.9.1.3. punktā minētajiem nosacījumiem pastāv citas pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzības.

4.2.9.1.5 Mobilie telefona aparāti, kuri iegādāti saskaņā ar līgumu kurā ir noteikta gan pakalpojuma mēneša maksa, gan minimālā rēķina summa mēnesī uzskaita kā finanšu nomu (līzingu).

4.2.9.1.6 Nomu klasificē nomas uzsākšanas datumā. Ja nomas laikā groza nosacījumus, kas nomu klasificētu citādi, ja tādi nosacījumi būtu bijuši spēkā sākumā, tad pārskatītais līgums uzskatāms par jaunu līgumu tā termiņa laikā.

4.2.9.1.7 Pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem, kurus iegādājas saskaņā ar finanšu nomas (līzingu) nosacījumiem, nolietojumu (amortizāciju) rēķina atbilstoši tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

4.2.9.1.8 Pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā vai Universitātes komisijas (ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus) noteiktajai vērtībai.

4.2.9.1.9 Izdevumus par nomu uzskaita atbilstoši nomas darījuma klasifikācijai:

- ja noma klasificēta kā finanšu noma (līzings), nomas termiņa sākumā nomnieks atzīst gan nomāto aktīvu ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, gan ilgtermiņa un īstermiņa saistības veicamo nomas maksājumu summās, kas vienādas ar nomātā aktīva patieso vērtību vai minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību, ja tā ir zemāka;
- ja noma klasificēta kā operatīvā noma, izdevumus par nomu atzīst pamatdarbības izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, izdevumos atzīstot pārskata periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas.

4.2.9.1.10 Finanšu nomas (līzingu) procentu maksājumus atzīst Universitātes finanšu izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, procentu izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Naudas samaksas dienā tos attiecina uz iepriekš uzkrātajām procentu saistībām. Ja finanšu nomas (līzingu) maksājumu sadalījums (finanšu izmaksas, līzingu procenti un saistību samazinājums) nav norādīts finanšu nomas (līzingu) maksājumu plūsmā, finanšu izmaksas sadala pa pārskata periodiem visa finanšu (līzingu) perioda laikā tā, lai tās atbilstu konstantai procentu likmei no atlikušajām saistībām.

4.2.9.1.11 Dienā, kad saņem finanšu nomas (līzingu) nopirkto ilgtermiņa ieguldījumu (pamatlīdzekli), grāmatojot:

Db.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi
Kr.	5135	Ilgtermiņa finanšu nomas (līzingu) saistības

4.2.9.1.12 Pārskata perioda beigās atbilstoši līzingu līguma nosacījumiem aprēķina līzingu saistību uzkrātos procentus, grāmatojot:

Db.	8220	Procentu izdevumi
Kr.	5423	Uzkrātās saistības procentu maksājumiem par aizņēmumiem

4.2.9.1.13 Procentu maksājumu samaksas dienā atbilstoši līzingu līguma nosacījumiem, ja procentu maksas izdevumi nav aprēķināti un uzskaitīti iepriekšējos pārskata periodos, grāmatojot:

Db.	8220	Procentu izdevumi
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.9.1.14 Pārskata perioda beigās aprēķina un pārgrāmāto līzings saistību daļu, kas jāatmaksā gada laikā no bilances datuma, grāmatojot:

Db.	5135	Ilgtermiņa finanšu nomas (līzings) saistības
Kr.	5315	Īstermiņa finanšu nomas (līzings) saistības

4.2.9.1.15 Atmaksājot līzings saistību pamatsummu, atbilstoši maksājuma uzdevumam atmaksātās līzings saistību pamatsummas vērtībā samazina īstermiņa līzings saistības un naudas līdzekļus, grāmatojot:

Db.	5315	Īstermiņa finanšu nomas (līzings) saistības
	5316	Īstermiņa saistības par operatīvo nomu
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

4.2.9.1.16 Atmaksājot uzkrātos procentus, atbilstoši maksājuma uzdevumam samaksāto procentu vērtībā samazina uzkrātās saistības un naudas līdzekļus, grāmatojot:

Db.	5423	Uzkrātās saistības procentu maksājumiem par aizņēmumiem
Kr.	2600	Naudas līdzekļi

4.2.9.1.17 Nomu līgumus izvērtē pēc to būtības un veic atbilstošu uzskaiti. Operatīvās nomu līgumus neuzrāda nomnieka bilancē, bet reģistrē zembilancē. Finanšu nomu (līzings) līgumus uzskaita atzīstot aktīvu bilancē, atbilstoši attiecībā aktīva uzskaites principiem, kā arī saistības par finanšu nomu. Izvērtējums, vai līgums ir operatīvā vai finanšu noma, tiek veikts noslēdzot līgumu. Veicot izvērtējumu tiek ņemta arī vērā vispārējā prakse.

4.2.9.1.18 Operatīvās nomu maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, kas nosaka, ka izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Nākotnes operatīvās nomu maksājumus neuzrāda bilancē, bet reģistrē kā zembilances saistības.

4.2.9.2 Saistību uzskaitē

4.2.9.2.1 Saistības ir Universitātes pašreizējās saistības (pienākumi), kuras radušās tādu pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai Universitātei vajadzēs lietot tās resursus (piemēram, naudas samaksa, citu aktīvu nodošana, pakalpojumu sniegšana). LU saistības uzskaita šādos kontos:

5311	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
5315	Īstermiņa saistības par finanšu nomu
5316	Īstermiņa saistības par operatīvo nomu
5319	ES piegādes, pakalpojumi un imports un pakalpojumi no trešajām valstīm
53191	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem - ES piegādes, pakalpojumi 21%
53192	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem - ES piegādes 12%
53193	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem - Imports, pakalpojumi no trešajām valstīm
53194	Saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem - ES piegādes 5%

4.2.9.2.2 Saņemot rēķinu (dokumentu) par materiālo vērtību iegādi un pakalpojumu izpildi, grāmato attiecīgo aktīvu vai izdevumu kontu palielinājumu un atzīst īstermiņa saistības. Grāmato:

Db.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2xxx	Apgrozāmie līdzekļi
	7xxx	Pamatdarbības izdevumi
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis - deklarācijā iekļaujama
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.9.2.3 Veicot apmaksu par materiālajām vērtībām un pakalpojumiem, samazina atbilstošos saistību un naudas līdzekļu kontus, grāmatojot:

Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	262x	Naudas līdzekļi

4.2.9.2.4 Ja panākta vienošanās ar piegādātāju, ka parāds nav jāmaksā, attiecīgās saistības noraksta un atzīst ieņēmumus, grāmatojot:

Db.	5xxx	Saistības
Kr.	8530	Ieņēmumi no saistību dzēšanas

4.2.9.2.5 Nākošā perioda sākumā veic saistību inventarizāciju, kuras ietvaros izsūta salīdzināšanas aktus piegādātājiem, noskaidro atklātās atšķirības un, ja tas nepieciešams veic atbilstošas korekcijas grāmatvedības reģistros pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem.

4.2.9.2.6	Pārskata perioda (gada) beigās aprēķina un atsevišķi norāda saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas, grāmatojot:	
Db.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
Kr.	513x	Ilgtermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

4.2.9.2.7 Darba samaksa tiek aprēķināta, uzskaitīta un izmaksāta, pamatojoties uz grāmatvedībā iesniegtiem attaisnojuma dokumentiem:

- rīkojumi par prombūtni (atvaļinājums, mācību atvaļinājums u.c.), rīkojumi par piemaksu noteikšanu;
- darba līgumi, kas noslēgti uz noteiktu vai nenoteiktu laiku;
- darba laika uzskaites tabeles, darbu pieņemšanas-nodošanas akti;
- darba nespējas lapas;
- attaisnojuma dokumenti par ieturējumiem no darba samaksas:
 - o rīkojumi par ieturējumiem no darba samaksas;
 - o darbinieka iesniegumi par ieturējumiem no darba samaksas;
 - o ieraksti algas nodokļu grāmatiņā.

4.2.9.2.8 Aprēķinot darba samaksu un ar to saistītos maksājumus budžetā, palielina izdevumus un atzīst atbilstošās saistības, grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
	5722	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
	5721	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

4.2.9.2.9 Veicot nodokļu ieturējumus no darba samaksas, grāmato:

Db.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
Kr.	5722	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
	5721	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

4.2.9.2.10 Izmaksājot naudas līdzekļus, samazina saistību un naudas līdzekļu kontus, grāmatojot:

Db.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
	5722	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
	5721	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
Kr.	26xx	Naudas līdzekļi

4.2.9.2.11 Ja radušās saistības pret personālu, kas nav saistītas ar darba samaksu, palielina citas saistības pret personālu un izdevumus saskaņā ar darījuma ekonomisko būtību. Veicot izpildrakstu vai citus ieturējumus no darba samaksas, izvēlas analītiskajā uzskaitē ieturējuma veidam atbilstošu subkontu:

5621	Ieturējumi pēc izpildrakstiem (alimentu, soda nauda u.c.)
5622	Ieturējumi no darba samaksas - veselības apdr.
5624	Ieturējumi no darba samaksas - arodbiedrība
5625	Ieturējumi no darba samaksas (dažādi)
5627	Ieturējumi no darba samaksas – LMT.

Ieturējumus grāmato:

Db.	5611	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
Kr.	562x	Ieturējumi (attiecīgais subkonts)

Pārskaitot ieturējumus grāmato:

Db.	562x	Ieturējumi (attiecīgais subkonts)
Kr.	262x	Naudas līdzekļi

4.2.9.2.12 Ja dažādu iemeslu (klūdains konta numurs utt.) dēļ aprēķināto darba algu, stipendiju vai transporta kompensāciju nav iespējams pārskaitīt, tad tiek veikta pārgrāmatošana uz šādiem kontiem:

- konts 5612 – Deponētā darba alga;
- konts 5818 – Deponētā stipendija.

4.2.9.2.13 Ja Universitātei radušās saistības pret personālu, kas nav saistītas ar darba samaksu, palielina citas saistības pret personālu un izdevumus saskaņā ar darījuma ekonomisko būtību, piemēram, darbinieks iesniedz avansa (saimnieciskajiem izdevumiem vai komandējumiem) norēķina atskaiti par lielākiem izdevumiem nekā izsniegtais avanss, izsniegto avansu noraksta visu izdevumu vērtībā un par starpību atzīst citas saistības pret personālu.

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
Kr.	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi
	5811	Citas saistības pret personālu

4.2.9.2.14 LU, atmaksājot darbiniekam saņemtā avansa (saimnieciskajiem izdevumiem vai komandējumiem) pārtērēto vērtību, grāmato:

Db.	5811	Citas saistības pret personālu
Kr.	262x	Naudas līdzekļi

4.2.9.2.15 Drošības nauda tiek iegrāmatota kontā 5813 "Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem". Drošības nauda piemēro:

- nomnieku un īrnieku drošības nauda saskaņā ar līgumu;
- LU dienesta viesnīcās studentiem saskaņā ar noslēgto līgumu papildus īres maksai jāiemaksā vienreizēja iemaksa – drošības nauda, no kuras, ja rodas nepieciešamība (students sabojājis LU inventāru, izvēcies no kopmītnēm, nesamaksājot īres maksu, utt.), tiek atskaitīta attiecīga naudas summa LU labā;
- izsludinot konkursus vai izsoles, saskaņā ar konkursu vai izsoļu noteikumiem, saņem no dalībniekiem drošības naudu kā garantiju, ka dalībnieks izpildīs noteiktās prasības saņemot naudu,

Saņemot drošības naudu vai citus tamlīdzīgus naudas līdzekļus, palielina saistības par saņemto drošības naudu un naudas līdzekļus, kuri nav Universitātes īpašums, grāmatojot grāmato:

Db.	262x	Norēķinu konti
Kr.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

4.2.9.2.16 Saņemtos drošības vai garantijas naudas līdzekļus var atmaksāt:

- nomniekam, īrniekam laužot līgumu, tiek vai nu segtas prasības, vai veikta atmaksa uz kontu;
- laužot īres līgumu par dzīvošanu LU dienesta viesnīcā, studentam tiek atmaksāta viņa iemaksātā summa vai atlikusī summa, ja ir bijis nepieciešams ieturēt zaudējumus vai segt prasības;
- saņemtos drošības vai garantijas naudas līdzekļus var atmaksāt konkursu vai izsoļu dalībniekiem pēc konkursa vai izsoles beigām.

Atbilstoši maksājuma uzdevumā norādītajā vērtībā samazina saistības par saņemto drošības naudu un naudas līdzekļus, grāmatojot:

Db.	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
Kr.	262x	Norēķinu konts

4.2.9.2.17 Aprēķinot stipendiju, LU ievēro uzkrāšanas principu. Aprēķināto stipendiju grāmato mēnesī, par kuru tiek veikts aprēķins, grāmatojot:

Db.	7062	Izdevumi par stipendijām
Kr.	5812	Norēķini par stipendijām

Izmaksājot stipendiju, grāmato:

Db.	5812	Norēķini par stipendijām
Kr.	262x	Naudas līdzekļi

4.2.9.2.18 Veicot norēķinus par nodokļiem, PVN deklarācijas un tās pielikumu sastādīšanai, ir izveidoti šādi konti:

572341	Pievienotās vērtības nodoklis 21%
572342	Pievienotās vērtības nodoklis (pārmaksa, nokavējuma nauda)
572343	Pievienotās vērtības nodoklis 12%
572344	Pievienotās vērtības nodoklis 21% no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi (reverss)
572345	Pievienotās vērtības nodoklis 12% no ES dalībvalstīm saņemtās preces (reverss)
5723451	Pievienotās vērtības nodoklis 5% no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi(reverss)
572346	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
572347	Pievienotās vērtības nodoklis par importētajām precēm (reverss)

5723471	Pievienotās vērtības nodoklis par saņemtajiem pakalpojumiem ar trešajām valstīm (reverss)
572348	Pievienotās vērtības nodoklis 5%
572349	Pievienotās vērtības nodoklis korekcijas
572351	Budžetā samaksātais pievienotās vērtības nodoklis
572353	Neatskaitāmais PVN (66.rinda)
5723531	Pievienotās vērtības nodoklis no fondu līdzekļiem Latvijas piegādātājiem (reverss)
5723533	Kokmateriāli un būvniecības pakalpojumi, IT preces un mobilie telefoni, metālizstrādājumi, sadzīves elektroniskās iekārtas un aparatūra, būvniecības pak. un būvizstrādājumi(reverss)
5723534	PVN no ES dalībvalstīm saņemtās preces un pakalpojumi
5723535	PVN par importētajām precēm un saņemtiem pakalpojumiem no trešajām valstīm
5724	Nekustamā īpašuma nodoklis
5729	Pārējie nodokļi un citi maksājumi budžetos

4.2.9.2.19 Budžetā pārskaitāmo PVN grāmato:

Db. 57235x Budžetā samaksātais PVN

Kr. 262x Norēķinu konts

Pārskata perioda beigās notiek visu PVN kontu atlikumu pārgrāmatošana uz PVN pamatkontiem 572341 „Pievienotās vērtības nodoklis 21%” un 572343 „Pievienotās vērtības nodoklis 12%”, 572348 ”Pievienotās vērtības nodoklis 5%”.

4.2.9.3 Uzkrāto saistību uzskaitē

4.2.9.3.1 Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem. Pārskata perioda beigās Universitātē ieģrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm, saņemtajiem rēķiniem vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apmēru. Uzkrājumus atzīst saskaņā ar grāmatvedības uzskaites uzkrāšanas un piesardzības principiem. Aprēķināto summu ieģrāmato pamatdarbības vai finanšu izdevumos (procentu izdevumi) un uzkrātajās saistībās.

Db. 7xxx Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)

Kr. 542x Īstermiņa uzkrātās saistības

4.2.9.3.2 Uzkrātās saistības Universitātes darbinieku ikgadējiem atvaļinājumiem:

- atzīst, aprēķinot Universitātes saistības pret darbinieku par neizmantotajām atvaļinājuma dienām pārskata datumā, neatkarīgi no darbinieka izlietoto atvaļinājuma dienu skaita pēc pārskata datuma;
- aprēķina katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu reizinot to ar darbinieka dienas vidējo izpeļņu saskaņā ar Darba likuma prasībām un aprēķinot attiecīgos darba devēja sociālās apdrošināšanas maksājumus pēc sekojošas formulas:

$$\text{Nepieciešamā summa darbiniekam} = \text{Attiecīgā darbinieka vidējā izpeļņa} \times \text{Darbinieka neizmantoto atvaļinājuma dienu skaits uz pārskata perioda beigām} + \text{Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi}$$

- saskaitot uzkrāto saistību summu katram darbiniekam, aprēķina kopējo uzkrāto saistību summu Universitātes darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem.

4.2.9.3.3 Atsevišķos grāmatvedības kontos uzskaita: uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem

5421Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem

5422 Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem

4.2.9.3.4 Uzkrājumus neizmantotajiem atvaļinājumiem grāmato:

Db. 7xxx Izdevumi (attiecīgas izdevumu konts)

Kr. 5421 Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem

5422 Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem

4.2.9.3.5 Nākamajos periodos grāmato tikai starpību starp jauno aprēķināto uzkrājumu un jau iepriekšējā periodā ieģrāmatoto uzkrājumu. Uzkrājumu veido reizi gadā (gada beigās) un periods atbilst vienam gadam. Neizmantotā atvaļinājuma summas starpību grāmato:

palielinājums

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgas izdevumu konts)
Kr.	5421	Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem
	5422	Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem

samazinājums

Db.	5421	Uzkrātās saistības norēķiniem ar darbiniekiem
	5422	Uzkrātās saistības norēķiniem par nodokļiem un sociālās apdrošināšanas maksājumiem
Kr.	7xxx	Izdevumi (attiecīgas izdevumu konts)

4.2.9.3.6 Uzkrāto saistību atvaļinājumiem grāmatojuma dokumentālais pamatojums ir grāmatvedības izziņa, kuru sagatavo pamatojoties uz LUIS datiem.

4.2.10 Saņemto avansu un nākamo periodu ieņēmumu uzskaitē

4.2.10.1 Ieņēmumus, kas saņemti pirms pārskata perioda slēgšanas (bilances) datuma, par konkrētiem pakalpojumiem, kurus sniegs nākamajos (pārskata periodam sekojošos) periodos, un saņemto priekšapmaksu par aktīviem (precēm), kuru piegāde notiks nākamajos periodos, Universitāte uzskaita kā ilgtermiņa vai īstermiņa nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus.

4.2.10.2 Nākamo periodu ieņēmumos un saņemtajos avansos atzītos maksājumus iekļauj finansiālās darbības pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Attiecīgi ieņēmumus atzīst dienā, kad Universitāte ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi darījumā paredzēto aktīvu vai atbilstoši sniegta pakalpojuma apjomam ne retāk kā reizi pārskata periodā.

4.2.10.3 Nākamo periodu ieņēmumus un īstermiņa avansus par precēm un pakalpojumiem uzskaita kontu grupā:

51511	Saņemtie ilgtermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem (līgumdarbi ar PVN)
51512	Saņemtie ilgtermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem (bez PVN)
5154	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
5155	Ilgtermiņa saistības par avansā saņemtiem transfertiem
5156	Ilgtermiņa saistības par avansā saņemtiem transfertiem par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem
5157	Ilgtermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību
5192	Ilgtermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)
5193	Ilgtermiņa saistības par atmaksām v/b par ārvalstu fin. palīdzības un ES politiku instrumentu fin. projektiem
5821	Īstermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)
5822	Īstermiņa saistības par atmaksām v/b par ārvalstu fin. palīdzības un ES politiku instr. finansētajiem projektiem
59111	Saņemtie īstermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem (līgumdarbi bez PVN)
59112	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (līgumdarbi ar PVN)
59113	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (dienesta viesnīcas)
59114	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (studiju maksas)
59115	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (pārējie ar 21% PVN)
59116	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (pārējie bez PVN)
59117	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (noma ar PVN)
59118	Saņemtie īstermiņa avansi par pakalpojumiem (pārējie ar 12% PVN)
5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
5916	Nākamo periodu ieņēmumi par pakalpojumiem (PVN)
5919	Citi nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi
5931	Saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

59311	Saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (ar PVN apliekamie)
5932	Citi transferti

4.2.10.4 Nākamo periodu ieņēmumos un saņemtajos avansos uzskaitē tiek veikta kontu grupā 5150 „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi”, sadalot:

- kontā 5151 „Saņemtie ilgtermiņa avansi par precēm un pakalpojumiem” uzskaita pirms bilances datuma saņemtos ieņēmumus par konkrētiem pakalpojumiem vai precēm, kurus sniegs vai piegādās nākamajos periodos;
- kontā 5154 „Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem” uzskaita ilgtermiņa saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, kuri attiecas uz nākamo periodu ieņēmumiem;
- kontā 5155 „Ilgtermiņa saistības par avansa saņemtiem transfertiem” uzskaita no citas budžeta iestādes avansā saņemtos transfertus, kas attiecas uz nākamajiem periodiem;
- kontā 5156 „Ilgtermiņa saistības par avansa saņemtiem transfertiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita no citas budžeta iestādes avansā saņemtos transfertus projektiem, kuru īstenošana paredzēta vēlāk nekā gada laikā pēc bilances datuma;
- kontā 5157 „Ilgtermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību” uzskaita no ārvalstu partnera saņemtos līdzekļus projektiem, kuru īstenošana vai ieņēmumu atzīšana paredzēta vēlāk nekā gada laikā pēc bilances datuma;
- kontā 5159 „Citi ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus”.
- Kontā 5192 „Ilgtermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita saistības pret finansējuma saņēmēju, kas radušas par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), analītiski nodalot katra finansēšanas instrumenta saistības. Šajā kontā neuzskaita saistības par transfertu pārskaitījumiem un saņemtos aizņēmumus Eiropas Savienības projektu īstenošanai.
- Kontā 5193 Ilgtermiņa saistības par atmaksām valsts budžetā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita Universitātes ilgtermiņa saistības par atmaksām valsts budžetam par Universitātes Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu (pasākumu) īstenošana veiktajiem un sertificētajiem izdevumiem, kas finansēti no Eiropas savienības vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansējuma daļas.

4.2.10.5 Kontu grupā 5820 „Īstermiņa saistības par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem” atsevišķos kontos uzskaita:

- kontā 5821 „Īstermiņa saistības pret finansējuma saņēmējiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita saistības pret finansējuma saņēmēju, kas radušas par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), analītiski nodalot katra finansēšanas instrumenta saistības, izņemot saistības par transfera pārskaitījumiem;
- kontā 5822 Īstermiņa saistības par atmaksām valsts budžetā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem)” uzskaita Universitātes īstermiņa saistības par atmaksām valsts budžetam par Universitātes Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu (pasākumu) īstenošana veiktajiem un sertificētajiem izdevumiem, kas finansēti no Eiropas savienības vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansējuma daļas.

4.2.10.6 Kontu grupā 5910 „Nākamo periodu ieņēmumi” uzskaita ieņēmumus, kas atzīti (saņemti) pirms bilances datuma, bet attiecas uz nākamajiem periodiem gada laikā no bilances datuma:

- kontā 5911 „Nākamo periodu ieņēmumi par pakalpojumiem” uzskaita pirms bilances datuma saņemtos ieņēmumus par konkrētiem pakalpojumiem vai precēm, kurus sniegs vai piegādās nākamajos pārskata periodos;
- kontā 5914 „Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem uzskaita saņemtos ziedojumus un - dāvinājumus, kuri attiecas uz nākamajiem periodiem;
- kontā 5917 „Īstermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību” uzskaita saņemtos līdzekļus no ārvalstu partnera ārvalstu finanšu palīdzības, tai skaitā Eiropas Savienības politiku instrumentu, finansēto projektu īstenošanai;
- kontā 5919 „Citi nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos nākamo periodu ieņēmumus un saņemtos avansus.

4.2.10.7 Kontu grupa 5930 „Avansa saņemtie transferti” uzskaita transfera no citas budžeta iestādes saņemtos transfertus, kuri attiecas uz nākamajiem periodiem.

- kontā 5931 „Saņemtie transferti Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” Universitātes uzskaita saņemtos transfertus Struktūrfondu projektu īstenošanai un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļus;

- kontā 5932 „Citi transferti” uzskaita citus transfertus.

4.2.10.8 Saņemot avansa maksu (priekšapmaksu) par pakalpojumiem, palielina īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem, grāmatojot:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi – pilna summa
	2399x	Pārējās prasības - pievienotās vērtības nodoklis no samaksātiem avansiem (ja PVN aplicams pakalpojums)
Kr.	591x	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi – pilna summa
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja PVN aplicams pakalpojums)

4.2.10.9 Parakstot PNA par pakalpojuma izpildi tiek izrakstīts gala norēķina rēķins, ar kuru avanss tiek pārgrāmatots ieņēmumos. Tiek veikts grāmatojums:

Db.	591x	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi - pilna summa
Kr.	6xxx	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts) – summa bez PVN
	2399x	Pārējās prasības - pievienotās vērtības nodoklis no samaksātiem avansiem

4.2.10.10 Nākamo periodu ieņēmumos uzskaita arī saņemto ārvalstu finanšu palīdzību, saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, ja saskaņā ar vismaz vienu no dāvinājuma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamajā pārskata gadā izdevumu segšanai vai Universitātes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi nākamajos gados jāatmaksā.
- Nākamo periodu ieņēmumos sākotnēji uzskaitīto saņemtās finanšu palīdzības vērtību iekļauj attiecīgo pārskata periodu ieņēmumos:
- atbilstoši ilgtermiņa ieguldījuma kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summām, ja saņemtā finanšu palīdzība vai finansiālais atbalsts pilnībā sedz attiecīgā objekta vērtību;
- atbilstoši ilgtermiņa ieguldījuma kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu daļai, kas attiecas uz saņemto finanšu palīdzību, ja saņemtā finanšu palīdzība sedz tikai daļu no attiecīgā objekta vērtības;
- ja iepriekšējā pārskata gadā saņemtā finanšu palīdzība izlietota pārskata gada izdevumu segšanai vai Universitātes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- ja izpildīti nosacījumi, kuru neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi būtu jāatmaksā;
- pakāpeniski nosacījumu izpildes laikā.

4.2.10.11 Nākamo periodu ieņēmumos atzītos maksājumus iekļauj ieņēmumu un izdevumu pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Attiecīgi ieņēmumus atzīst dienā, kad Universitāte ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi darījumā paredzēto aktīvu vai atbilstoši sniegta pakalpojuma apjomam ne retāk kā reizi pārskata perioda, grāmatojot:

Db.	591x	Nākamo periodu ieņēmumi
Kr.	6xxx	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)
	8xxx	Dažādi ieņēmumi un izdevumi (atbilstošais ieņēmumu konts)

4.2.10.12 Pārskata perioda beigās aprēķina nākamo periodu ieņēmumu daļu, kuras ieņēmumos atzīšanas termiņš pārsniedz vienu gadu no balances datuma, un pārgrāmato uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem, grāmatojot:

Db.	591x	Saņemtie īstermiņa avansa maksājumi par precēm un pakalpojumiem
Kr.	515x	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi.

4.2.10.13 Transferts – gadskārtējā valsts budžeta likumā īpaši iezīmētu budžeta līdzekļu pārskaitījums, ko var veikt viena līmeņa budžeta – valsts pamatbudžeta, valsts speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta, pašvaldību speciālā budžeta – ietvaros vai starp dažāda līmeņa budžetiem. Transferta saņēmējs saņemto budžeta līdzekļu pārskaitījumu var izmantot gan izdevumu segšanai, gan pārskaitīšanai tālāk citam transferta saņēmējam. Transfertos uzskaita attiecīgos kontos:

2431	Transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem
2432	Pārējie transferti
5931	Saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem
59311	Saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (ar PVN aplicamie)
5932	Citi transferti

4.2.10.14 Saņemtos transfertus no valsts un pašvaldību budžeta grāmato:

Db.	262x	Naudas līdzekļi
-----	------	-----------------

Kr.	593x	Transferti
-----	------	------------

4.2.10.15 Atskaišu perioda beigās saņemot akceptu par iesniegto, samazina avansu vai nākamo periodu ieņēmumus un atzīst attiecīgā perioda ieņēmumus, izlietoto transfertu, grāmato:

Db.	593x	Transferti
-----	------	------------

Kr.	607	Valsts un pašvaldību budžeta transferta ieņēmumi.
-----	-----	---

	8753	Transferta ieņēmumi, kas attiecas uz iepriekšējiem pārskata gadiem
--	------	--

4.2.11 Ieņēmumu uzskaitē

4.2.11.1 Iestādē ir šādi ieņēmumi: no dotācijām no vispārējiem ieņēmumiem, ieņēmumi no transfertu pārskaitījumiem, ieņēmumi no Universitātes sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, kā arī ieņēmumi no dāvinājumiem un ziedojumiem

4.2.11.2 Ieņēmumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, kas nosaka, ka ieņēmumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu saņemšanas. Ieņēmumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda ieņēmumu korekcija

4.2.11.3 Universitātes ieņēmumus uzskaita atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos ekonomiskās klasifikācijas jomā.

4.2.11.4 LU ir šādi maksas pakalpojumi:

4.2.11.4.1 studiju maksa;

4.2.11.4.2 studiju maksas procesa pakalpojumi;

4.2.11.4.3 īres, nomas maksa, maksa par dienesta viesnīcām;

4.2.11.4.4 kursi;

4.2.11.4.5 grāmatu realizācija;

4.2.11.4.6 līgumdarbi un projekti;

4.2.11.4.7 maksa par ieejas biļešu pārdošanu;

4.2.11.4.8 dažādi pakalpojumi (kopēšana, reģistrācijas maksa u.c.);

4.2.11.4.9 atsavināšanas ieņēmumi u.c.

4.2.11.5 LU ieņēmumus uzskaita atbilstošos ieņēmumu kontos:

6061;60611	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - ar PVN neapliekamie (stud. mak., DV, atsavināšana utt.)
------------	--

6062	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - PVN 21%
------	--

6063	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - PVN 12%
------	--

6064	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - PVN 5%
------	---

6065	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi - līgumdarbi, noma utt.
------	--

6066	Pašu ieņēmumi no preču realizācijas ES
------	--

6067	Pašu ieņēmumi no pakalpojumiem sniegtiem ES dalībvalstīm
------	--

6068	Pašu ieņēmumi no pakalpojumiem sniegtiem pārējām valstīm
------	--

6069	Pašu ieņēmumi par precēm un pak., par kuriem nodokli maksā saņēmējs (iekšzeme)
------	--

607	Valsts un pašvaldību budžeta transferta ieņēmumi
-----	--

6072	Nākamo periodu ieņēmumu atzītie ieņēmumi
------	--

8753	Transferta ieņēmumi, kas attiecas uz iepriekšējiem pārskata gadiem
------	--

4.2.11.6 Ieņēmumu rēķina izsniegšanas dienā atzīst ieņēmumus un prasības. Izrakstot rēķinu par sniegtajiem pakalpojumiem vai piegādēm, grāmato:

Db.	23xx	Prasības
-----	------	----------

Kr.	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja pakalpojums ir PVN apliekams)
-----	--------	---

	606x	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)
--	------	---------------------------------------

4.2.11.7 Saņemot maksu par pakalpojumiem, samazina atzītās īstermiņa prasības un grāmato:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
-----	------	-----------------

Kr.	23xx	Prasības.
-----	------	-----------

4.2.11.8 Ja tiek saņemta apmaksa par pakalpojumu, par kuru nav izrakstīts rēķins vai rēķins, par kuru nerodas pamatojums prasību atzīšanai bilancē (studiju maksas rēķini), to atzīst ieņēmumos, grāmatojot:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
Kr.	60xx	Ieņēmumi
	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja pakalpojums ir PVN apliekams)

4.2.11.9 Ja nepieciešams anulēt izrakstīto rēķinu tiek izrakstīts kredītrēķins un veikts grāmatojums:

Db.	6410	Ieņēmumus samazinošie kredītrēķini (iepriekšējie periodi)
	572349	Pievienotās vērtības nodoklis korekcijas
Kr.	231x	Prasības

4.2.11.10 Saņemot avansa maksu (priekšapmaksu) par pakalpojumiem, palielina īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem, grāmatojot:

Db.	26xx	Naudas līdzekļi
	2399x	Pārējās prasības - pievienotās vērtības nodoklis no samaksātiem avansiem (ja PVN apliekams pakalpojums)
Kr.	59xx	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi
	5723x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja PVN apliekams pakalpojums)

4.2.11.11 Parakstot PNA par pakalpojuma izpildi tiek izrakstīts gala norēķina rēķins, ar kuru avanss tiek pārgrāmatots ieņēmumos. Tiek veikts grāmatojums:

Db.	591x	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi
Kr.	6xxx	Ieņēmumi (attiecinīgais ieņēmumu konts)
	2399x	Pārējās prasības - pievienotās vērtības nodoklis no samaksātiem avansiem

4.2.11.12 Universitāte trešās personas vārdā, no nomniekiem iekasētās summas par faktiski patērēto siltumenerģiju, elektroenerģiju, ūdensapgādi, ēkas apdrošināšanu, apsardzes pakalpojumiem un nekustamā īpašuma nodokli un citiem pakalpojumiem, uzrāda savā grāmatvedības uzskaitē ieņēmumos no maksas pakalpojumiem un izdevumos par komunālajiem pakalpojumiem, piemērojot atbilstošo klasifikācijas kodu.

4.2.11.13 Ieņēmumus ārvalstu valūtā uzskaita euro to atzīšanas dienā. Ieņēmumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām ieņēmumu atzīšanas dienā un naudas saņemšanas dienā, uzskaita kā ieņēmumus vai ieņēmumu samazinājumu no valūtas kursu svārstībām.

4.2.11.14 Pārskata perioda beigās Universitāte aprēķina un uzskaita uzkrātos ieņēmumus, kas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem attiecas uz pārskata periodu, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem rēķins vēl nav sagatavots. Uzkrātos ieņēmumus grāmato:

Db.	2364	Uzkrātie ieņēmumi par maksas pakalpojumiem
Kb.	6xxx	Ieņēmumi.

4.2.11.15 . Nākamajā pārskata periodā, izrakstot rēķinu par pakalpojumiem (vai citiem pašu ieņēmumiem), kas sniegti iepriekšējā pārskata periodā un atzīti kā uzkrātie ieņēmumi, grāmatojot:

Db.	23xx	Īstermiņa prasības
Kr.	5723x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja projekts ir PVN maksātājs)
	2364	Uzkrātie ieņēmumi par maksas pakalpojumiem

4.2.11.16 Atbilstoši līguma nosacījumiem, uzskaita aprēķinātos un samaksātos procentu izdevumus, grāmatojot:

Db.	8220	Procentu izdevumi (atbilstošais budžets)
Kr.	5423	Uzkrātās saistības procentu maksājumiem par aizņēmumiem
	262x	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

4.2.11.17 Saņemamo līgumsodu vai procentu maksājumus par saistību neizpildi (turpmāk – līgumsods) un naudas sodu uzskaita zembilancē no dienas, kad Universitātei rodas likumīgas tiesības iekasēt attiecīgo līgumsodu un naudas sodu, bet bilancē - no dienas, kad līgumsoda un naudas soda saņemšana ir droši ticama. Saņemto naudas sodu un līgumsodu uzskaita kā pamatdarbības ieņēmumus dienā, kad to ieskaita Universitātes norēķinu kontā, grāmato:

Db.	2620	Norēķinu konts
Kb.	6000	Ieņēmumi.

4.2.11.18 Piemērojot atlaides par sniegtajiem pakalpojumiem, samazina ieņēmumus, grāmatojot:

Db.	231x	Prasības pret pircējiem un pasūtītājiem
Kr.	606x	Ieņēmumi
	60612/3	Maksas pakalpojumiem un aktīvu pārdošanai piemērotās atlaides (21%/12%)
	5723x	Pievienotās vērtības nodoklis.

4.2.12 Dāvinājumu, ziedojumu un bezatlīdzības uzskaitē

4.2.12.1 Dāvinājumu un ziedojumu veidā saņemtās vērtības uzskaita attiecīgajos aktīvu kontos atbilstoši saņemto vērtību ekonomiskajai būtībai (nauda, krājumi vai ilgtermiņa ieguldījumi).

4.2.12.2 Ieņēmumus un izdevumus no ziedojumiem, dāvinājumiem, no bezatlīdzības ceļā saņemtajām un nodotajām vērtībām uzskaita dažādu ieņēmumu un izdevumu kontu grupas atbilstošajos kontos.

4.2.12.3 Saņemot ziedojumus, dāvinājumus vai mantojumus naudā, atzīst ieņēmumus (izņemot gadījumus, kad atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi) un naudas līdzekļus, grāmatojot:

Db.	2623	Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi
Kr.	6311	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naudā

4.2.12.4 Ziedojuma, dāvinājuma naturālā vai mantojuma veidā saņemšanas dienā, bet ne ilgāk kā divu nedēļu laikā pēc saņemšanas nosaka saņemtā ziedojuma vērtību. Ja dāvinājumu vai ziedojumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, saņemto aktīvu uzskaita norādītajā vērtībā. Ja ziedojumā vai dāvinājumā saņemtas materiālās vērtības, kuru vērtība nav norādīta dāvinājuma vai ziedojuma līgumā vai citā dokumentā, kas apliecina šo materiālo vērtību ziedojumu vai dāvinājumu, un patiesā vērtība nav zināma (to nav iespējams ticami noteikt), attiecīgās materiālās vērtības novērtē konkrētās struktūrvienības materiālo vērtību pieņemšanas komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgas jomas speciālistu.

4.2.12.5 Noteiktās vērtības apmērā atzīst ilgtermiņa ieguldījumus vai krājumus un ieņēmumus (izņemot gadījumus, kad atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi). Grāmato:

Db.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi
	21xx	Krājumi
Kr.	591x	Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi
	7312	Ieņēmumi no ziedojumiem un dāvinājumiem naturālā veidā

4.2.12.6 Ja mantiskā vērtība saņemta no citas budžeta iestādes bez atlīdzības, mantas vērtību nosaka atbilstoši iepriekšējās budžeta iestādes attiecīgās mantas uzskaites vērtībai, grāmatojot:

Db.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi (bilances vērtībā)
	21xx	Krājumi
K.	8410	Ieņēmumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības

4.2.12.7 Nododot aktīvu citai budžeta iestādei, attiecīgo aktīvu izslēdz no uzskaites un atzīst izdevumus, grāmatojot:

Db.	8420	Izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības
Kr.	1xxx	Ilgtermiņa ieguldījumi (bilances vērtībā)
	21xx	Krājumi

4.2.13 Izdevumu uzskaitē

4.2.13.1 Izdevumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu samaksas. Izdevumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros.

4.2.13.2 Izdevumus uzskaita saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši valdības funkcijām un ekonomiskajām kategorijām.

4.2.13.3 Izdevumu rēķina (par saņemtajiem pakalpojumiem vai cita veida darījumiem) saņemšanas dienā atzīst izdevumus un saistības, grāmatojot:

Db.	7xxx	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
-----	------	---------------------------------------

	57234x	Pievienotās vērtības nodoklis (ja projekta ietvaros PVN tiks atskaitīts)
Kr.	531x	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
4.2.13.4 LU pašai veicot izdevumu aprēķinu (aprēķinot nolietojumu, amortizāciju, darba algas u.tml.), tos grāmato dienā, kad attiecīgo aprēķinu apstiprina. Atbilstoši aprēķina būtībai atzīst saistības vai aktīvu samazinājumu, grāmatojot:		
Db.	7xxx	Izdevumi
Kr.	5xxx	Saistības
	119x, 129x, 159x	Nolietojums
	2xxx	Krājumi

4.2.13.5 Izdevumus ārvalstu valūtā uzskaita euro to atzīšanas dienā. Izdevumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām izdevumu atzīšanas dienā un naudas samaksas dienā, uzskaita kā ieņēmumus vai ieņēmumu samazinājumu no valūtas kursu svārstībām.

4.2.14 Dažādu ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

4.2.14.1 Dažādu ieņēmumu un izdevumu kontu grupā ar atbilstošiem kontiem nodalīti finanšu ieņēmumi, finanšu izdevumi, ieņēmumi un izdevumi no saņemtām un nodotām vērtībām bez atlīdzības, pārējie ieņēmumi un izdevumi, iepriekšējo gadu ieņēmumi un izdevumi.

4.2.14.2 Finanšu ieņēmumu un izdevumu kontos nodalīti ieņēmumi un izdevumi:

- no ārvalstu valūtās uzskaitīto darījumu un atlikumu pārvērtēšanas. Ieņēmumus un izdevumus no valūtas kursu svārstībām uzskaita atbilstoši budžetu veidiem;
- procentu ieņēmumi un izdevumi;
- ieņēmumi no kapitāla daļu pārdošanas, vērtspapīru tirdzniecības un pārvērtēšanas.

4.2.14.3 Pārējos ieņēmumos nodalīti ieņēmumi no vērtības samazinājuma un uzkrājumu norakstīšanas, aktīvu sākotnējās atzīšanas. Pārējos izdevumos nodalīti izdevumi no aktīvu izslēgšanas, prasību norakstīšanas, aktīvu vērtības samazinājuma, uzkrājumu veidošanas u.c.

4.2.15 Ārvalstu finanšu palīdzības uzskaitē

4.2.15.1 Ārvalstu sniegtā finansiālā palīdzība vai atbalsts izpaužas kā ekonomisko labumu (vai pakalpojumu potenciāla pieauguma) saņemšana Universitātei par pagātnē ievērotiem vai nākotnē ievērojamiem līgumos vai vienošanās noteiktiem nosacījumiem, kas attiecas uz tās darbību vai atbilstību noteiktiem kritērijiem. Šī sadaļa attiecas tikai uz ārvalstu finanšu palīdzības uzskaiti, kas ir saņemta no nerezidenta. Ja ārvalstu finanšu palīdzība ir saņemta kā valsts budžeta, tad to uzskaita atbilstoši transfertu uzskaites principiem.

4.2.15.1.1 Ieņēmumus ārvalstu valūtā uzskaita euro to atzīšanas dienā.

4.2.15.1.2 Ieņēmumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām ieņēmumu atzīšanas dienā un naudas saņemšanas dienā, uzskaita kā finanšu ieņēmumus vai izdevumus no valūtas kursu svārstībām.

4.2.15.1.3 Ārvalstu finanšu palīdzību var saņemt tieši un netieši.

4.2.15.1.4 Ja ārvalstu finanšu palīdzību attiecina netieši, Universitātei nav tiesību izlietot saņemto naudu Universitātes darbības nodrošināšanai. Universitāte saņemtos naudas līdzekļus saņemšanas dienā atzīst kā ieņēmumus un kad finanšu palīdzību pārskaita tālāk projekta izpildītājam, Universitāte samazina sākotnēji atzītos ieņēmumus.

4.2.15.1.5 Saņemto ārvalstu finanšu palīdzību, kas saņemta naudas maksājuma veidā, kas attiecināma tieši uzskaita nākamo periodu ieņēmumos, nodalot īstermiņa (saņemtos naudas līdzekļus paredzēts izmantot pārskata gada laikā) un ilgtermiņa (saņemtos naudas līdzekļus paredzēts izmantot nākamajos periodos pēc pārskata gada) daļas, ja izpildās vismaz viens no nosacījumiem:

- līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījumu objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;
- ārvalstu finanšu palīdzību izlietos tikai nākamajā vai turpmākajos pārskata gados (paredzēti noteiktu nākamā pārskata gada vai turpmāko gadu izdevumu segšanai vai Universitātes funkciju izpildes nodrošināšanai);
- līgumā nosacījumus neizpildot, saņemtā ārvalstu finanšu palīdzība jāatmaksā.

4.2.15.1.6 Saņemto ārvalstu finanšu palīdzību sākotnēji uzskaita ilgtermiņa saistību sastāvā līdz brīdim, kad atzīst vai daļēji izveido ilgtermiņa ieguldījuma objektu.

4.2.15.1.7 Nākamo periodu ieņēmumos uzskaita par ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem izveidoto ilgtermiņa objektu ar ierobežotu lietošanas laiku par kuriem Universitāte nav maksājusi no saviem līdzekļiem pilnu vai daļēju objekta vērtību, bet ir:

- saņēmusi bez atlīdzības;
- iegādājusies par cenu, kas ir zemāka par šī objekta dokumentos norādīto vērtību;
- saņēmusi patiesajā vērtībā (ja finansiālā atbalsta veidā saņemto ilgtermiņa ieguldījumu objektu novērtē patiesajā vērtībā).

4.2.15.1.8 Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitītās finanšu palīdzības vērtību iekļauj pārskata perioda ieņēmumos par ilgtermiņa objektu, kas iegādāts vai izveidots par saņemto finanšu palīdzību, kārtējā gadā:

- nolietojuma vai norakstījuma vērtībām, ja finanšu palīdzība pilnībā sedz objekta vērtību;
- nolietojuma vai norakstījuma vērtībās proporcionālām daļām, ja finanšu palīdzība daļēji sedz objekta vērtību.

4.2.15.1.9 Nākamo periodu ieņēmumos uzskaita saņemto finanšu palīdzību izdevumu apmaksai pēc ilgtermiņa objekta iegādes, izveidošanas vai būvniecības projekta pabeigšanas. Taču izdevumu atmaksu:

- nākamajā pārskata gadā pēc attiecīgā ilgtermiņa ieguldījumu objekta nolietojuma aprēķināšanas uzsākšanas, saņemta atmaksa sākotnēji tiek uzskaita nākamo periodu ieņēmumos, pēc tam sistemātiski iekļauta ieņēmumos šī objekta atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā;
- saņem pēc tam, kad attiecīgā ilgtermiņa ieguldījumu objekta nolietojuma aprēķināšana jau ir pabeigta. Saņemto atmaksu iekļauj tā pārskata gada ieņēmumos, kad izdevumu atmaksa saņemta.

4.2.15.1.10 Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitītās finanšu palīdzību izdevumu apmaksai iekļauj pārskata perioda ieņēmumos atbilstoši izlietotajiem līdzekļiem kārtējā gada izdevumu segšanai. Pārskata gada beigās par projekta realizācijai veikto izdevumu summa pēc uzkrāšanas principa, tiek samazināti nākamo periodu ieņēmumi un minētā summa attiecināta uz ieņēmumiem. Ja minētā projekta realizēšanai partneris nav ieskaitījis visu finansējumu un bija nepieciešams priekšfinansējums, tad par izdevumu summu tiek veidoti uzkrātie ieņēmumi.

4.2.15.1.11 Tāpat nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīto finanšu palīdzību iekļauj pārskata perioda ieņēmumos:

- izpildot līgumos vai vienošanās norādītos nosacījumus, kuru neizpildes gadījumā nauda jāatmaksā;
- pakāpeniski nosacījumu izpildes laikā.

4.2.15.1.12 Ja par finanšu palīdzības veidā saņemtajiem naudas līdzekļiem iegādāts zemesgabals vai cits ilgtermiņa ieguldījumu objekts ar neierobežotu lietošanas periodu (bioloģiskie un pazemes aktīvi, kultūras un dabas pieminekļi, kultūras un mākslas priekšmeti vai vērtības), šādu finanšu palīdzību iekļauj tā pārskata perioda ieņēmumos, kad attiecīgā finanšu palīdzība vai ilgtermiņa ieguldījumu objekts saņemts.

4.2.15.1.13 Ja neierobežota lietošanas laika ilgtermiņa ieguldījumu objekts tieši saistīts ar kādu citu ierobežota lietošanas laika ilgtermiņa ieguldījumu objektu, nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīto finanšu palīdzību var iekļaut ieņēmumos pakāpeniski ierobežota lietošanas laika ilgtermiņa ieguldījumu objekta paredzētajā lietošanas periodā.

4.2.15.1.14 Ja pirms ārvalstu finanšu palīdzības iekļaušanas attiecīgo pārskata gadu ieņēmumos atklājies, ka nav izpildīts kāds no finansiālā atbalsta devēja noteiktajiem nosacījumiem un saņemtais finansiālais atbalsts pilnībā vai daļēji jāatmaksā, atmaksājamo finansiālā atbalsta vērtību noraksta pārskata gada izdevumos, kad vērtība jāatmaksā.

4.2.15.1.15 Saņemot ārvalstu finanšu palīdzību vai Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļus projektu īstenošanai grāmatvedības uzskaiti kārtoti nodalot katru projektu atsevišķi.

4.2.16 Zembilances uzskaitē

4.2.16.1 Zembilancē reģistrē iespējamās saistības, kuru radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kuru pilnībā nevar kontrolēt.

4.2.16.2 Zembilancē reģistrē iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet kuru iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus pilnībā nevar kontrolēt. Zembilancē norāda arī pašreizējās saistības, kuru dzēšanai nav nepieciešams resursu patēriņš, un pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

4.2.16.3 Zembilances aktīvu konti:

4.2.16.3.1 Nomātie aktīvi - uzskaita ilgtermiņa ieguldījumus (pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus) un krājumus, kas atrodas Universitātes lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem (nomātās automašīnas, datori, datorprogrammas, kafijas automāti un citi nomātie pamatlīdzekļi to sākotnējā vērtībā). Kā attaisnojuma dokuments nomā pieņemtiem pamatlīdzekļiem atbilstoši līguma nosacījumiem var būt pieņemšanas-nodošanas akts;

4.2.16.3.2 Iespējamie aktīvi - uzskaita iespējamās saistības, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā un kura pastāvēšana apstiprināsies tikai pēc viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus Universitāte nevar kontrolēt. Iespējamās saistības atzīst, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un pakalpojumu potenciāla palielinājumam iestādē (piemēram naudas līdzekļi, kas būtu saņemami kā apdrošināšanas atlīdzība (automašīnu avārijas vai citi apdrošināšanas gadījumi) vai kādu tiesas procesu rezultātā saņemama atlīdzība par zaudējumiem. Pēc šo apstākļu apstiprināšanas un aktīva vērtības ticamas novērtēšanas aktīvu un ar to saistītos ieņēmumus norāda Universitātes bilancē, samazinot zembilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;

4.2.16.3.3 Saņemamie līgumsodi un naudas sodi - norāda aprēķināto saņemamo līgumsodu un naudas sodu, kurš nav saņemts līdz bilances datumam, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad rodas likumīgas tiesības saņemt attiecīgo soda naudu;

4.2.16.3.4 Prasības par prettiesiskā ceļa atsavinātiem aktīviem - norāda vērtību atbilstoši aktīva atlikušajai vērtībai dienā, kad tas tika prettiesiski atsavināts (nozagtās materiālās vērtības) un bezcerīgos parādus, kuriem nav izbeigti tiesvedības procesi;

4.2.16.3.5 Citi zembilances aktīvi - norāda parējos iepriekš neklasificētos iespējamās saistības.

4.2.16.4 Zebilances pasīvu konti:

4.2.16.4.1 Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem - norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem;

4.2.16.4.2 Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem - norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem līgumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem un izveidošanu, neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā (izņemot nākotnes saistību summu par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem);

4.2.16.4.3 Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu - norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti;

4.2.16.4.4 Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti - uzskaita saņemtos avansa un priekšapmaksu attaisnojuma dokumentus bilances datumā;

4.2.16.4.5 Nākotnes nomas maksājumi - norāda nākotnes minimālo nomas maksājumu kopsummu bilances datumā, kuru būtu jāsamaksā par neatceļamām nomām, ja nomas līgumi tiktu laužti;

4.2.16.4.6 Citas zebilances saistības - norāda pārējās iepriekš neklasificētās iespējamās saistības.

4.2.17 Virsgrāmatas kontu slēgšana un finanšu pārskatu sagatavošana

4.2.17.1 Pārskata perioda beigās, pirms virsgrāmatas kontu slēgšanas Finanšu un uzskaites departamenta atbildīgie grāmatveži apkopo grāmatvedības uzskaites informāciju no slēguma procesiem un darbībām, kā arī pārliecinās par visu grāmatvedības procedūru izpildi, veic visu veidu kontu (naudas līdzekļi, prasību, saistību u.c.) atlikumu salīdzināšanu.

Kontu atlikumus salīdzina ar darījumu partneriem un, ja nepieciešams, veic attiecīgās korekcijas grāmatvedības programmā, pamatojoties uz salīdzināšanas aktos norādīto informāciju.

4.2.17.2 Salīdzinot prasību kontu atlikumus, klientiem nosūta salīdzināšanas aktus, norādot attiecīgā debitora kontu atlikumu saskaņā ar grāmatvedības programmas uzskaites datiem. Klients, atbildot uz apstiprinājumu, apstiprina aktā norādīto atlikumu vai norāda atlikumu atbilstoši tā grāmatvedības uzskaites datiem. Salīdzināšanās ar valsts, pašvaldību un tām pielīdzinātām iestādēm tiek veikta Valsts kases elektronisko pakalpojumu portālā Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā ePārskati.

4.2.17.3 Salīdzinot saistību kontu atlikumus, piegādātājiem nosūta salīdzināšanas aktus, norādot attiecīgā saistību konta atlikumus saskaņā ar universitātes grāmatvedības programmas uzskaites datiem. Piegādātājs, atbildot uz apstiprinājumu, norāda atlikumus atbilstoši tā grāmatvedības uzskaites datiem. Salīdzināšanās ar valsts, pašvaldību un tām pielīdzinātām iestādēm tiek veikta Valsts kases elektronisko pakalpojumu portālā Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā ePārskati.

4.2.17.4 Ja salīdzināšanās aktos parādās atšķirīgi atlikumi, abas puses pārbauda atlikumus un veic atbilstošās korekcijas.

4.2.17.5 Pārskata perioda beigās atbildīgā persona pārliecinās vai ir veikti visi nepieciešamie uzkrāto saistību grāmatojumi.

4.2.17.6 Pārskata perioda beigās jāizveido uzkrātās saistības neizmantotiem atvaļinājumiem.

4.2.17.7 Pārskata gada beigās jāaprēķina un atsevišķi jāatspoguļo saistību un prasību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

4.2.17.8 Pēc kontu atlikumu salīdzināšanas, atbildīgais grāmatvedis slēdz visus kārtējā pārskata gada ieņēmumu un izdevumu.

Nākamā gada sākumā konta „Pārskata gada rezultāts” atlikumu pārgrāmato kontā „Iepriekšējā pārskata gada rezultāts”.

4.2.17.9 Sagatavojot gada pārskatu, ir ievēroti šādi uzskaites principi:

- uzkrāšanas princips – darījumi un citi notikumi atzīti un atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē tad, kad tie notiek, neatkarīgi no tā, kad saņemta vai samaksāta nauda par tiem: pārskatos tie uzrādīti, kā iestādēs faktiskie ieņēmumi un izdevumi, budžeta gada izpildes rezultāts;
- naudas plūsmas princips – darījumi un citi notikumi atzīti, tad, kad tiek samaksāta vai saņemta nauda par tiem, līdz ar to perioda finansiālie rezultāti ir starpība starp saņemto un samaksāto naudas summu: pārskatos tie uzrādīti, kā Universitātes kases ieņēmumi un izdevumi;
- būtiskuma princips – finanšu pārskatā norādīti visi posteni, kuri būtiski ietekmē finanšu pārskatu, tā lietotāju un lēmuma pieņemšanu;
- piesardzības princips – ieņēmumi norādīti tikai tad, kad to ieguve droši paredzama, bet izdevumi reģistrēti tad, kad paredzama to iespējamība;
- saskaņotības princips – pārskata gadā izmantotas iepriekšējā gadā pielietotās grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas metodes;

- saimnieciskie darījumi ieģrāmatoti un atspoguļoti finanšu pārskatos ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību, nevis juridisko formu;
- bilances aktīva un pasīva posteņi novērtēti atsevišķi.

4.2.18 Grāmatvedības kontroles sistēma

Grāmatvedības kontrole ietver metodes un paņēmienus, kurus izmanto, lai kontrolētu Universitātes mantas saglabāšanu, saimniecisko darījumu reģistrēšanu grāmatvedības sistēmā atbilstoši normatīvo aktu prasībām un iekšējās kārtības noteikumiem, kā arī lai nodrošinātu grāmatvedības sniegtās informācijas savlaicīgumu un pareizību. Grāmatvedības kontroles ietvaros pārbauda kontējumus, precizē, vai katrs saimnieciskais darījums ir ieģrāmatots pareizajā kontā un laikus un vai norādītās summas ir pareizas, vai visi darījumi, kas attiecas uz pārskata periodu, norādīti šī pārskata perioda grāmatvedības reģistros un finanšu pārskatos.

- Lai nodrošinātu grāmatvedības kontroles efektīvu darbību, Universitātes vadītājs grāmatvedības darba organizācijā ievēro šādus priekšnoteikumus:
 - o darba pienākumus veic kvalificēti darbinieki;
 - o sadalīti darba pienākumi, nosakot katra darbinieka konkrēto uzdevumu un viņa atbildības pakāpi;
 - o pienākumi sadalīti tā, lai katra saimnieciskā darījuma norisi kontrolētu vairāki darbinieki;
 - o uzskaites funkcija atdalīta no pārējām saimnieciskās darbības funkcijām;
 - o noteikti atbildīgie darbinieki par skaidrās naudas un ķermenisko lietu glabāšanu.
- Lai atklātu pārkāpumus mantas saglabāšanā vai kļūdas grāmatvedības datos:
 - o notiek kustamu un nekustamu ķermenisku lietu un skaidrās naudas un krājumu atlikumu plānotas, ārpuskārtas un ārkārtas inventarizācijas;
 - o notiek bezskaidras naudas atlikumu summu salīdzināšana ar Valsts kasi un kredītiestādēm, saistību un prasību summu salīdzināšana ar piegādātājiem un pakalpojumu/preču saņēmējiem.
- Universitātē sistemātiski veic grāmatvedības kontroles sistēmas efektivitātes pārbaudi.

4.2.19 Konsolidācijas principi

Sagatavojot LU konsolidēto finanšu pārskatu, tiek izslēgti darījumi, kas notikuši starp pārskatā iekļautajām iestādēm. Konsolidācijā iekļauto iestāžu gada pārskatus sagatavo pēc stāvokļa uz vienu to pašu pārskata datumu. Sagatavojot konsolidēto gada pārskatu, posteņu novērtēšanā lieto vienas un tās pašas grāmatvedības metodes un vienus un to pašus novērtēšanas noteikumus, ja vien normatīvie akti nenosaka nepieciešamību mainīt grāmatvedības metodes. Konsolidācijas procesā izslēdz iesaistīto iestāžu savstarpējos darījumus un atlikumus, ievērojot mazākuma principu, tas ir izslēdz savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības. Gada pārskata konsolidācijā aptvert visus finanšu pārskata posteņus.

Konsolidētajā pārskatā par budžeta izpildi izslēgti savstarpējie darījumi – savstarpējie maksājumi, transferti, pamatlīdzekļu un krājumu nodošana un saņemšana starp padotībā esošajām iestādēm.

4.3 Dokumentu glabāšanas, arhivēšanas un iznīcināšanas kārtība

Saskaņā ar LU Juridiskā departamenta sastādīto Lietu nomenklatūru, grāmatvedības glabājamie dokumenti noteikto laiku tiek glabāti grāmatvedībā. Par dokumentiem, kuru uzglabāšanas termiņš ir beidzies, tiek sastādīts akts par dokumentu atlasi iznīcināšanai LU noteiktajā kārtībā. Pēc akta saskaņošanas ar Latvijas Nacionālo arhīvu, dokumenti tiek iznīcināti noteiktajā kārtībā.

Valsts kasē iesniedzamos mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus noformē saskaņā ar normatīvajiem dokumentiem. Pārskatus iesniedz Valsts kases elektronisko pakalpojumu portālā ePakalpojumu portāls / Iestāžu pārskatu sadaļa.

Ar Eiropas Savienības līdzfinansēto līgumu īstenošanu saistītos dokumentu oriģinālus uzglabā saskaņā ar to īstenošanu regulējošiem dokumentiem un vadlīnijām. Ja kādos projektos, kurus realizē LU, tiek noteikts atšķirīgs dokumentu glabāšanas laiks, tad tiek ievērots šis laiks.

4.4 Noslēguma jautājums

LU nodrošina mēneša, ceturkšņa un gada finanšu pārskata sagatavošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem un šai kārtībai.

Grāmatvedības politika tiek aktualizēta, kad veiktas būtiskas izmaiņas likumdošanā, kas reglamentē Grāmatvedības darbu.